

**DIAGNOZA SYTUACJI
SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ
GMINY MIASTKOWO**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	4
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	4
2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE	11
2.3. POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE	16
2.4. WALORY PRZYRODNICZE.....	21
2.4.1. LESISTOŚĆ I OBSZARY CHRONIONE	21
2.4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	46
2.4.3. STAN POWIETRZA, KLIMAT I PROGNOZOWANE JEGO ZMIANY.....	61
2.4.4. SUSZA.....	65
2.5. WALORY KULTUROWE.....	71
2.6. LOKALNI TWÓRCY, POSTACIE ŚWIATA KULTURY	79
2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	80
3. SFERA SPOŁECZNA	84
3.1. DEMOGRAFIA	84
3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW	93
3.3. MIESZKALNICTWO.....	98
3.4. BEZROBOCIE	103
4. SFERA GOSPODARCZA	106
4.1. ROLNICTWO	106
4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	108
4.3. TERENY INWESTYCYJNE.....	112
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	113
5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA.....	113
5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	113
5.3. GOSPODARKA ODPADAMI.....	119
5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA.....	123
6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	126
6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA.....	126
6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA.....	134
6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY	135
6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ	144
6.5. INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	149

7. FINANSE SAMORZĄDOWE.....	150
8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY	155
8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO	155
8.2. ANALIZA SWOT	170
9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW.....	175

1. WPROWADZENIE

Opracowana w ramach przedmiotowego dokumentu „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miastkowo” będzie stanowiła punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2024, poz. 324 z późn. zm.).

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie: sferę przestrzenno-środowiskową, społeczną i gospodarczą, ponadto opisano infrastrukturę techniczną, społeczną oraz finanse samorządowe. Diagnoza zawiera także podsumowanie wyników badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na terenie Gminy Miastkowo wśród jej mieszkańców.

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

- 1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach.
- 2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju. Ponadto dokonano porównań gminy z jednostkami samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu łomżyńskiego.

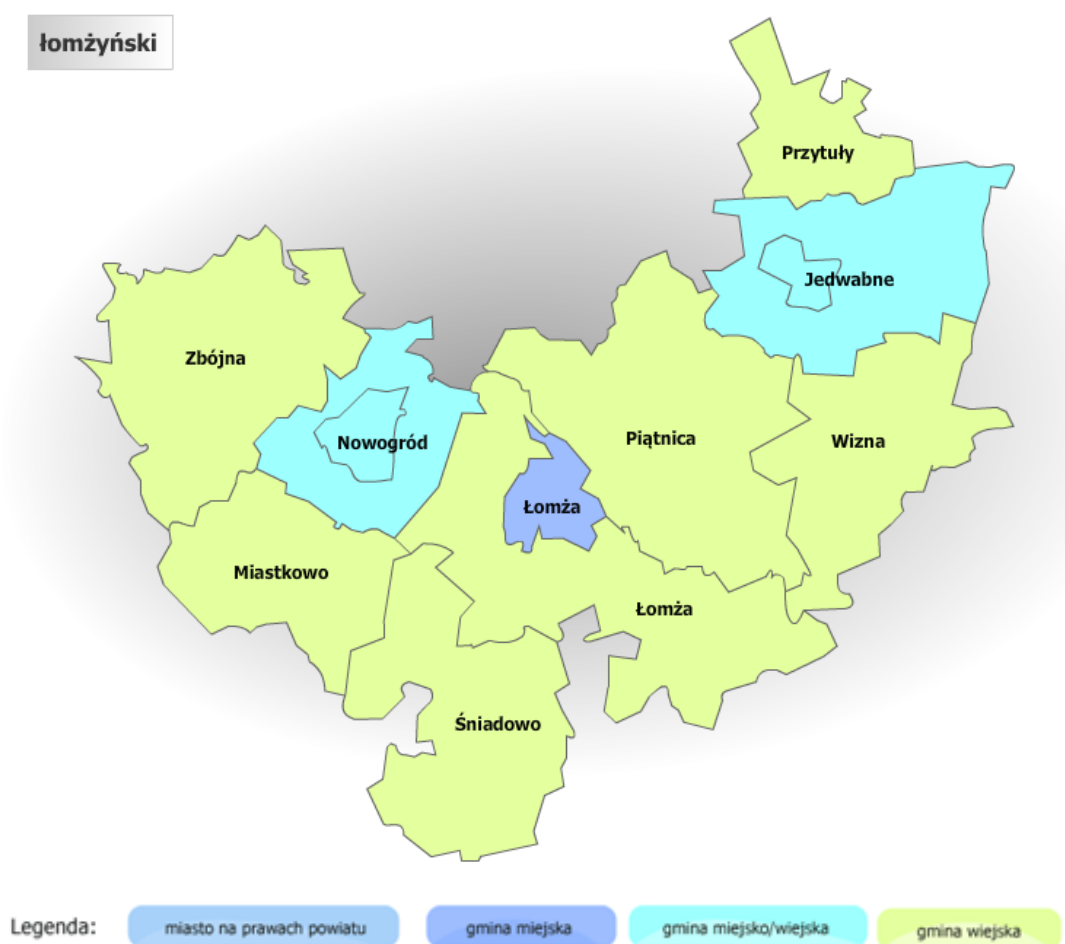
Na sam koniec warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Gmina Miastkowo położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim przy trasie Łomża – Ostrołęka. Jest jedną z dziewięciu gmin powiatu łomżyńskiego. Gmina Miastkowo graniczy z następującymi gminami: Zbójna, Nowogród, Łomża, Śniadowo (powiat łomżyński, województwo podlaskie) oraz z gminami: Lelis, Rzekuń, Troszyn (powiat ostrołęcki, województwo mazowieckie).

Rysunek 1. Położenie Gminy Miastkowo na tle powiatu łomżyńskiego

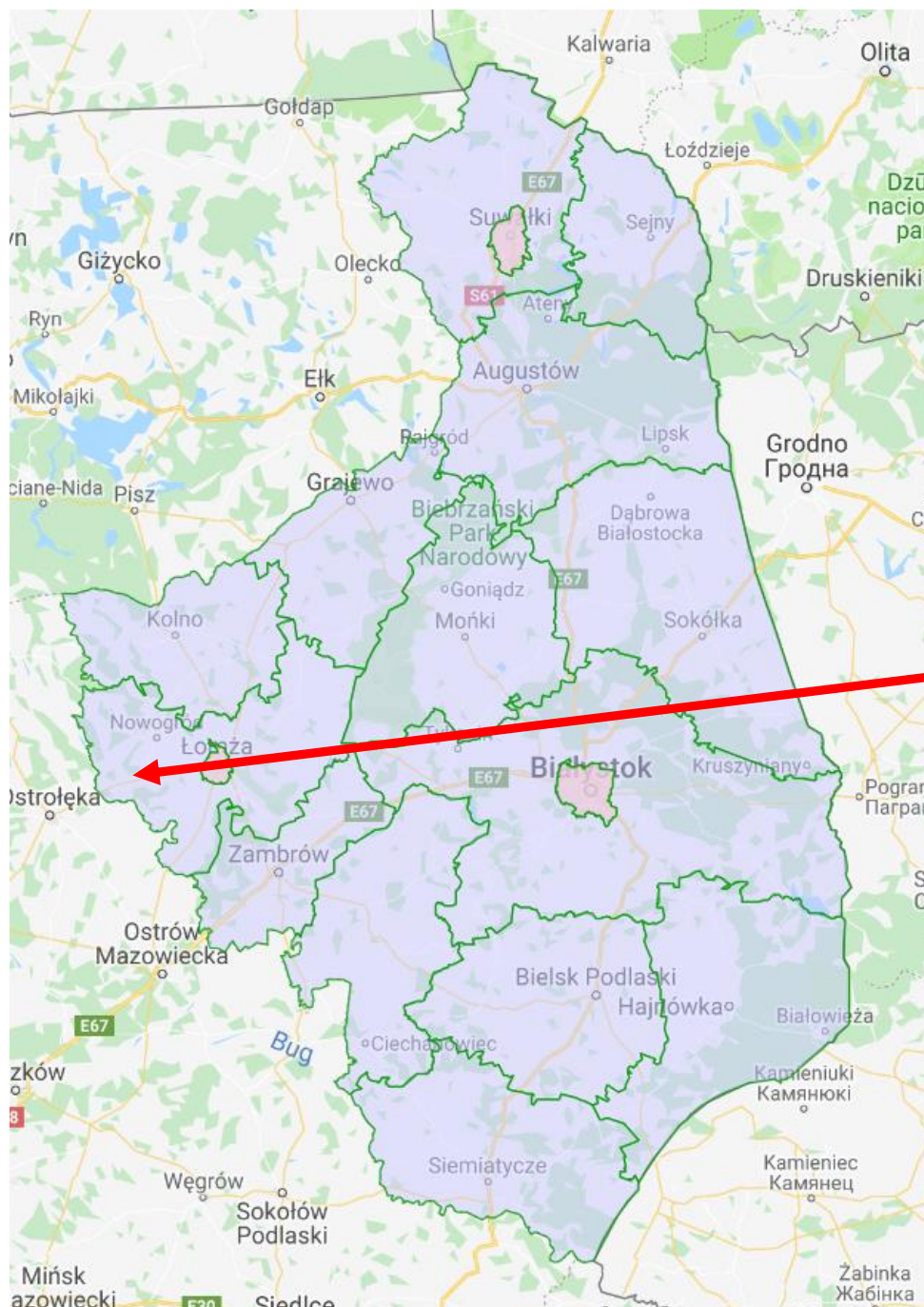

Źródło: <https://administracja.mac.gov.pl>

Miejscowość gminna Miastkowo oddalona jest o około 16 km od miasta Łomża i około 19 km od miasta Ostrołęka. Z Miastkowa odległość do Białegostoku to około 100 km, a do Warszawy

to około 150 km. Ma wpływ na możliwości rozwoju omawianej jednostki samorządu terytorialnego i jej mieszkańców.

Rysunek 2. Lokalizacja gminy w województwie podlaskim

Źródło: www.zpp.pl

Powierzchnia gminy w 2023 r., zgodnie z danymi GUS, wynosiła 115 km². W stosunku do powierzchni całego województwa podlaskiego, a także powierzchni powiatu łomżyńskiego, powierzchnia gminy to odpowiednio 0,57% oraz 8,49%.

W tabeli 1. zaprezentowano szczegółowy podział sposobu zagospodarowania gruntów na terenie Gminy Miastkowo.

Tabela 1. Szczegółowy podział sposobu zagospodarowania gruntów na terenie gminy

Tabela 1. Szczegółowy podział sposobu zagospodarowania gruntów na terenie gminy				
L.p.	Wyszczególnienie		J.m.	Wartość
Użytki rolne:			ha	7168,50
1	Grunty orne			4230
2	Sady			0,50
3	Łąki			915
4	Pastwiska			1223
5	Grunty rolne zabudowane			249
6	Grunty pod stawami			13
7	Grunty pod rowami			45
8	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach			493
Nieużytki:				108
Lasy i grunty leśne:				3612
Grunty zabudowane i zurbanizowane:				415
1	Tereny mieszkaniowe, przemysłowe i zabudowane			70
2	Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy			0,50
3	Tereny różne			9
4	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe			4
5	Użytki kopalne			44
6	Tereny komunikacyjne:			287,50
	- drogi			286
	- grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych, linii kolejowych oraz inne tereny komunikacyjne			1,50
Grunty pod wodami:				185
Razem:				11488,50

Źródło: dane Gminy Miastkowo, stan na 31.12.2023 r.

W tabeli 2 zaprezentowano spis poszczególnych miejscowości położonych na terenie Gminy Miastkowo wraz z liczbą ludności i ich powierzchnią. Wyróżniono 23 miejscowości z czego jedna jest częścią innego obrębu ewidencyjnego.

Tabela 2. Liczba mieszkańców i powierzchnia poszczególnych miejscowości położonych na terenie gminy

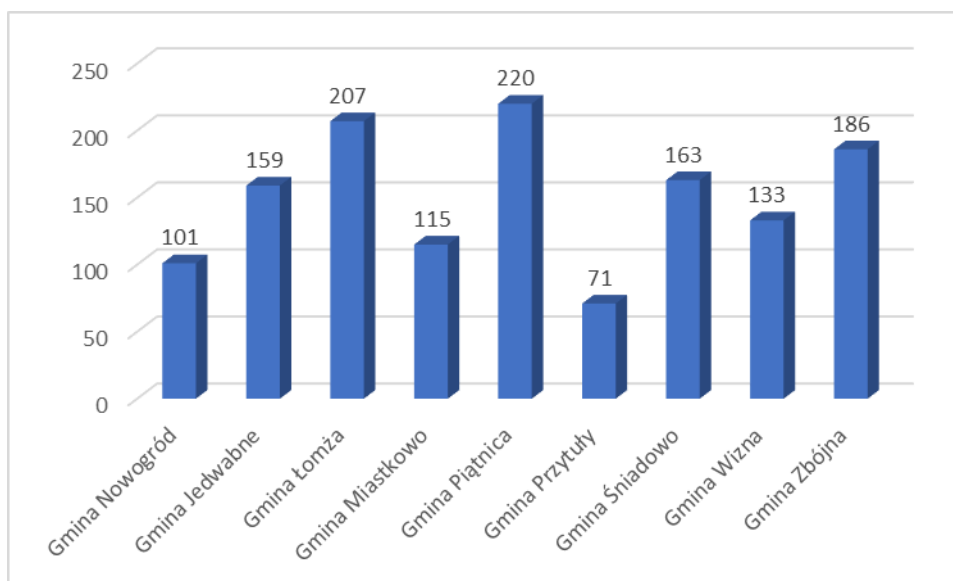
Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Powierzchnia obrębu (ha)
1	Miastkowo	1055	1589,3871
2	Zaruzie	439	370,8297
3	Gałkówka	104	218,4235
4	Sosnowiec	76	311,6315
5	Drogoszewo	351	1046,9754
6	Rydzewo	547	718,0742
7	Nowosiedliny	86	236,4507
8	Rydzewo-Gozdzy	65	219,9022
9	Kaliszki	19	238,1796
10	Kuleszka	165	409,6033
11	Tarnowo	255	1975,7380
12	Kraska	57	230,1853
13	Leopoldowo	81	480,5105
14	Chojny-Naruszczki	57	151,6399
15	Sulki	87	228,5448
16	Łuby-Kurki	107	553,6494
17	Łuby-Kiertany	69	264,3517
18	Korytki Leśne	38	186,6776
19	Rybaki	115	367,0960
20	Czartoria	182	1060,4635
21	Podosie	110	357,9243
22	Łubia	23	znajduje się w obrębie Tarnowo
23	Osetno	23	270,7744

Źródło: dane Gminy Miastkowo, stan na 31.12.2023 r.

Pod względem powierzchni Gmina Miastkowo zajmuje trzecie od końca miejsce w powiecie łomżyńskim, mniejszą powierzchnię zajmują jedynie Gmina Nowogród i Gmina Przytuły.

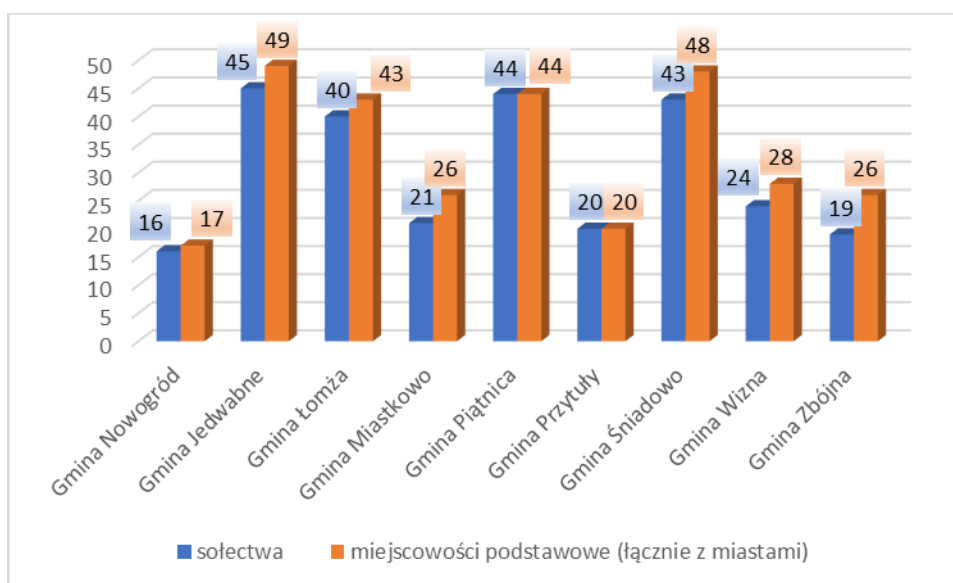
Na wykresie 2 zaprezentowano zestawienie miejscowości i sołectw zlokalizowanych w poszczególnych gminach. Na terenie powiatu łomżyńskiego najwięcej miejscowości znajduje się w Gminie Jedwabne, najmniej zaś w Gminie Nowogród.

Wykres 1. Powierzchnia gmin w powiecie łomżyńskim

Źródło: dane GUS

Wykres 2. Sołectwa i miejscowości w gminach powiatu łomżyńskiego

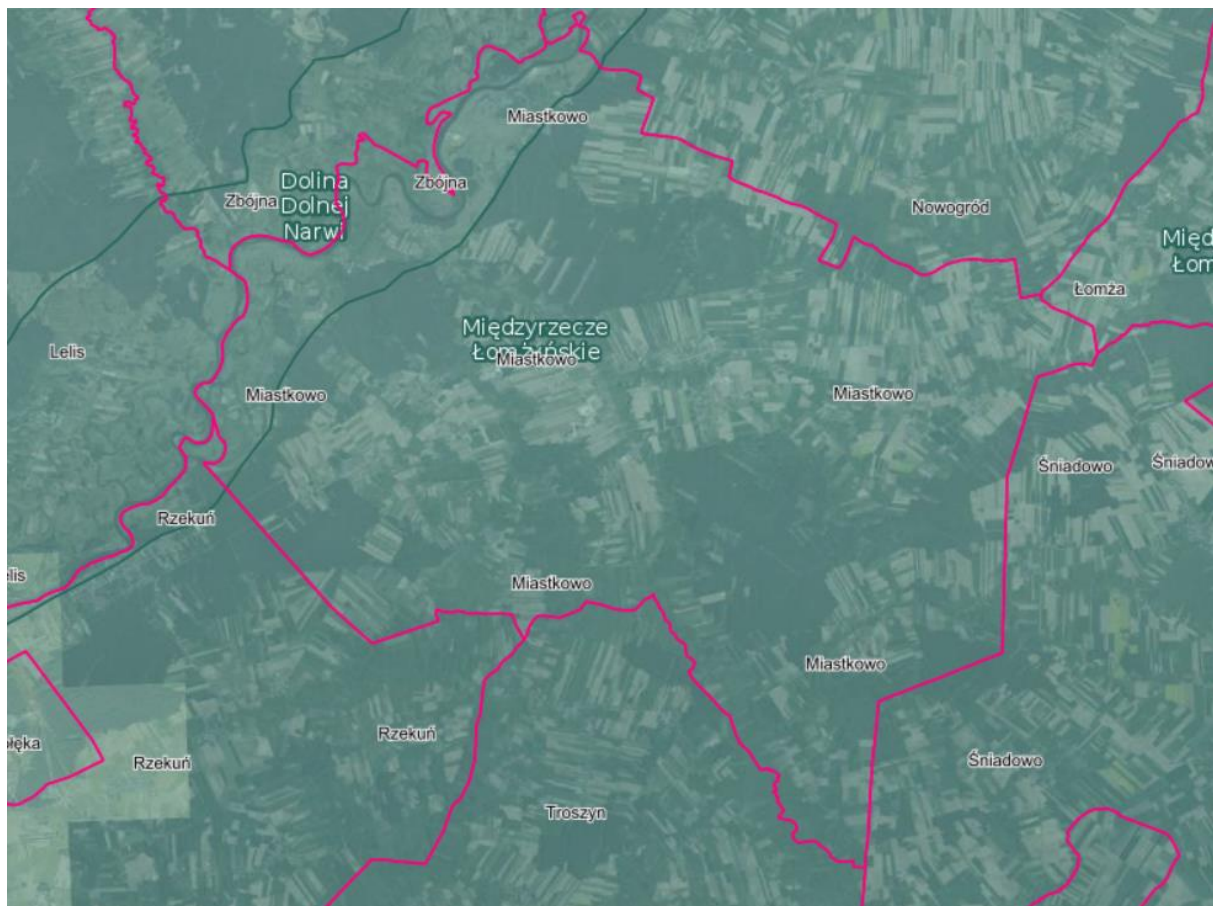
Źródło: dane GUS

Pod względem fizyczno – geograficznym obszar Gminy Miastkowo położony jest w obrębie:

- mezoregionu: Dolina Dolnej Narwi oraz Międzyrzecze Łomżyńskie;
- makroregionu: Nizina Północnomazowiecka;
- podprovincji: Niziny Środkowopolskie;
- prowincji: Niż Środkowoeuropejski;

- megaregionu: Pozaalpejska Europa Środkowa.

Rysunek 3. Położenie Gminy Miastkowo na tle regionów fizycznogeograficznych, cz. 1

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl/mapy

The map displays the following mezoregions in Poland:

- Mierzeja Helska
- Wybrzeże Szubińskie
- Mierzeja Wiślana
- Wysoczyzna Elbląska
- Równina Warmińska
- Wzniesienia Górskie
- Równina Ornecka
- Nizina Sępolska
- Kraina Węgorska
- Puszcza Romincka
- Pojezierze Wschodniosuwalskie
- Pojezierze Zachodniosuwalskie
- Równina Augustowska
- Pojezierze Eickie
- Kraina Wielkich Jezior Mazurskich
- Pojezierze Mrągowskie
- Pojezierze Olsztyńskie
- Pojezierze Iławskie *
- Dolina Kwidzińska
- Kotlina Irządzińska
- Pojezierze Chelmińskie
- Pojezierze Brodnicke
- Garb Lubawski
- Równina Urszulewska
- Wzniesienia Mławskie
- Równina Raciąska
- Wysoczyzna Ciechanowska
- Dolina Dolnej Narwi
- Wysoczyzna Płońska
- Pojezierze Dobrzyńskie
- Kotlina Płocka
- Pojezierze Kujawskie
- Równina Kurpiowska
- Miedzyrzecze Łomżyńskie
- Dolina Dolnego Bugu
- Wysoczyzna Białostocka
- Dolina Górnej Narwi
- Równina Bielska
- Wysoczyzna Drohiczyńska
- Wysoczyzna Wysokomazowiecka
- Wysoczyzna Kolneńska
- Kotlina Biebrzańska
- Wzgórza Sokolskie

Obszar gminy położony jest w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w której podłoże krystaliczne zalega na głębokości 700 – 1500 m. Budują je głównie skały metamorficzne: migmatyty, gnejsy, amfibolity i granitognejsy. Na całym obszarze występują utwory ery mezozoicznej – zaliczane do triasu, jury i kredy – wykształcone w postaci mułów, wapieni, dolomitów, piaskowców, margli i kredy piszącej o miąższości od 300 do 800 m. Na osadach mezozoicznych zalegają utwory trzeciorzędowe pochodzenia morskiego oraz śródlądowego. Na głębokości 130 – 150 m od powierzchni terenu występują utwory czwartorzędowe głównie pochodzenia glacialnego i interglacialnego zbudowane z utworów zlodowacenia (mułki, ropy, gliny zwałowe, wolnolodowcowe piaski i żwiry, głązy morenowe).

2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE

Gleby

Gleby na terenie gminy są umiarkowanie żyzne, dające plony niższe niż średnie krajowe. Wykształciły się one głównie z osadów czwartorzędowych: gliny, piasku, żwiru. Na terenie Gminy Miastkowo występują następujące typy gleb: brunatne, bielcowe, czarnoziemy, bagienne, glejowe, murszowe oraz mady. Gleby w gminie należą do średnich klas bonitacyjnych. Są dobrze zmeliorowane.

Badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez przeprowadziła natomiast Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. W latach 2011-2014 przebadano 557 próbek glebowych pobranych z użytków rolnych na terenie powiatu. W tabeli 3 zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań.

Tabela 3. Zestawienie zasobności gleb na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2011-2014

Liczba gospodarstw (szt.)		557
Liczba prób (szt.)		4747
Zbadana powierzchnia (ha)		7875,47
pH (%)	bardzo kwaśny	29
	kwaśny	36
	lekko kwaśny	22
	obojętny	11
	zasadowy	2
Potrzeby wapnowania (%)	konieczne	30
	potrzebne	20
	wskazane	16
	ograniczone	11
	zbędne	23
Zawartość fosforu (%)	bardzo niska	13
	niska	29
	średnia	26
	wysoka	13
	bardzo wysoka	19
Zawartość potasu (%)	bardzo niska	31
	niska	32

	średnia	20
	wysoka	8
	bardzo wysoka	9
Zawartość magnezu (%)	bardzo niska	10
	niska	16
	średnia	28
	wysoka	20
	bardzo wysoka	26

Źródło: Wyniki badań odczynu i zasobności gleb na terenie poszczególnych powiatów woj. podlaskiego w latach

2011 – 2014

Jednym z podstawowych wskaźników oceny jest odczyn gleb. Zależy on od wielu czynników m. in. rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, warunków przyrodniczych oraz zabiegów agrotechnicznych. Na terenie powiatu występuje 36% gleb kwaśnych, 22% - lekko kwaśnych i 29% - bardzo kwaśnych. Odczyn środowiska glebowego wpływa w znacznym stopniu na życie roślin, mikroorganizmów ale również na egzystencje fauny glebowej. Decyduje tym samym o aktywności biologicznej gleby. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin. Ułatwiają one również przyswajanie przez rośliny metali ciężkich. Z odczynem gleb ściśle związana jest także potrzeba ich wapnowania. Wapnowanie poprawiające właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb, jest zabiegiem agrotechnicznym, który powinien być stosowany na tych terenach, w których procentowy udział gleb wymagających wapnowania w przedziale koniecznym i potrzebnym przekroczył 50%. Na terenie powiatu łomżyńskiego dla 23% przebadanych gleb nie dostrzeżono potrzeby wapnowania.

Zawartość w glebie przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu jest ważnym wskaźnikiem pozwalającym ustalić poziom racjonalnego nawożenia.

Fosfor jest składnikiem niezbędnym dla rozwoju roślin, pełniąc ważne funkcje w procesach życiowych roślin: reguluje podziały komórek, rozwój korzeni, ma wpływ na procesy kwitnienia, zawiązywanie nasion oraz procesy dojrzewania. Potas jest jednym z trzech, obok wspomnianych wcześniej azotu i fosforu, makroskładników o zasadniczym znaczeniu w żywieniu roślin. Pierwiastek ten odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej rośliny, aktywuje enzymy, bierze udział w procesie fotosyntezy i transportu asymilatów oraz warunkuje wrażliwość na stres wodny związany z suszą. Z kolei magnez jest składnikiem o dużym znaczeniu fizjologicznym dla roślin. Podstawowa rola magnezu w roślinie jest związana z jego obecnością w cząsteczce chlorofilu, a zatem wpływem na procesy

fotosyntezy. Ponadto magnez aktywuje enzymy i reguluje gospodarkę azotem w roślinie. Pierwiastek ma istotne znaczenie w kształtowaniu jakości produktów roślinnych, z punktu widzenia ich wartości żywieniowej dla zwierząt i człowieka.

Procentowy udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu (P_2O_6) na terenie powiatu wynosi 42%. Udział gleb o zawartości potasu (K_2O) bardzo niskiej i niskiej wynosi 63%, a magnezu - 26%. Określenie zasobności gleb w makroelementy jest podstawą do ustalenia optymalnych dawek nawozów sztucznych.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Szósta tura monitoringu przypadła na lata 2020 – 2022. Na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono badanie w 6 punktach, żaden z nich nie był zrealizowany na terenie Gminy Miastkowo, ani na terenie powiatu łomżyńskiego. Był realizowany na terenie sąsiedniej jednostki samorządu terytorialnego – powiat zambrowski:

- Miejscowość: Mężenin (Gmina Rutki),
- Kompleks: 4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)); Typ: AP (gleby płowe); Klasa bonitacyjna: IIIb,
- Gatunek gleby wg: BN-78/9180-11: pglp (piasek gliniasty lekki pyłasty), PTG 2008: gp (głina piaszczysta).

W omawianym punkcie:

- odczyn "pH " w zawiesinie H_2O w 2015 r. wynosił 5,9 (mniejszy niż w 1995 r. i 2010 r.), w 2020 r. osiągnął wynik jeszcze niższy 5,1,
- odczyn "pH " w zawiesinie KCl w 2015 r. wynosił 5,3 (mniejszy niż w 2010 r. większy niż w 1995 r., 2000 r. i 2005 r.), w 2020 r. osiągnął poziom 4,2 (najniższy w porównaniu do wspomnianych lat).

Jako przedział optymalny dla procesów biologicznych, związanych z metabolizmem większości gatunków roślin i mikroorganizmów glebowych przyjmuje się wartości pH od 5,5 do 7,2 mierzone w 1M KCl. W badanym punkcie wynik ten nie jest w pełni optymalny. Przy wartościach pH poniżej 4,5 w roztworze glebowym pojawiają się rozpuszczalne formy glinu, uszkodzające włókna korzeni upośledzające pobieranie wody i składników.

Średnia wartość pH mierzonego w zawiesinie H₂O w 2020 roku wyniosła 6,46 przy wartości mediany 6,60. Zanotowana wartość minimalna to 4,50 a maksymalna 9,40. W porównaniu z wynikami z poprzedniego cyklu badawczego odnotowano wzrost średniej, mediany oraz wartości minimalnej i maksymalnej. Analiza średnich zawartości pH w H₂O w poszczególnych województwach wykazała, że mieszczą się one w przedziale od 5,95 (woj. podlaskie) do 6,84 (woj. zachodniopomorskie). Odczyn w omawianym punkcie był mniejszy niż średnia ogólna i dla województwa podlaskiego.

Co prawda punkt ten nie obejmuje bezpośrednio obszaru Gminy Miastkowo, jednak należy stwierdzić, że jakość gleb na analizowanym terenie jest zbliżona do tej występującej w punkcie pomiarowym.

Nadmierna koncentracja soli powoduje zmniejszenie dostępności wody dla roślin, zniekształcenie równowagi jonowej w glebach oraz zwiększenie zawartości soli w roślinach i obniżenie ich wartości użytkowej. Do oceny zasolenia gleb stosuje się parametr przewodności elektrolitycznej właściwej, który wyraża się również jako równoważną zawartość chlorku potasu. Przeciętne wartości przewodności elektrolitycznej nie zmieniły się w kolejnych okresach badań monitoringowych i pozostawały na niskim, nieszkodliwym dla roślin i jakości gleb poziomie.

Zgodnie ze „Stanem Środowiska w Polsce. Raport 2022” w latach 2010 – 2021 odnotowano spadek łącznej powierzchni zajętej przez grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwale o 1,8%, na rzecz m.in. powierzchni zajętej przez grunty zabudowane i zurbanizowane (0,72%), jak również przez lasy (0,53%). Poziom zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo metalami ciężkimi i związkami z grupy WWA jest niski. Zakwaszenie stanowi główny problem dla żyzności gleb ornych. W Polsce obserwuje się wysoki udział gleb o odczynie kwaśnym. Z kolei średni poziom zawartości próchnicy w glebach ornych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wspomniana w dokumencie Strategia „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego (COM(2020) 381) w zakresie gleb wyznacza dla UE na 2030 r. konkretne cele zmniejszenia o połowę wykorzystania pestycydów i nawozów, a także zwiększenia ilości gruntów pod rolnictwo ekologiczne.

Złóża zasobów geologicznych

Zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2022 r.” (w czasie tworzenia Diagnozy bilans za 2023 r. był jeszcze niedostępny) na terenie gminy występują złoża piasku i żwiru. Zestawienie posiadanych złóż zaprezentowano w tabeli 4.

Tabela 4. Złóża zasobów geologicznych na terenie

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Złóża piasku i żwiru – tys. t					
1.	Drogoszewo*	P	8 818	-	-
2.	Drogoszewo 2*	R	297	-	-
3.	Drogoszewo 3*	R	283	-	-
4.	Drogoszewo 5*	Z	73	-	-
5.	Drogoszewo 6*	Z	119	-	-
6.	Drogoszewo IX*	E	119	119	41
7.	Drogoszewo VIII*	E	86	-	35
8.	Drogoszewo X*	R	419	-	-
9.	Gałkówka	M	-	-	-
10.	Gałkówka-Zaruzie*	P	11 671	-	-
11.	Zaruzie*	T	1 032	1 032	-
12.	Zaruzie VII	E	257	-	38
13.	Zaruzie VIII	E	388	388	150

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2022 r.

Objaśnienia do tabeli:

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

Z - złożo, z którego wydobyć zostało zaniechane

E - złożo eksploatowane

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie

Na terenie gminy występują surowce mineralne. Konieczne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę dostępnych zasobów - zadbania o nie i efektywne ich wykorzystywanie (w razie takiej potrzeby) tak by pozostały one dla przyszłych pokoleń.

Źródło: miastkowo.e-mapa.net

- droga wojewódzka DW 648 (o długości ok. 16,936 km);
- drogi powiatowe (o długości ok. 45,366 km):
 - 1910B Miastkowo – Czartoria,
 - 1911B Miastkowo – Rybaki – Drogoszewo - dr.61,
 - 1953B Miastkowo – Tarnowo – Kraska – Młynnik – Szczepankowo,
 - 1954B Szczepankowo – Wszerzecz – Uśnik – Podosie – Tarnowo,
 - 1956B dr.61 - Leopoldowo – Łuby – Kiertany – Łuby – Kurki – Miastkowo,

- 1957B Miastkowo - Zaruzie Borowe – Sosnowiec – Kuleszka – Rydzewo,
 - 1958B dr.61 - Zaruzie Borowe;
- drogi gminne – tabela 5.

Tabela 5. Wykaz dróg gminnych

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi
1	105861B	Od drogi krajowej Nr 61- Chojny Naruszczy
2	105833B	Nowogród – Grądy - Sulki
3	105863B	Od drogi krajowej nr 61- Łuby Kiertany
4	105864B	Od drogi krajowej Nr 61 – Łuby Kurki
5	105865B	Leopoldowo – Chojny Naruszczy
6	105866B	Tarnowo - Kraska
7	105867B	Leopoldowo do granicy gminy
8	105868B	Łuby Kiertany do granicy gminy
9	105869B	Od wsi Łuby- Kurki – do drogi powiatowej do Tarnowa w Miastkowie
10	105870B	Od Tarnowa do granicy Gminy <i>ul. Sosnowa</i>
11	105871B	Miastkowo od ulicy Warszawskiej- do wsi Łubia
12	105841B	Jankowo Młodzianowo- Czartoria-do drogi powiatowej do Rybak <i>ul. Nadnarwiańska</i>
13	105873B	Zaruzie Borowe – Kuleszka- do granicy województwa
14	105874B	Zaruzie Borowe – Rydzewo Gozdy
15	105875B	Od drogi krajowej Nr 61 w Zaruziu – do Bartkowizny, Osetna, Drogoszewa
16	105876B	Od drogi krajowej Nr 61 w Drogoszewie- Rydzewo Gozdy
17	105877B	Od drogi powiatowej do Kuleszki-Kaliszki
18	105878B	Od drogi krajowej Nr 61 w Rydzewie – Nowosiedliny- do granicy obrębu Rydzewo (<i>ul. Wesola w Rydzewie, ul. Kwiatowa i Długa w Nowosiedlinach</i>)
19	105879B	Rybaki przez wieś
20	105880B	Miastkowo od drogi krajowej Nr 61 – do granicy gminy w kierunku Jankowo Młodzianowo
21	105881B	Korytki Leśne przez wieś – od drogi wojewódzkiej
22	105882B	Łuby Kiertany - Leopoldowo
23	105883B	Łubia – Tarnowo do skrzyżowania z drogą powiatową
24	105884B	Czartoria – do drogi powiatowej
25	105885B	Gałkówka od drogi krajowej Nr 61 w prawo i lewo
26	105886B	Miastkowo ulica Kacpra Wielocha
27	105887B	Miastkowo ulica Kurpiowska, Różana
28	105888B	Miastkowo ulica Warszawska
29	105889B	Miastkowo ulica Krótka, ul. Boczna
30	105890B	Miastkowo ulica Poświętne
31	105891B	Drogoszewo ul. Szkolna
32	105892B	Drogoszewo <i>ul. Nowa, ul. Polna, ul. Słoneczna</i>
33	105893B	Rydzewo ul. Piaskowa
34	105894B	Rydzewo ul. Spokojna
35	105895B, 105896B	Rydzewo ul. Kościelna, Rydzewo ul. Długa
36	105897B	Chojny-Naruszczy: odcinek od drogi gminnej do drogi krajowej, (dz. geod. 68, 69)
37	105898B	Sulki: ulica Polna- obejmująca dz. geod. 175
38	105899B	Sulki: ulica Spokojna - obejmująca dz. geod. 176
39	105900B	Sulki: odcinek od drogi gminnej nr 105862B obejmujący działkę dz. geod. nr 177
40	153000B	Leopoldowo: odcinek od drogi powiatowej nr 1956B do granicy gminy

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi
41	153001B	Łuby-Kiertany: odcinek od drogi powiatowej nr 1956B do działki geod.nr 196 w kierunku półn. zach.
42	153002B	Łuby-Kurki: odcinek od drogi gminnej nr 105864B do drogi polnej ozn. Nr 333
43	153003B	Miastkowo: ul. Szeroka
44	153004B	Miastkowo: ul. Miła
45	153005B	Miastkowo: ul. Sportowa
46	153006B	Kraska: odcinek od drogi powiatowej nr 1953B do granicy gminy
47	153007B	Tarnowo: ul. Ogrodowa
48	153008B	Tarnowo: ul. Lipowa
49	153009B	Tarnowo: odcinek od drogi powiatowej nr 1953B do drogi ozn.nr 168
50	153010B	Podosie: ul. Polna
51	153011B	Podosie: ul. Długa
52	153012B	Rydzewo – Drogoszewo, od drogi krajowej nr 61 w Rydzewie do drogi powiatowej nr 1911B w Drogoszewie

Źródło: dane Gminy Miastkowo, stan na 31.12.2023 r.

Długość dróg gminnych – 85,2173 km. Zgodnie z danymi GUS (w 2022 r.) drogi gminne o nawierzchni twardej miały długość 32,1 km a o nawierzchni gruntowej 54,1 km. Stan techniczny niektórych dróg wciąż jest niezadowolający. Wciąż potrzebne są też prace dotyczące zmiany rodzaju nawierzchni by często używane drogi były utwardzone. Trasa Via Baltica wprawdzie nie będzie przebiegać przez teren gminy, ale jej bliskość będzie miała wpływ na położenie komunikacyjne omawianej jednostki samorządu terytorialnego.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe. Przebiega jednak przez teren gminy sąsiedniej: Gmina Śniadowo (linia 49 Śniadowo – Łomża i linia 36 Ostrołęka – Łapy).

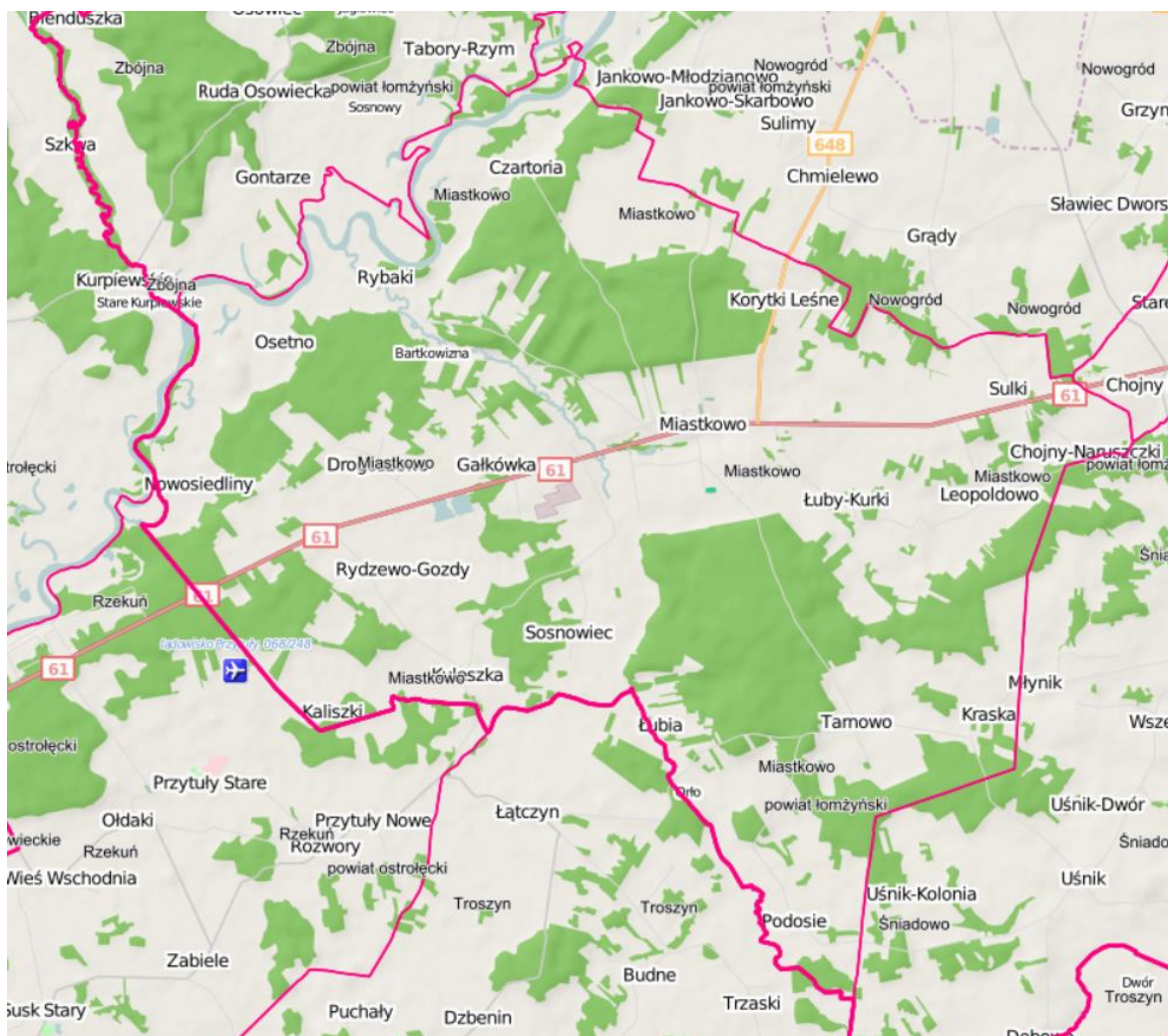
Zgodnie z danymi GUS w 2022 r. w zakresie transportu publicznego mieszkańcy mogli skorzystać z 30 przystanków autobusowych. Za transport zbiorowy (zgodnie z danymi gminy) odpowiedzialna była Podlaska Komunikacja Samochodowa NOVA S.A. i Olsztyński BUS Sp. z o. o. W ostatnich latach zauważalny jest spadek częstotliwości kursów.

Rysunek 6. Szlaki komunikacyjne, cz. 1

Źródło: miastkowo.e-mapa.net

Rysunek 7. Szlaki komunikacyjne, cz. 2

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl, data dostępu: 25.03.2024 r.

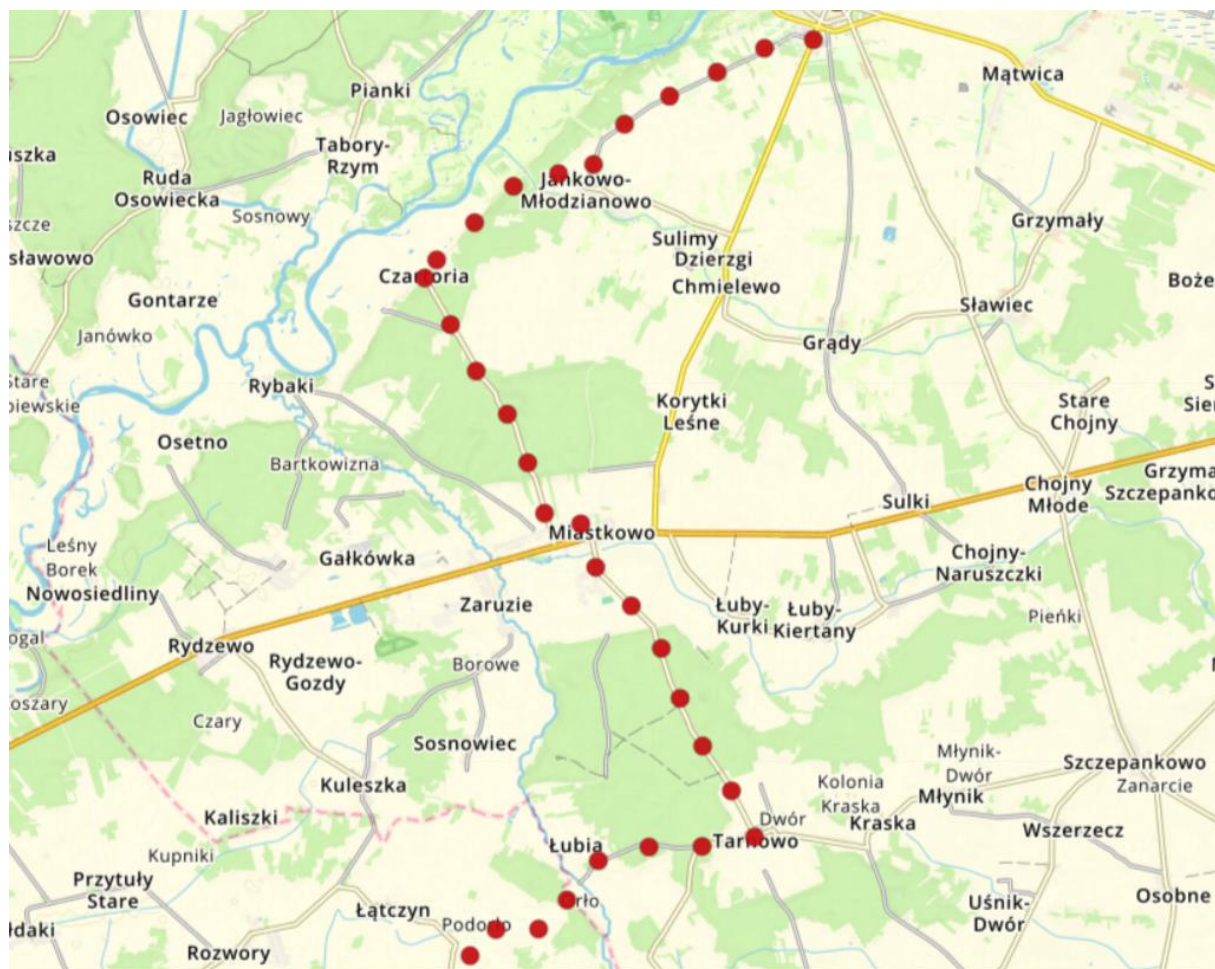
Na atrakcyjność tego terenu ma wpływ także przepływająca przez teren gminy rzeka Narew. Istnieje możliwość rozwijania turystyki wodnej w oparciu o krajowy szlak wodny Narwi.

Przez teren gminy przebiega także:

- szlak rowerowy międzynarodowy Euro Velo R 11 (EVIII) Ateny – Skopje – Belgrad – Koszyce – Kraków – Warszawa – Wilno – Tallin – Helsinki – Nordkapp (Norwegia), przebiegający przez województwo podlaskie na trasie: Tarnowo – Miastkowo – Czartoria – Jankowo – Nowogród – Szablak – Jednaczewo – Łomża – Piątnica – Kalinowo – Drozdowo – Rakowo-Czachy – RakowoBoginie – Krzewo – Bronowo – Niwkowo – Wizna – Ruś – Sambory – Sieburczyn – Rutkowskie – Burzyn – Szostaki – Mocarze – Chyliny – Pluty – Brychy – Barwiki – Racibory – Radziłów – Klimaszewnica – Białaszewo – Okół – Ruda – Modzelówka – Pieńczykówek – Stoczek – Ciszewo – Kuligi – „Las Grzędy” – Wożnawieś – Orzechówka – Tajenko – Sosnowo – Gabowe

Grądy – Białobrzegi – Augustów – Studzieniczna – Serwy – Bryzgiel – Gawrych Ruda – Wigry – Karolin – Sejny – Ogrodniki – (Lazdijai).

Rysunek 8. Przebieg Euro Velo R 11

Źródło: en.eurovelo.com/ev11/

Zgodnie z danymi gminy wspomniana ścieżka rowerowa w okolicy Gminy Miastkowo jest na etapie planowania.

Obecnie na terenie gminy brak ścieżek rowerowych.

2.4. WALORY PRZYRODNICZE

2.4.1. LESISTOŚĆ I OBSZARY CHRONIONE

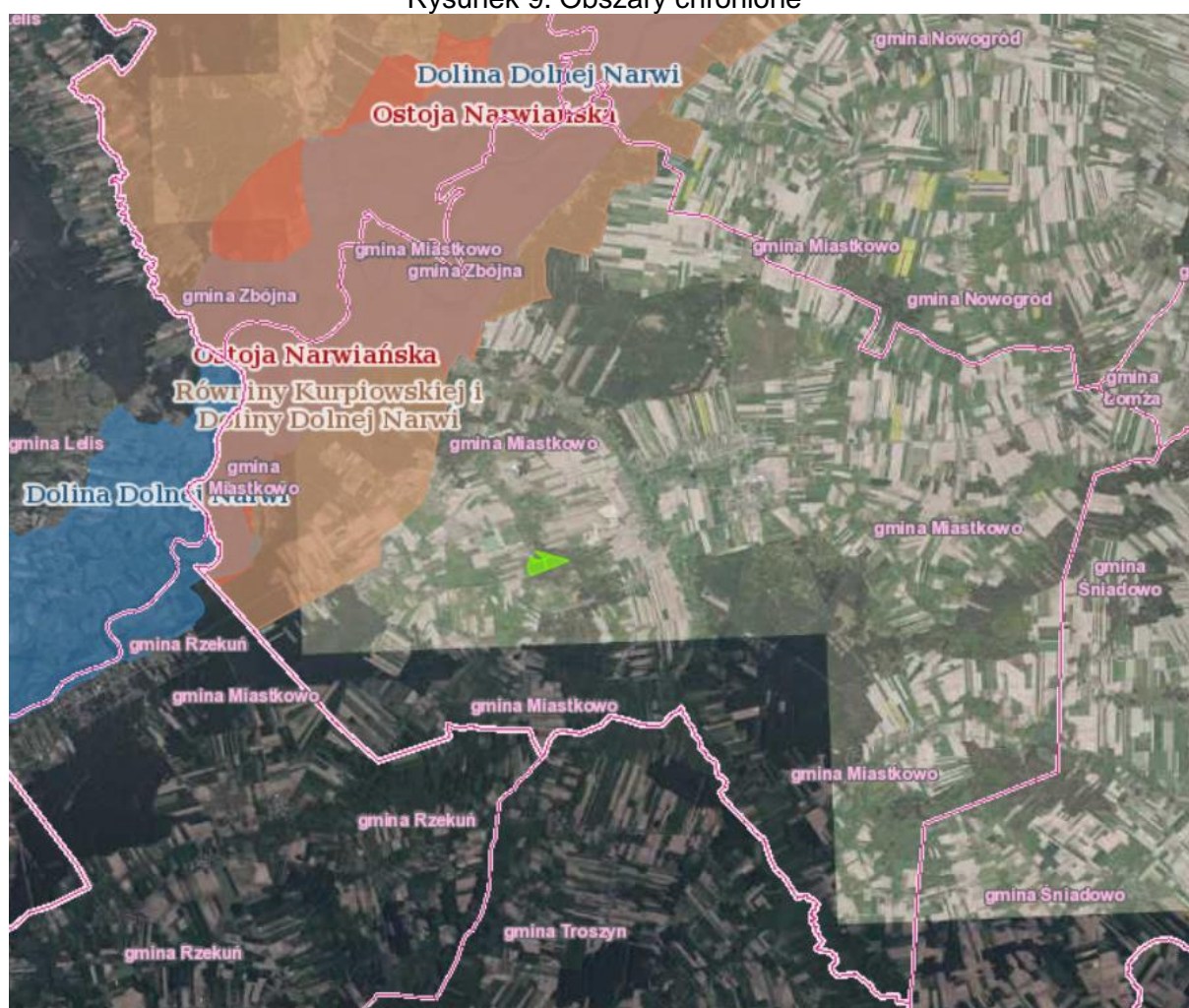
Teren Gminy Miastkowo bogaty jest w walory przyrodnicze.

Biorąc pod uwagę leśnictwo wszystkich form własności, według danych GUS, powierzchnia gruntów leśnych ogółem w 2022 r. wynosiła 3 548,40 ha, a poziom lesistości wynosił 30,6%.

Na terenie Gminy Miastkowo występują następujące obszary i obiekty chronione:

- 2 pomniki przyrody;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi”;
- Użytek ekologiczny „Bagno-Drogoszewo”;
- Obszar Natura 2000 „Ostoja Narwiańska”;
- Obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Narwi”.

Rysunek 9. Obszary chronione

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Miastkowo znajdują się 2 pomniki przyrody, zaprezentowane w tabeli 6.

Tabela 6. Wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy

Data utworzenia pomnika przyrody	Rodzaj obiektu	Opis pomnika przyrody	Wymiary		Miejscowość	Podstawa prawna	Opis lokalizacji
			Obw. m	Wys. m			
26.10.1982	Aleja lipowa	grupa drzew	od 40 do 70 cm	b.d.	Tarnowo	Zarządzenie Nr 5/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 roku w sprawie uznania niektórych tworów przyrody za pomniki przyrody na terenie województwa łomżyńskiego	Plac szkolny
26.10.1982	Lipa drobnolistna	drzewo pojedyncze	300	22	Tarnowo	Zarządzenie Nr 5/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 roku w sprawie uznania niektórych tworów przyrody za pomniki przyrody na terenie województwa łomżyńskiego	420 m od drogi asfaltowej Miastkowo-Tarnowo, w pobliżu budynku byłej szkoły

Źródło: Rejestr pomników przyrody na terenie województwa podlaskiego - stan na dzień 08 kwietnia 2022 r.

Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi – został wyznaczony w celu zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinach meandrujących rzek Narwi i Pisy, z licznymi starorzeczami oraz na terenie kompleksu leśnego Puszczy Kurpiowskiej.

Akt związany z utworzeniem obszaru: Uchwała Nr X/46/82 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży z dnia 27 kwietnia 1982 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. WRN w Łomży z 1982 r. Nr 2, poz. 18).

Inne akty związane z obszarem: Rozporządzenie Nr 14/98 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomżyńskiego z 1998 r. Nr 6, poz. 56), Rozporządzenie Nr 17/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 września 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 20 września 2004 r. Nr 142, poz. 1900), Rozporządzenie Nr 11/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 8 marca 2005 r. Nr 54, poz. 724), Uchwała nr VI/44/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 18 lutego 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi” (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2019 r. poz. 1224).

Obszar Chronionego Krajobrazu „Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi” położony jest w województwie podlaskim, w powiecie kolneńskim na terenie gmin: Kolno (6 636,68 ha), Mały Płock (1 817,52 ha), Turośl (12 337,46 ha), w powiecie łomżyńskim na terenie gmin: Łomża (1 314,70 ha), Miastkowo (2 343,02 ha), Nowogród (4 215,56 ha), Piątnica (1 107,29 ha), Zbójna (18 509,11 ha) oraz miasta Łomża (512,54 ha).

Na tym obszarze nie obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

Zgodnie z Uchwałą Nr VI/44/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 18 lutego 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi” czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.

Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy:

- 1) tworzących zadrzewienia śródpolne:

- a) krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²,

- b) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:

- 80 cm – w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,

- 65 cm – w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,

- 50 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew,

- których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych;

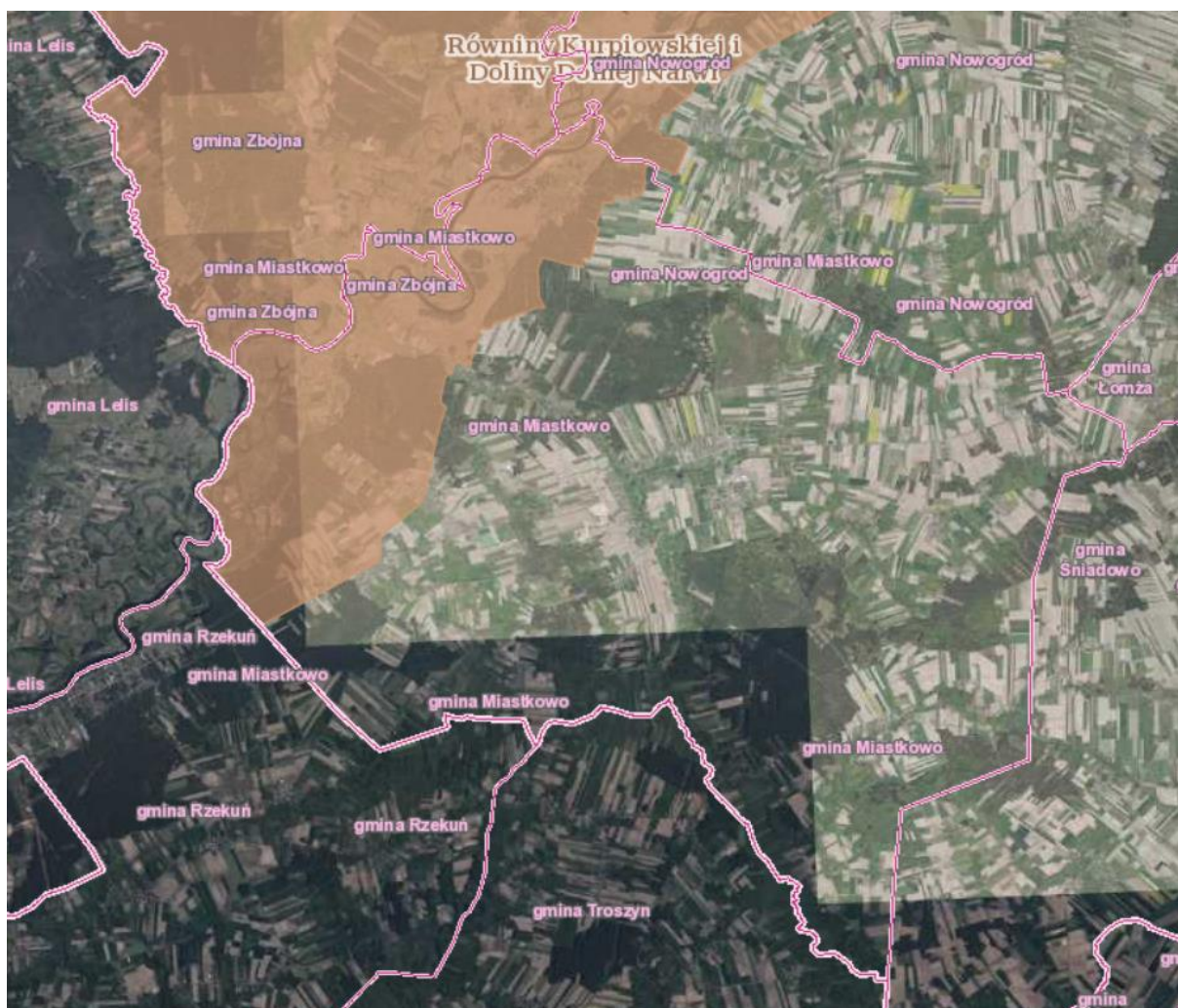
- 2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie roją szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów).

Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

- 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;

- 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 151).

Rysunek 10. Położenie obszaru chronionego krajobrazu na terenie Gminy Miastkowo

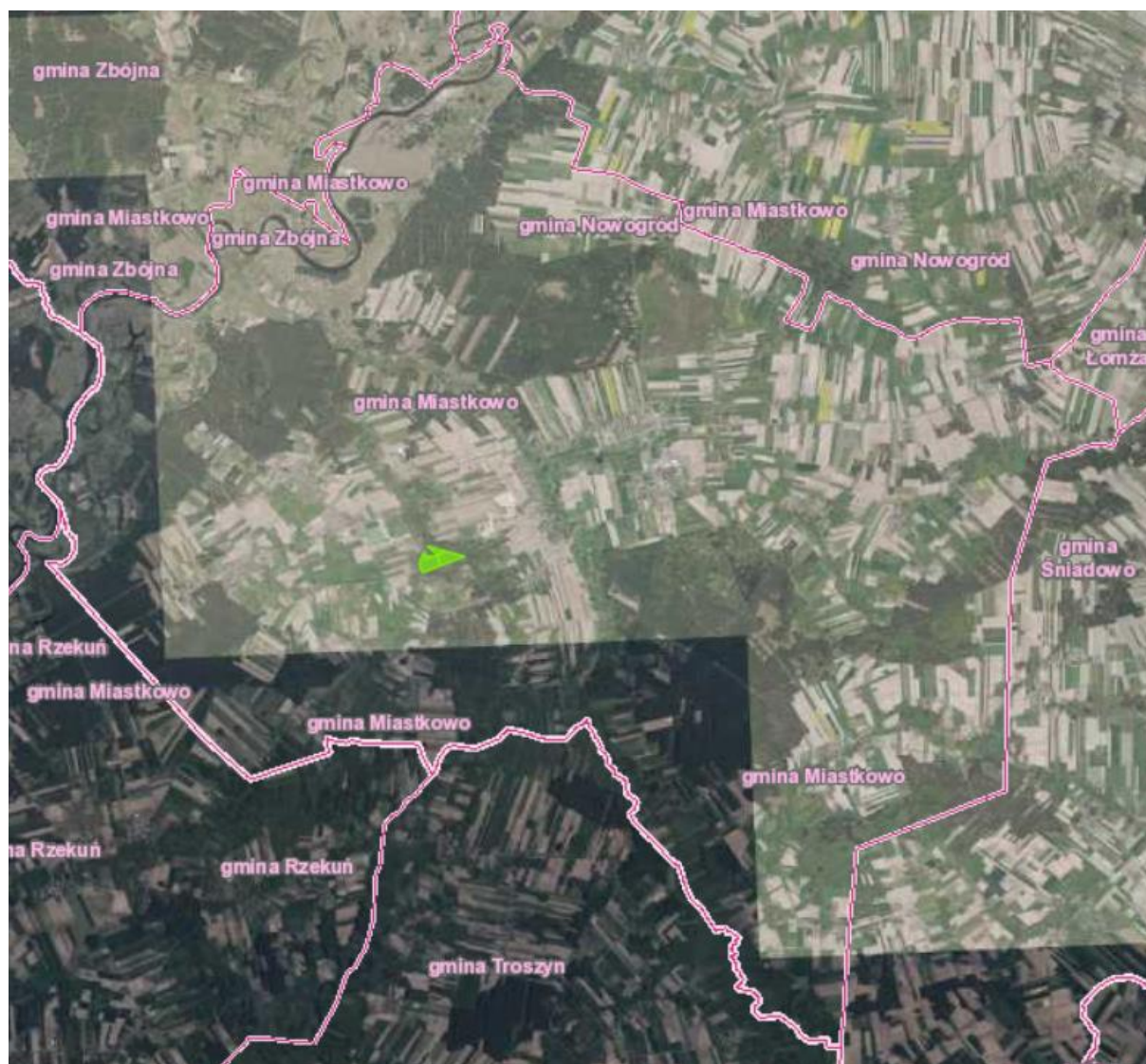
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Użytek ekologiczny „Bagno-Drogoszewo” – został ustanowiony w celu ochrony rzadkich gatunków roślin: bagno zwyczajne, borówka bagienna, torfowiec i widłak w formie dużych płatów roślinnych. Jego powierzchnia wynosi 10,78 ha. Akty związane z obszarem:

- Uchwała Nr XII/58/08 Rady Gminy Miastkowo z dn. 28.03.2008 w sprawie użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dn. 24.04.2008 Nr 101 poz. 1019),
- Uchwała Nr XIV/72/08 Rady Gminy Miastkowo z dnia 27.06.2008 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2008 r., nr 170 poz. 1660).

Rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Opis granic: część działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 893 (obręb leśny Drogoszewo oddział 29B). Opis: teren leśny, podmokły, graniczy z bagnem. Na gruncie rośnie głównie brzoza (70%), osika (30%) i wierzba, tworząc kępy o różnym stopniu zadrzewienia. Rosną tam rzadkie gatunki roślin: bagno zwyczajne, borówka bagienna, torfowiec.

Rysunek 11. Położenie użytku ekologicznego na terenie Gminy Miastkowo

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Obszary NATURA 2000

- Dolina Dolnej Narwi (PLB140014, rodzaj: dyrektywa ptasia).

Data wyznaczenia: 13.10.2007 r. został ustanowiony na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2007 r., nr 179, poz. 1275). Inne akty prawne związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 198, poz. 1226), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Na obszarze występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), błotniak łąkowy, dubelt (PCK), kraska (PCK), krwawodziób, kulik wielki (PCK), kulon (PCK), łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna (PCK), zimorodek. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C3) bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje (C7) osiąga rybitwa białoskrzydła.

Dla obszaru uchwalono plan zadań ochrony albo plan ochrony. Został on ustanowiony:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2014 r. poz. 4462; Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z 2014 r. poz. 1763);
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 10 lutego 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2015 r. poz. 1303; Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z 2015r. poz. 480);
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 25 maja 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z 2016 r. Poz. 4966, Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z 2016 r. poz. 2300).

Tabela 7. Działań ochronne dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

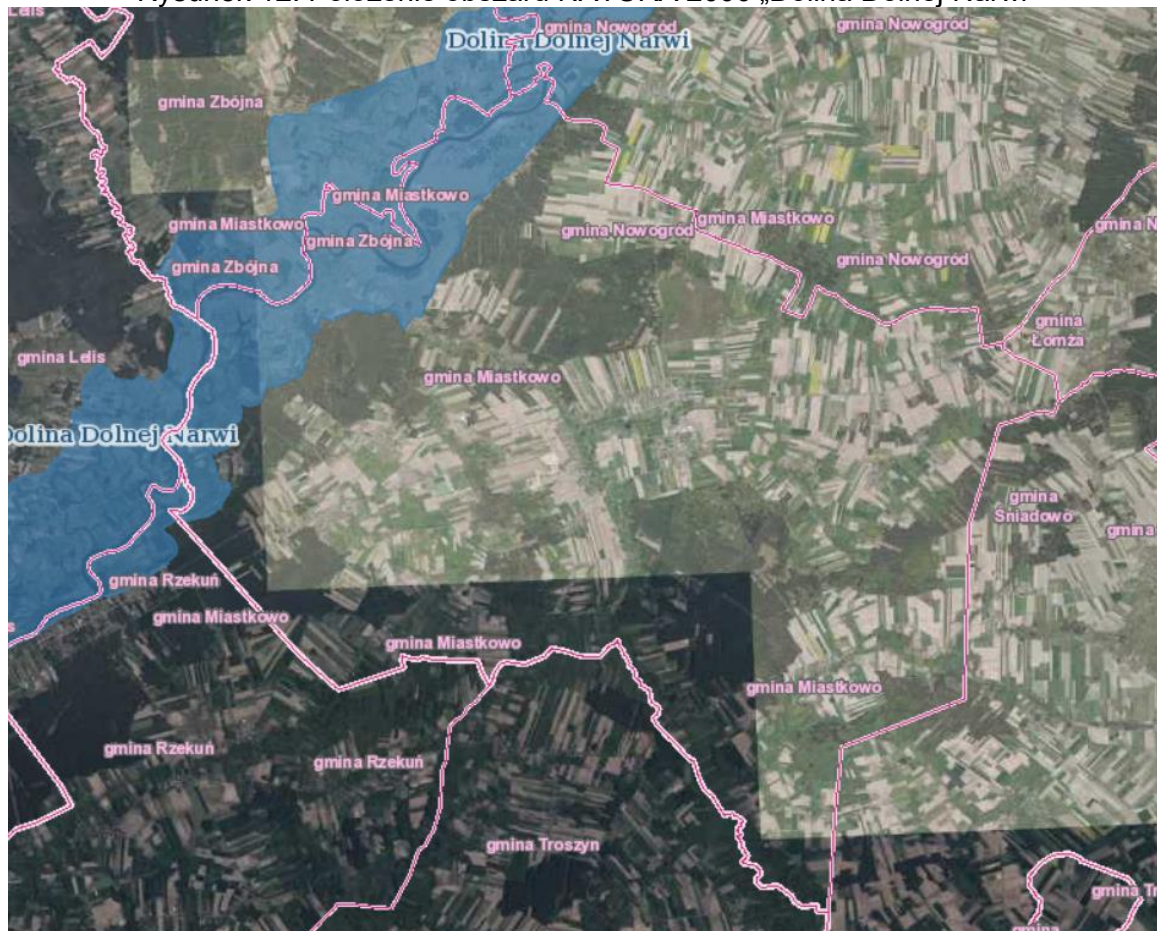
Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne
1.	A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i> A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> A136 Sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i> A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> A154 Dubelt <i>Gallinago media</i> A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i> A162 Krwawodziób <i>Tringa totanus</i> A195 Rybitwa białoczelna <i>Sternula albifrons</i> A232 Dudek <i>Upupa epops</i>	Przywracanie siedlisk lęgowych ptaków siewkowych, kaczek oraz żerowisk dudka. Usuwanie drzew i krzewów, w szczególności gatunków pionierskich – sosny, osiki, brzozy i olchy oraz ich nalotów i podrostów. Wycince nie podlegają: jałowce wyższe niż 1 m, stare drzewa (powyżej 35 cm pierśnicy), wierzby ogławiane oraz wszelkie drzewa dziuplaste. Gałęzie i pnie powinny zostać wywiezione poza teren objęty lęgowiskami przedmiotów ochrony. Wycinka i wywózka od 1 września do końca lutego, czyli poza okresem lęgowym ptaków. Jałowców nie należy usuwać w miejscach wskazanych w planie zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony Ostoja Narwiańska PLH200024 jako płaty siedliska 5130 „Zarośla jałowca pospolitego w murawach nawapiennych lub na wrzosowiskach” oraz w miejscach występowania wrzosu.
2.	A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i> A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> A136 Sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i> A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> A154 Dubelt <i>Gallinago media</i> A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i> A162 Krwawodziób <i>Tringa totanus</i> A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> A195 Rybitwa białoczelna <i>Sternula albifrons</i>	Realizacja umów z dzierżawcami obwodów łowieckich na wykonanie redukcji drapieżników - odstrzał lisów, jenotów, norek amerykańskich, szopów pracy oraz wron siwych (po uzyskaniu odpowiednich zezwoleń na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunku objętego ochroną). Poziom redukcji ustalany w zależności od potrzeb, nie więcej niż 80% drapieżników stwierdzonych w terenie. Termin: na obszarach kluczowych lęgowisk ptaków siewkowych i kaczek od początku sierpnia do połowy marca, na terenach sąsiednich (do 500 m od lęgowisk) – przez cały rok z wyjątkiem lisa (odstrzał od początku czerwca do końca marca). Zalecane stosowanie amunicji śrutowej innej niż ołowiana (jeżeli tylko nastąpi zwiększenie dostępności tego typu amunicji bezołowiowej).
3.	A036 Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> A051 Krakwa <i>Anas strepera</i> A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i> A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> A067 Gągoł <i>Bucephala clangula</i> A070 Nurogęs <i>Mergus merganser</i> A151 Batalion <i>Philomachus pugnax</i> (populacja migrująca)	Zmniejszenie ryzyka kolizji ptaków z liniami elektroenergetycznymi. Instalacja elementów odstraszających - wizualnych i akustycznych w odległościach umożliwiających skuteczne odstraszanie ptaków. Realizacja podczas prac związanych z remontem lub modernizacją linii, bądź wymianą przewodów odgromowych.
4.	A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i> A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> A151 Batalion <i>Philomachus pugnax</i> (populacja lęgowa) A151 Batalion <i>Philomachus pugnax</i> (populacja	Działanie obligatoryjne: utrzymanie siedlisk ptaków siewkowych i kaczek poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe. Działanie fakultatywne: użytkowanie kośne lub pastwiskowe zgodne z wymogami

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne
	migrująca) A154 Dubelt Gallinago media A156 Rycyk Limosa limosa A162 Krwawodziób Tringa totanus	odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowo-klimatycznego w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, ukierunkowanego na ochronę ptaków siewkowych (wariant 4.8).
5.	A055 Cyranka Anas querquedula A056 Płaskonos Anas clypeata A151 Batalion Philomachus pugnax (populacja lęgowa) A151 Batalion Philomachus pugnax (populacja migrująca) A137 Sieweczka obrożna Charadrius hiaticula A154 Dubelt Gallinago media A156 Rycyk Limosa limosa A162 Krwawodziób Tringa totanus A195 Rybitwa białoczelna Sternula albifrons A232 Dudek Upupa epops	Działanie obligatoryjne: utrzymanie siedlisk ptaków siewkowych, kaczek oraz dudka poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe. Działanie fakultatywne: użytkowanie pastwiskowe zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowo-klimatycznego w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, ukierunkowanego na ochronę ptaków siewkowych (wariant 4.8), rozpoczęcie wypasu od 15 maja.
6.	A122 Derkacz Crex crex	Działanie obligatoryjne: utrzymanie siedlisk derkacza poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośnopastwiskowe lub pastwiskowe. Działanie fakultatywne: użytkowanie kośne lub pastwiskowe zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowo-klimatycznego w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, ukierunkowanego na ochronę derkacza, rozpoczęcie koszenia od 1 sierpnia.
7.	A133 Kulon Burhinus oedicnemus A136 Sieweczka rzeczna Charadrius dubius A137 Sieweczka obrożna Charadrius hiaticula A154 Dubelt Gallinago media A156 Rycyk Limosa limosa A162 Krwawodziób Tringa totanus A193 Rybitwa rzeczna Sterna hirundo A195 Rybitwa białoczelna Sternula albifrons	Poprawa warunków siedliskowych przez ograniczenie ploszenia w sezonie lęgowym. Ograniczenie penetracji ludzkiej (za wyjątkiem miejscowych rolników, właścicieli i zarządców terenu oraz służb państwowych) w sezonie lęgowym tj. od 1 kwietnia do końca lipca, poprzez ustawienie przy drogach wjazdowych położonych na terenach prywatnych tablic informujących o zakazach wynikających z ochrony gatunkowej ptaków i związanych z tym ograniczeniach.

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 25 maja 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014

W planie zadań ochronnych dokonano zmian na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 30 maja 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2023, poz. 3062). Dokonano zmian w załączniku nr 4. Powyższa tabela związana jest z załącznikiem nr 5, ona nie uległa zmianie.

Rysunek 12. Położenie obszaru NATURA 2000 „Dolina Dolnej Narwi”

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

- Ostoja Narwiańska (PLH200024, rodzaj: dyrektywa siedliskowa).

Data wyznaczenia: 05.02.2008 r. Utworzony na podstawie: Decyzji Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 12 str.383).

Inny akt związany z obszarem: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 października 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Narwiańska (PLH200024) (Dz.U. 2022 poz. 2373).

Powierzchnia: 18,604.9600 ha. Nie obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

Dolina Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Szkwy i ujściem Supraśli należy do nielicznych w kraju dolin cechujących się mało zmienionym systemem rzeczny z licznymi meandrami i starorzeczami. Rezultatem zachowania naturalnego reżimu rzecznoego są coroczne zalewy obejmujące znaczne partie doliny. Dynamika zalewów rzecznych odgrywa wielką rolę

w kształtowaniu i utrzymaniu różnorodności siedlisk hydrogenicznych (lotycznych i lenitycznych) oraz semihydrogeniczych, reprezentujących różne stadia rozwojowe i sukcesyjne, zależne od natężenia czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych, doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płątów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzecza, jałowczyska oraz murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej. W ostoi odnotowano obecność 18 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na agradowanych płaskich odcinkach koryta występują muliste zalewane brzegi rzek z ciborą brunatną *Cyperus fuscus*, uczepem trójlistkowym *Bidens tripartita* oraz rzepichą błotną *Rorippa palustris*. Licznie występują starorzecza we wszystkich stadiach rozwoju: od połączonych jeszcze z nurtem rzeki do wypłyconych i okresowo wysychających. Są one bardzo zróżnicowane pod względem trofizmu, powierzchni (od zbiorników dużych o powierzchni >3 ha, do niewielkich akwenów o powierzchni kilkudziesięciu metrów kwadratowych) i głębokości. Wody i mokradła doliny Narwi są siedliskiem trzynastu gatunków płazów, w tym kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Stwierdzono tu występowanie żółwia błotnego *Emys orbicularis* oraz pięciu gatunków ryb wymienionych w Załączniku do Dyrektywy Siedliskowej - m.in. minoga ukraińskiego *Eudontomyzon maria*, bolenia *Aspius aspius*, piskorza *Misgurnus fossilis* i różanki 5339, *Rhodeus amarus*. Dużą i stabilną populację tworzy bóbr *Castor fiber*, dość częsta jest także wydra *Lutra lutra*. Największy udział powierzchniowy w ostoi mają bogate florystycznie ekstensywnie użytkowane łąki świeże i wilgotne z występującymi lokalnie płątami łąk selernicowych zajmujących silnie uwodnione obniżenia terenu. Dolina Narwi pełni kluczową rolę jako ostoja ciepłolubnych, śródlądowych muraw napiaskowych (6120) i muraw kserotermicznych (6210-3) w północno-wschodniej Polsce. Zbiorowiska te jednak ze względu na suboptymalne warunki klimatyczne występują tu w postaci zubożałej. Murawy mają wyraźnie antropogeniczny charakter, a czynnikiem powodującym ich powstanie i stabilizację jest ekstensywny wypas, który jest dominującym sposobem użytkowania terenu w dolinie. Dzięki wypasowi zbiorowiska murawowe mają, w odróżnieniu od wielu innych regionów Polski, stabilny charakter, a ich perspektywy ochrony są bardzo dobre. Szczególnie bogate

florystycznie płaty muraw występują na zboczach doliny na odcinku przełomowym pomiędzy Pniewem i Łomżą oraz w dolinie poniżej Nowogrodu. W ich składzie gatunkowym występują m.in. *Dianthus carthusianorum*, *Filipendula vulgaris*, *Seseli annuum*, *Phleum phleoides*, *Anemone sylvestris*. Wyżej położone i suchsze, wypasane fragmenty tarasu zalewowego i nadzalewowego zajmują jałowczyska (5130) z wrzosem, macierzanką piaskową, rozchodnikiem ostrym i kocanką piaskową. Ich najrozleglejsze płaty znajdują się przy ujściu Nereśli pod Tykocinem. Duże powierzchnie zarośli jałowcowych spotyka się również w okolicach Czartorii pod Nowogrodem, aczkolwiek występują tam w mozaice z ciepłolubnymi murawami napiaskowymi i szczotlichowymi na wydmach. Niewielkie powierzchnie doliny zajmują zbiorowiska leśne: łęgi i grądy; część z nich jest silnie zdegradowana na skutek wypasu i pozyskiwania drewna. Na wyżej położonych fragmentach tarasu nadzalewowego i na stokach doliny miejscami występują świetliste dąbrowy oraz płaty grądów. Zbiorowiska leśne, zwłaszcza dąbrowy są niejednokrotnie w znacznym stopniu przekształcone, co przejawia się w rozdrobnieniu płatów i ich zubożeniu florystycznym. Tym niemniej należą one do najlepiej zachowanych zbiorowisk tego typu północno-wschodniej części kraju. Na okrajkach dąbrów, m. in. na południowych obrzeżach kompleksu leśnego chronionego w rezerwacie Rycerski Kierz (na zachód od Łomży) występuje leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum* - gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Dolina Narwi pełni rolę ostoji różnorodności florystycznej o znaczeniu co najmniej krajowym. Występuje tu 14 gatunków z PCKL i/lub PCKR, m.in. uważane do niedawna za wymarłe storczyk cuchnący *Orchis coriophora* i pszeniec grzebieniasty *Melampyrum cristatum*, a także czarcikęsik Kluka *Succisella inflexa*, goryczuszka błotna *Gentianella uliginosa*, podejśrzon rutolistny *Botrychium multifidum*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, pięciornik skalny *Potentilla rupestris*.

Ustanowiono plan zadań ochrony na podstawie: Zarządzenia nr 25/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024 (Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z 2013 r. poz. 4473). Cele zadań ochronnych wskazane w dokumencie zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 8. Cele działań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 Ostoja Narwiańska

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie właściwej struktury i formy geomorfologicznej siedliska.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
2.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Zachowanie właściwych stosunków wodnych w ciekach i ich zlewniach.
3.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek	Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
4.	5130 Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie wymaganej formy fitosocjologicznej siedliska.
5.	6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
6.	6210 Murawy kserotermiczne <i>Festuco-Brometea</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
7.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
8.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
9.	6440 Łąki selernicowe <i>Cnidion dubii</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
10.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych. Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie w niepogorszonym stanie.
11.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	Doprowadzenie siedlisk zniekształconych do stanu właściwego. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony płatów siedliska na terenie gruntów prywatnych i zaplanowania działań ochronnych.
12.	91B0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe	Utrzymanie właściwych stosunków wód powierzchniowych i podziemnych. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony płatów siedliska na terenie gruntów prywatnych i zaplanowania działań ochronnych.
13.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
14.	9110 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich płatów siedliska i zaplanowania działań ochronnych.
15.	1437 Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych. Utrzymanie gatunku na terenie obszaru Natura 2000.
16.	1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych. Utrzymanie gatunku na terenie obszaru Natura 2000.
17.	1939 Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych.
18.	1318 Nocek łydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych. Utrzymanie obecnego stanu populacji.
19.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych. Utrzymanie obecnego stanu populacji.
20.	1337 Bóbr <i>Castor fiber</i>	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.
21.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych. Ochrona miejsc rozrodu.
22.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony celem oceny stanu ochrony wszystkich stanowisk gatunku i zaplanowania działań ochronnych. Ochrona miejsc rozrodu.
23.	1032 Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Utrzymanie gatunku na terenie obszaru Natura 2000.
24.	4038 Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Utrzymanie gatunku na terenie obszaru Natura 2000.

Źródło: Zarządzenie RDOŚ w Białymstoku z dnia 09.12.2013 r.

Zgodnie z Obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2022 r. (znak WPN.6323.215.2021.MC) sporządzono tymczasowe cele ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024 poza granicami Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi.

Tabela 9. Tymczasowe cele ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024 poza granicami Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
2330 Wydmy Śródlądowe z murawami	Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 30 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
napiaskowymi	<p>Gatunki charakterystyczne - Stwierdzono występowanie co najmniej 4 gatunków charakterystycznych: szczytliha siwa <i>Corynephorus canescens</i>, czerwice trwałe <i>Scleranthus perennis</i>, chroszcz nagołodygowy <i>Teesdalea nudicaulis</i>, płonnik włosisty <i>Polytrichum piliferum</i>, chrobotki <i>Cladonia</i> spp., płucnica <i>Cetraria</i> sp. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 90% siedliska w obszarze. Ekspansja krzewów i podrostu drzew - Stwierdzono pokrycie drzew i krzewów poniżej 40% powierzchni. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 85% siedlisk w obszarze. Występowanie procesów eolicznych - Stwierdzono obecność aktywnych procesów eolicznych. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 50% siedlisk w obszarze. Ocena ogólna - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 70% w stanie ochrony FV.</p>
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> Potamion	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 300 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów. Specyficzna struktura i funkcje - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 dla parametru specyficzna struktura i funkcje na co najmniej 70% powierzchni siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 70% w stanie ochrony U1.</p>
3270 Zalewowe muliste brzegi rzek (charakter uzależniony od stanu wody)	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 10 ha. Gatunki charakterystyczne - Na stanowiskach odnotowano występowanie więcej niż 4 gatunków charakterystycznych dla siedliska: komosa czerwona <i>Chenopodium rubrum</i>, uczepek zwisły <i>Bidens</i> <i>cernua</i>, uczepek trójlistkowy <i>Bidens tripartita</i>, rdest szczawiolistny <i>Polygonum lapatifolium</i>, jaskier jadowity <i>Ranunculus sceleratus</i>, sit dwudzielnny <i>Juncus bufonius</i>, szarota błotna <i>Gnaphalium uliginosum</i>, rdest szczawiolistny <i>Polygonum lapatifolium</i>, cibora brunatna <i>Cyperus fuscus</i>, rzepicha błotna <i>Rorippa palustris</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 75% siedliska w obszarze. Gatunki dominujące - Na stanowiskach odnotowano wyłącznie gatunki ekspansywne lub ekologicznie obce dla siedliska m.in. mietlica rozłogowa <i>Agrostis stolonifera</i>, mozga trzcinowata <i>Phalaris arundinacea</i>,</p>

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	<p>uczep trójlistkowy <i>Bidens tripartita</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 20% siedliska w obszarze. Udział dobrze zachowanych płatów siedlisk - Płaty dobrze zachowane zajmują mniej niż 50% powierzchni zajętej przez siedlisko na stanowisku. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 20% siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 20% w stanie U1.</p>
<p>5130 Zarośla jałowca na murawach kserotermicznych i wrzosowiskach</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 200 ha. Gatunki krzewów - Na siedlisku stwierdzono występowanie pełnego zestawu gatunków typowych: jałowiec pospolity <i>Juniperus communis</i>, szakłak pospolity <i>Rhamnus cathartica</i>, róża <i>Rosa</i> spp., dereń świdwa <i>Cornus sanguinea</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 90% siedliska w obszarze. Gatunki charakterystyczne murawy/wrzosowiska - Na siedlisku stwierdzono występowanie gatunków: turzyca wczesna <i>Carex praecox</i>, przytulia północna <i>Galium boreale</i>, oraz lokalnie typowe dla siedliska: igrzyca przyziemna <i>Danthonia decumbens</i>, wiązówka bulwkowa <i>Filipendula vulgaris</i>, przetacznik kłosowy <i>Veronica spicata</i>, turzyca wiosenna <i>Carex caryophylla</i>, goździk kartuzek <i>Dianthus carthusianorum</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze. Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5-2 m wysokość) - Pokrycie ogólne przez drzewa na poszczególnych powierzchniach siedliska waha się od 3% do 15%. Stwierdzono występowanie m.in. brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i>, sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i>, dębu szypułkowego <i>Quercus robur</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 65% siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni 60% w stanie U1.</p>
<p>6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i></p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 130 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów. Gatunki charakterystyczne - Stwierdzono występowanie co najmniej 5 gatunków roślin naczyniowych: szczotlika siwa <i>Corynephorus canescens</i>, macierzanka piaskowa <i>Thymus serpyllum</i>, zawciąg nadmorski <i>Armeria maritima</i>, rozchodnik sześciorzędowy <i>Sedum sexangulare</i>, kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>, koniczyna polna <i>Trifolium arvense</i>,</p>

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	<p>rozchodnika ostry <i>Sedum acre</i>, jasioniec piaskowy <i>Jasione montana</i>, goździk kartuzek <i>Dianthus carthusianorum</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 95% siedliska w obszarze.</p> <p>Ekspansja krzewów i podrostu drzew - Stwierdzono brak lub niewielkie pokrycie drzew i krzewów poniżej 10 % powierzchni.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 75% siedliska w obszarze.</p> <p>Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych - Stwierdzono obecność 1 lub 2 gatunków występujących w rozproszeniu m.in: kostrzewa czerwona <i>Festuca rubra</i>, trzcinnik piaskowy <i>Calamagrostis epigeios</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Gatunki obce inwazyjne - Gatunki inwazyjne występują pojedynczo i nie zajmują więcej niż 5% powierzchni (do 2 gatunków).</p> <p>Stwierdzono występowanie: konyza kanadyjska <i>Conyza canadensis</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 75% siedliska w obszarze.</p> <p>Struktura przestrzenna płatów siedlisk - Płaty muraw ze związku <i>Koelerion glaucae</i> tworzą większościową mozaikę ze zbiorowiskami łąkowymi ze związku <i>Arrhenatherion elatioris</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 50% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 50% w stanie U1.</p>
<p>6210 Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 300 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p> <p>Gatunki charakterystyczne - Stwierdzono występowanie co najmniej 5 gatunków roślin naczyniowych m.in. turzyca wiosenna <i>Carex caryophylla</i>, rzepik pospolity <i>Agrimonia eupatoria</i>, czosnek zielonawy <i>Allium oleraceum</i>, Bylica polna <i>Artemisia campestris</i>, chaber nadreński <i>Centaurea rhenana</i>, przytulia biała <i>Galium album</i>, czyścica drobnokwiatowa <i>Acinos arvensis</i>, rumian żółty <i>Anthemis tinctoria</i></p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 75% siedliska w obszarze.</p> <p>Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych - Stwierdzono obecność 1-2 gatunków w rozproszeniu m.in: stokłosa bezostna <i>Bromus inermis</i>, trzcinnik piaskowy <i>Calamagrostis epigeios</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 40% siedliska w obszarze.</p> <p>Ekspansja krzewów i podrostu drzew - Niewielkie pokrycie drzew i krzewów poniżej 10 % powierzchni.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni</p>

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	<p>co najmniej 70% siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p>
<p>6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie)</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 50 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów. Gatunki charakterystyczne - Stwierdzono występowanie powyżej 6 gatunków charakterystycznych i wyróżniających m.in.: bliźniczka psia trawka <i>Nardus stricta</i>, jastrzębiec kosmaczek <i>Hieracium pilosella</i>, igrzyca przyziemna <i>Danthonia decumbens</i>, kosmatka polna <i>Luzula campestris</i>, fiołek psi <i>Viola canina</i>, krzyżownica zwyczajna <i>Polygala vulgaris</i>, kosmatka licznokwiatowa <i>Luzula multiflora</i>. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 75% siedliska w obszarze. Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych - Pokrycie gatunkami ekspansywnymi poniżej 20%. Stwierdzono występowanie m. in.: kostrzewa czerwona <i>Festuca rubra</i> 10%, mietlica pospolita <i>Agrostis capillaris</i> 3%, śmiełek darniowy <i>Deschampsia caespitosa</i> 2%. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze. Ekspansja krzewów i podrostu drzew - Łączne pokrycie: ok. 25%. Stwierdzono występowanie: kruszyna pospolita <i>Frangula alnus</i> 1%, grusza pospolita <i>Pyrus communis</i> 1%, topola osika <i>Populus tremula</i> 3%, sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i> 15% Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> 5%, brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> 5%, szakłak pospolity <i>Rhamnus catharticus</i> <1%, głóg jednoszyjkowy <i>Crataegus monogyna</i> 1%. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 50% siedliska w obszarze. Struktura przestrzenna płatów siedliska - Stan pośredni na wielu płatach siedliska. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p>
<p>6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 18 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów. Gatunki typowe - Stwierdzono średnioliczne gatunki charakterystyczne (3-5) i obecne gatunki wyróżniające dla związku Molinion: przytulia północna <i>Galium boreale</i>, bukwinica zwyczajna <i>Betonica officinalis</i>, trzęślica modra <i>Molinia caerulea</i>, goryczka wąskolistna <i>Gentiana pneumonanthe</i>, wierzba rokita <i>Salix rosmarinifolia</i>, biedrzynek mniejszy <i>Pimpinella saxifraga</i></p>

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	<p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Gatunki dominujące - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Ekspansja krzewów i podrostu drzew - Brak gatunków wyraźnie dominujących, fitocenozę budują gatunki łąkowe i okrajkowe.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% powierzchni siedliska w obszarze.</p>
<p>6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) I ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia</i> <i>sepium</i>)</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 15 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p> <p>Gatunki charakterystyczne - Stwierdzono występowanie 3 gatunków charakterystycznych: Kielisznik zaroślowy <i>Calystegia sepium</i>, kaniańka pospolita <i>Cuscuta europaea</i>, oset kędzierzawy <i>Carduus crispus</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p>
<p>6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 440 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p> <p>Gatunki charakterystyczne - Stan pośredni. Stwierdzono występowanie takich gatunków jak: fiołek mokradłowy <i>Viola stagnina</i>, turzycza wczesna <i>Carex praecox</i>, wiechlina wąskolistna <i>Poa pratensis</i> ssp. <i>angustifolia</i>, selernica żyłkowana <i>Cnidium dubium</i>, groszek błotny <i>Lathyrus palustris</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Obce gatunki inwazyjne - Stwierdzono nieliczne gatunki inwazyjne takie jak: szczaw omszony <i>Rumex confertus</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 50% siedliska w obszarze.</p> <p>Gatunki ekspansywne roślin Zielnych - Stan pośredni. Stwierdzono występowanie m.in. wyczyniec łąkowy <i>Alopecurus pratensis</i>, kłosówka wełnista <i>Holcus lanatus</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 70% siedliska w obszarze.</p> <p>Ekspansja krzewów i podrostu drzew - Brak albo pojedyncze występowanie w runi.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 70% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p>
<p>6510 Niżowe i górskie</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze</p>

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	na powierzchni co najmniej 770 ha. Gatunki charakterystyczne - Stwierdzono występowanie kombinacji gatunków z udziałem więcej niż 4 gatunków charakterystycznych: przytulia pospolita <i>Galium mollugo</i> , wiechlin łąkowa <i>Poa pratensis</i> , kostrzewa czerwona <i>Festuca rubra</i> , dzwonek rozpięchły <i>Campanula patula</i> , szczaw rozpięchły <i>Rumex thyrsiflorus</i> , rajgras wyniosły <i>Arrhenatherum elatius</i> . Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 90% siedliska w obszarze. Gatunki ekspansywne roślin zielnych - Brak gatunków silnie ekspansywnych i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych wynosi <20%. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 75% siedliska w obszarze. Ekspansja krzewów i podrostów drzew - Łączne pokrycie na transekcji <1% opisywane jako sumaryczne pokrycie krzewów i drzew na transekcji. Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 90% siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 70% siedliska w obszarze.
9170 Grąd Subkontynentalny (Tilio-Carpinetum)	Powierzchnia - Zachowanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 100 ha. Charakterystyczna kombinacja florystyczna - Kombinacja florystyczna runa jest najczęściej typowa dla grądów, choć gatunki charakterystyczne występują w niskiej liczbie. Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 70% siedliska w obszarze. Martwe drewno - Drzewostan przed fazą naturalnego rozpadu. Poprawa oceny wskaźnika do U1 na powierzchni co najmniej 30% siedliska w obszarze. Wiek drzewostanu - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 30% siedliska w obszarze. Ogólny cel ochrony - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 30% siedliska w obszarze.
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy Źródłiskowe	Powierzchnia - Zachowanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 66 ha. Gatunki charakterystyczne - Kombinacja florystyczna zubożona lecz oparta na gatunkach typowych dla łągi. Łęg z drzewostanem złożonym z olszy czarnej <i>Alnus glutinosa</i> , ze znacznym udziałem klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i> i wierzby białej <i>Salix alba</i> . Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze. Gatunki dominujące - W warstwach dominują

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	<p>gatunki właściwe dla siedliska choć ich skład jest zubożony.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie - Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Martwe drewno (łącznie zasoby) - Dążenie do poprawy oceny wskaźnika do poziomu U1 (co najmniej 3% zasobności drzewostanu) na powierzchni co najmniej 30% siedliska w obszarze.</p> <p>Reżim wodny - Zachowana dynamika zalewów.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 70% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie w stanie ochrony U1 na co najmniej 70% powierzchni siedliska w obszarze.</p>
<p>91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowojesionowe Ficario - Ulmetum</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 16 ha.</p> <p>Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa - Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego. Zawilec gajowy</p> <p>Anemone nemorosa, czworolist pospolity Paris quadrifolia, kuklik pospolity Geum urbanum, podagrycznik pospolity Aegopodium podagraria, bluszcz kurdybanek Glechoma hederacea, trędownik bulwiasty Scrophularia nodosa, pokrzywa zwyczajna Urtica dioica, śledziennica skrętolistna Chrysosplenium alternifolium.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy - We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska. Przy czym są zubożone są relacje ilościowe. *warstwa A - Dąb szypułkowy Quercus robur, lipa drobnolistna Tilia cordata, wiąz szypułkowy Ulmus laevis, jesion wyniosły Fraxinus excelsior;</p> <p>*warstwa B - dereń świdwa Cornus sanguinea, jesion wyniosły Fraxinus excelsior, lipa drobnolistna Tilia cordata, leszczyna pospolita Coryllus avellana, wiąz szypułkowy Ulmus laevis;</p> <p>*warstwa C - bluszcz kurdybanek Glechoma hederacea, śledziennica skrętolistna Chrysosplenium alternifolium, konwalia majowa Convallaria majalis.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Gatunki obce geograficznie w drzewostanie - Nie stwierdzono gatunków obcych we wszystkich płatach siedliska.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na całej powierzchni siedliska w obszarze.</p> <p>Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości</p>

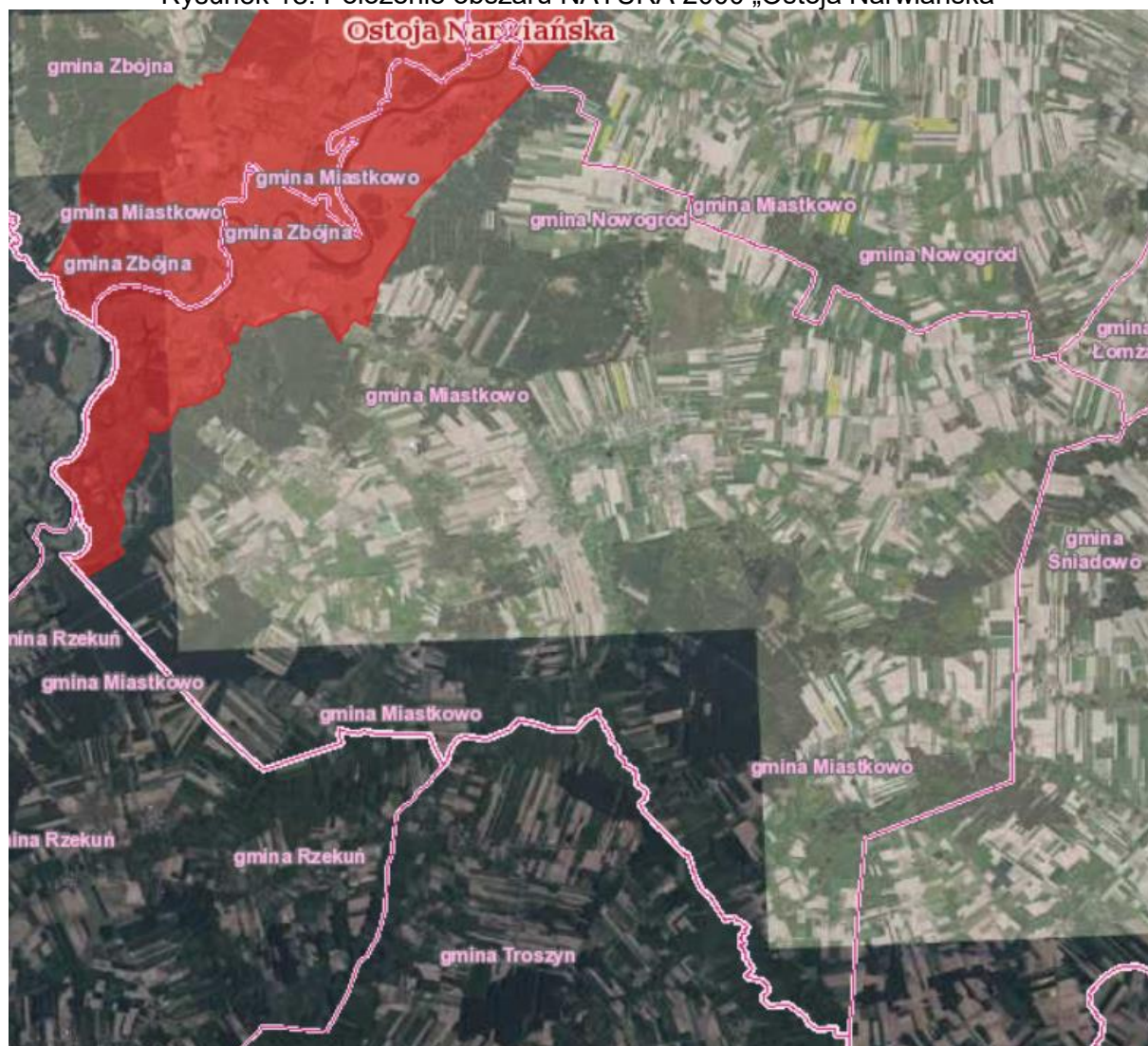
Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	<p>>50 cm grubości - Dążenie do poprawy wskaźnika do poziomu U1 (co najmniej 3 szt./ha) na powierzchni co najmniej 30% siedliska w obszarze.</p> <p>Stosunki wodnowilgotnościowe - Utrzymanie oceny wskaźnika U1 na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie w stanie U1 na co najmniej 50 % powierzchni siedliska w obszarze.</p>
<p>91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)</p>	<p>Powierzchnia - Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 16 ha.</p> <p>Gatunki charakterystyczne - Kombinacja florystyczna zgodna z siedliskiem. Stwierdzono m.in: Dąb szypułkowy 70%, dzwonek brzoskwiniolistny 3%, trzcinnik leśny 10%, miodunka wąskolistna 1%, gorysz siny 1%, pięciornik biały 5%, kłosownica pierzasta 10%</p> <p>Gatunki ciepłolubne: pajęcznica gałęzista 5% ciemiężyk białokwiatowy 5%, przetacznik kłosowy 1%</p> <p>Gatunki łąk trzęślicowych: Bukwica pospolita <1%</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Obce gatunki inwazyjne - Odnotowano obecność pojedynczych osobników kolczurki klapowanej <i>Echinocystis lobata</i> (poniżej 5% transektu).</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Gatunki ciepłolubne - Stwierdzono występowanie powyżej 20% gatunków ciepłolubnych:</p> <p>pięciornik biały <1%, ciemiężyk białokwiatowy 5%, pierwiosnek lekarski 5%, konwalia majowa <1%, biedrzyca mniejsza <1%, przytulia właściwa 1%, wiązówka bulwkowa 5%, pszeniec grzebieniasty <1%, tymotka Boehmera <1%, koniczyna dwukłosa <1%, goździk kartuszek <1%, dzwonek skupiony <1%, przetacznik kłosowy <1%, poziomka twarda 2%, rzepik pospolity 1%, wyka płotowa <1%, przytulia biała 2%, zawilec wielkokwiatowy <1%, bodziszek czerwony <1%.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 80% siedliska w obszarze.</p> <p>Zwarcie podszytu - Znikome zwarcie podszytu do 20%.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Zwarcie koron drzew - Zwarcie koron drzew poniżej 70%.</p> <p>Utrzymanie oceny wskaźnika FV na powierzchni co najmniej 60% siedliska w obszarze.</p> <p>Ogólny cel ochrony - Utrzymanie w stanie FV na</p>

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
	co najmniej 60% powierzchni siedliska w obszarze.
1939 rzepik szczeniasty <i>Agrimonia pilosa</i> (planowane złożenie wniosku o zmianę SDF skutkujące usunięciem gatunku z SDF)	Populacja i siedlisko - Wyniki inwentaryzacji nie potwierdziły obecności gatunku w obszarze
1130 boleń <i>Aspius aspius</i>	Populacja i siedlisko - Wyniki monitoringu nie potwierdziły obecności gatunku w obszarze.
1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> (populacja p, r)	Populacja - Utrzymanie min. 40 stanowisk kumaka nizinnego w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie siedlisk gatunku w stanie FV na co najmniej 70% powierzchni w obszarze.
1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> (populacja p, r)	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w stanie FV na co najmniej 30 stanowiskach w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie siedlisk gatunku w stanie FV na powierzchni minimum 8000 ha.
1220 żółw błotny <i>Emys Orbicularis</i>	Populacja i siedlisko - Gatunek występuje jedynie na terenie Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi.
2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w stanie ochrony FV. Szacowana wielkość populacji gatunku i jej zagęszczenia w obszarze wynosi powyżej 0,085 os/m ² . Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze w stanie ochrony FV.
1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Szacowana wielkość populacji gatunku i jej zagęszczenia w obszarze w stosunku do populacji krajowej jest ≤2%. Utrzymanie siedlisk gatunku w obszarze w stanie U1 na powierzchni minimum 50 ha.
4038 czerwoczyk fioletek <i>Lycaena helle</i> (planowane złożenie wniosku o zmianę SDF skutkujące usunięciem gatunku z SDF)	Populacja i siedlisko - Wyniki inwentaryzacji nie potwierdziły obecności gatunku w obszarze.
1145 piskorz <i>Misgurnus Fossilis</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w stanie ochrony U1. Szacowana wielkość populacji gatunku i jej zagęszczenia w obszarze wynosi powyżej 0,005 os/m ² . Siedlisko - Utrzymanie siedlisk gatunku w obszarze w stanie FV na co najmniej 1 stanowisku.
1318 nocek łydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i>	Populacja i siedlisko - Wyniki inwentaryzacji Bank Danych nie potwierdziły obecności gatunku w obszarze Ostoi Narwiańskiej. Gatunek występuje jedynie na terenie Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi.
1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i> (planowane złożenie	Populacja i siedlisko - Wyniki inwentaryzacji nie potwierdziły obecności gatunku w obszarze.

Gatunek/Siedlisko Przyrodnicze	Cel ochrony
wniosku o zmianę SDF skutkujące usunięciem gatunku z SDF)	
1477 sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze w ilości co najmniej 25 osobników. Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze w stanie U1 na co najmniej 2 stanowiskach.
5339 różanka <i>Rhodeus amarus</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w stanie ochrony FV. Szacowana wielkość populacji gatunku i jej zagęszczenia w obszarze wynosi powyżej 0,023 os/m ² . Siedlisko - Utrzymanie siedlisk gatunku w obszarze w stanie U1 na co najmniej 1 stanowisku.
1437 leniec bezpodkwiatowy <i>Thesium ebracteatum</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze w ilości co najmniej 15 osobników. Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze na co najmniej 1 stanowisku.
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (populacja p, r)	Populacja - Utrzymanie min. 20 stanowisk w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie siedlisk gatunku w stanie FV na co najmniej 60% powierzchni w obszarze.
1032 skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Populacja - Utrzymanie min. 5 stanowisk w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie siedlisk gatunku w stanie FV na co najmniej 80% powierzchni w obszarze.

Źródło: Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2022 r.

Rysunek 13. Położenie obszaru NATURA 2000 „Ostoja Narwiańska”

Zródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Przez teren gminy przebiegają także 2 korytarze ekologiczne:

- GKPN7 Przełomowa Dolina Narwi
- GKPNC-3A Przełomowa Dolina Narwi – Puszcza Biała.

2.4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Gmina Miastkowo położona jest w dorzeczu rzeki Narew z dopływem rzeki Ruż. Na terenie gminy nie ma żadnych jezior ani sztucznych zbiorników wodnych.

Rzeka Narew

Narew jest prawostronnym dopływem Wisły I rzędu o powierzchni zlewni 75 175,2 km². Długość całkowita rzeki wynosi 484 km, w tym długość odcinka płynącego na terenie Polski - 455 km. Rzeka bierze początek na terenie Białorusi, w bagnach wschodniego skraju Puszczy Białowieskiej. Zlewnię górnej Narwi stanowią tereny stosunkowo słabo uprzemysłowione, o charakterze typowo rolniczym oraz duże obszary leśne. Przy granicy białoruskiej zlokalizowano zbiornik zaporowy Siemianówka, pełniący obecnie funkcje rekreacyjne. Znaczna długość rzeki na terenie woj. podlaskiego objęta jest ochroną w ramach Narwiańskiego Parku Narodowego oraz Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, leżącego w powiecie łomżyńskim.

Rzeka Ruż

Ruż jest III-rzędowym, lewostronnym dopływem Narwi o długości 37,9 km. Rzeka uchodzi do Narwi na 167,3 km jej biegu. Płynie przez tereny użytkowane rolniczo i leśne. Na terenie zlewni występują tereny chronione. Nie jest odbiornikiem zanieczyszczeń ze źródeł punktowych.

Rzeka Bzdziążek

Jest to prawy dopływ rzeki Ruż, płynący obok Chojn Młodych, przez Chojny-Naruszczki, Leopoldowo, Łuby, Miastkowo, wpadający do Rużu w Zaruziu.

Rzeki leżące na terenie gminy leżą na Obszarze Dorzecza Wisły, Region Wodny Narwi.

Tabela 10. Jednolite części wód powierzchniowych związane z terenem gminy

Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym	Nazwa JCWP	Kod jcwp
RW20002126399, RW20002126539	Narew od Biebrzy do Omulwi	RW20001226539
RW200017265129	Krzywa Noga	RW200010265129
RW200017265132	Dopływ spod Popiołek	RW200010265132
RW200017265149	Kanał Kuzie	RW200010265149
RW20001726516569	Dopływ spod Chomentowa	b.d.
RW2000172651669	Dopływ z Tarnowa	RW2000102651669
RW2000172651689	Bzdziążek	b.d.
RW200017265192	Dopływ spod Gałkówki	b.d.
RW200017265369	Czeczotka	RW200010265369
RW200019265169	Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia	RW200011265169

Źródło: www.kzgw.gov.pl, zaktualizowane na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz danych apgw

W ostatnich latach badano wody powierzchniowe związane z terenem Gminy Miastkowo. Dane pochodzące z lat 2016 – 2021 przedstawiono na kolejnych stronach.

Tabela 11. Stan rzek na terenie Gminy Miastkowo (lata 2016 – 2021), cz. 1

Nazwa jcwp	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)			Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)		
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa
Krzywa Noga	2017	2020	3	2017	2020	>2	2017	2017	2
Dopływ spod Popiołek	2018	2021	4	2018	2021	>2	2018	2018	2
Kanał Kuzie	2018	2021	3	2018	2021	>2	2018	2021	2
Dopływ z Tarnowa	2021	2021	2	2021	2021	>2	-	-	-
Bzdziażek	2021	2021	2	2021	2021	>2	-	-	-
Dopływ spod Gałkówki	2018	2018	3	2018	2018	>2	2018	2018	>2
Czeczotka	2018	2021	4	2018	2018	>2	2018	2018	2
Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia	2018	2021	3	2018	2021	>2	2018	2021	2

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, wody.gios.gov.pl

Tabela 12. Stan rzek na terenie Gminy Miastkowo (lata 2016 – 2021), cz. 2

Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwp		
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Stan chemiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Ocena
Krzywa Noga	2017	2020	3	umiarkowany stan ekologiczny	2017	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
Dopływ spod Popiołek	2018	2021	4	słaby stan ekologiczny	2018	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
Kanał Kuzie	2018	2021	3	umiarkowany stan ekologiczny	2017	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
Dopływ z Tarnowa	2021	2021	3	umiarkowany potencjał ekologiczny	-	-	-	2021	2021	zły stan wód
Bzdziażek	2021	2021	3	umiarkowany stan ekologiczny	-	-	-	2021	2021	zły stan wód
Dopływ spod Gałkówki	2018	2021	3	umiarkowany stan ekologiczny	2018	2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
Czeczotka	2018	2021	4	słaby stan ekologiczny	2018	2020	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód

Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwp		
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Stan chemiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Ocena
Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia	2018	2021	3	umiarkowany stan ekologiczny	2018	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, wody.gios.gov.pl

W tabeli 13 przedstawiono dane zawarte w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz.U. 2023, poz. 300). W „Klasyfikacji wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022” nie przedstawiono danych dotyczących jakości wód powierzchniowych związanych z terenem omawianej jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 13. Stan wód do 2022 r. i cele środowiskowe

Nazwa JCWP	Stan ekologiczny do 2022 r.	Stan chemiczny do 2022 r.	ocena do 2022 r.	cel środowiskowy ekologiczny	cel środowiskowy chemiczny	odstępstwa	odstępstwa
Krzywa Noga	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	azot ogólny, azot azotanowy; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), bromowane difenyloetery(b), rtęć(b),	benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)
Dopływ spod Popiołek	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	OWO; MMI,	benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w) fluoranten(w)
Kanał Kuzie	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny (częściowo złagodzone wskaźniki, pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	rtęć(w),	OWO, benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w)

Nazwa JCWP	Stan ekologiczny do 2022 r.	Stan chemiczny do 2022 r.	ocena do 2022 r.	cel środowiskowy ekologiczny	cel środowiskowy chemiczny	odstępstwa	odstępstwa
Dopływ z Tarnowa	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	azot ogólny, azot azotanowy, OWO	ND
Czeczotka	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (częściowo złagodzone wskaźniki, pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	OWO; bromowane difenyloetery(b), rtęć(b),	MMI, benzo(a)piren(w)
Ruż od Dopływu spod Dąbek do	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	azot ogólny, azot azotanowy, fosforany; MMI; bromowane difenyloetery(b),	benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Stan wód na terenie Gminy Miastkowo wciąż wymaga przeprowadzania wielu prac polepszających ich stan. Szczególnie potrzeba prac poprawiających stan chemiczny wód. Klasyfikacja stanu chemicznego i ocena stanu jcwpc rzek jest niezadawalająca. Także w przypadku niektórych rzek także ich stan ekologiczny jest słaby.

Susza, korzystanie z zasobów dyspozycyjnych

Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy” (przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. 2021, poz. 1615) na terenie Polski na 38,95% obszarów dorzeczy występuje normalny stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych (eksploatacja wód nie wyczerpuje całych zasobów wodnych), na 37,50% obszarów dorzeczy stopień jest intensywny (eksploatacja wody na poziomie maksymalnej dostępności zasobów), a na 23,55% bardzo intensywny (eksploatacja przewyższa ilość zasobów wodnych). Gmina Miastkowo nie jest położona na terenie zlewni o intensywnym stopniu wykorzystania.

Ocenę możliwości korzystania z zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych w czasie suszy determinuje wskaźnik stanu nienaruszalnych zasobów wód powierzchniowych. Uzyskane wyniki wskazują, iż podczas suszy hydrologicznej na 70,23% obszaru Polski zasoby nienaruszalne wód powierzchniowych nie zostają wyeksploatowane. Oznacza to, że mimo niskich stanów wód, wszyscy użytkownicy wód zlewni nie mają problemu z pojawiającym się brakiem wody. Również ekosystemy wodne i od wód zależne funkcjonują prawidłowo. Nie oznacza to jednak, że sytuacja nie może ulec pogorszeniu, np. w wyniku zwiększenia liczby użytkowników wód w zlewni (co przyczyni się do większego poboru) albo nałożenia się innych negatywnych czynników (np. wysoka temperatura wody, która uniemożliwi pracę elektrowni używających do procesów technologicznych zasobów wód powierzchniowych; zmniejszenie się zawartości tlenu w wodzie skutkującego przyduszą ryb oraz obniżeniem parametrów jakościowych wód płynących).

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że nawet w przypadku wystąpienia suszy zasoby nienaruszalne wód powierzchniowych nie zostają wyeksploatowane. Teren gminy nie leży na obszarze zlewni o intensywnym stopniu wykorzystania wód co sprawia, że jest on w stosunkowo dobrej sytuacji. Wraz ze zmianami klimatycznymi sytuacja hydrologiczna terenu może się jednak pogorszyć i stać się niebezpieczną dla zdrowia oraz życia jej mieszkańców.

Istnieje potrzeba przeprowadzenia prac polepszających stan wód powierzchniowych oraz zabezpieczeniem mieszkańców przed brakiem wody. Ważne jest przygotowanie na

potencjalne zmiany klimatyczne, które mogłyby pogorszyć obecną stosunkowo zadawalającą sytuację w tym zakresie.

Wody podziemne

Gmina Miastkowo znajduje się w zasięgu następujących jednolitych części wód podziemnych:

- PLGW200050;
- PLGW200051.

JCWPd 50:

Liczba pięter wodonośnych: 2.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 61%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (28% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

JCWPd 51:

Liczba pięter wodonośnych: 2.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 59%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (33% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Lokalne leje depresji związane z poborem wód podziemnych.

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych.

Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie i wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- I klasa – wody bardzo dobrej jakości,
- II klasa – wody dobrej jakości,
- III klasa – wody zadowalającej jakości,
- IV klasa – wody niezadowalającej jakości ,
- V klasa – wody złej jakości.

W tym roku nie przeprowadzono badań na terenie Gminy Miastkowo. Na terenie powiatu łomżyńskiego umiejscowiono punkt badawczy na terenie Gminy Nowogród. Klasa jakości końcowa była następująca:

- Miejscowość: Morgowniki – klasa jakości II (wody dobrej jakości).

Tym samym można uznać, że sytuacja na terenie Gminy Miastkowo wygląda podobnie i jakość wód na jej terenie jest dobra.

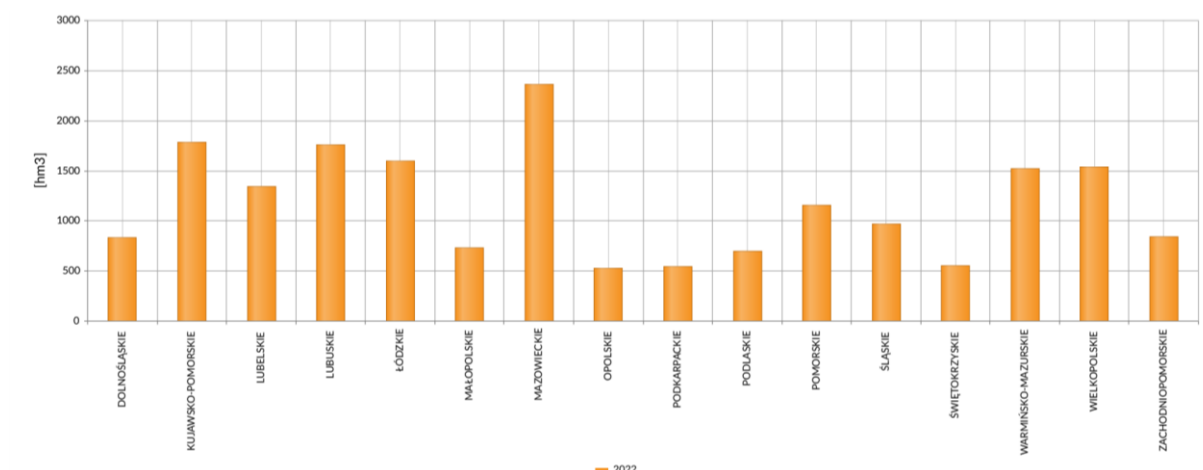
W 2023 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy nie przeprowadził badań na terenie powiatu łomżyńskiego ani na terenie województwa podlaskiego.

Tabela 14. Ocena stanu i cele środowiskowe JCWPd

JCWPd	Ocena stanu JCWPd			Cel środowiskowy JCWPd na lata 2022-2027	
	Aktualna ocena stanu chemicznego	Aktualna ocena stanu ilościowego	Rok oceny	Stan chemiczny	Stan ilościowy
50	dobry	dobry	2019	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy
51	dobry	dobry	2019	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Wykres 3. Zasoby wód podziemnych w województwach, 2022

Źródło: dane GUS

Na wykresie 3 zaprezentowano zasób wód w poszczególnych województwach w 2022 r. (w czasie tworzenia Diagnostyki dane za 2023 r. były jeszcze niedostępne), niższy od województwa podlaskiego poziom zasobów wód podziemnych wystąpił w województwach: opolskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

Zgodnie z danymi GUS w 2022 r. zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w województwie podlaskim wynosiły 695,5 hm³ i były o 0,5 hm³ wyższe niż w roku poprzednim.

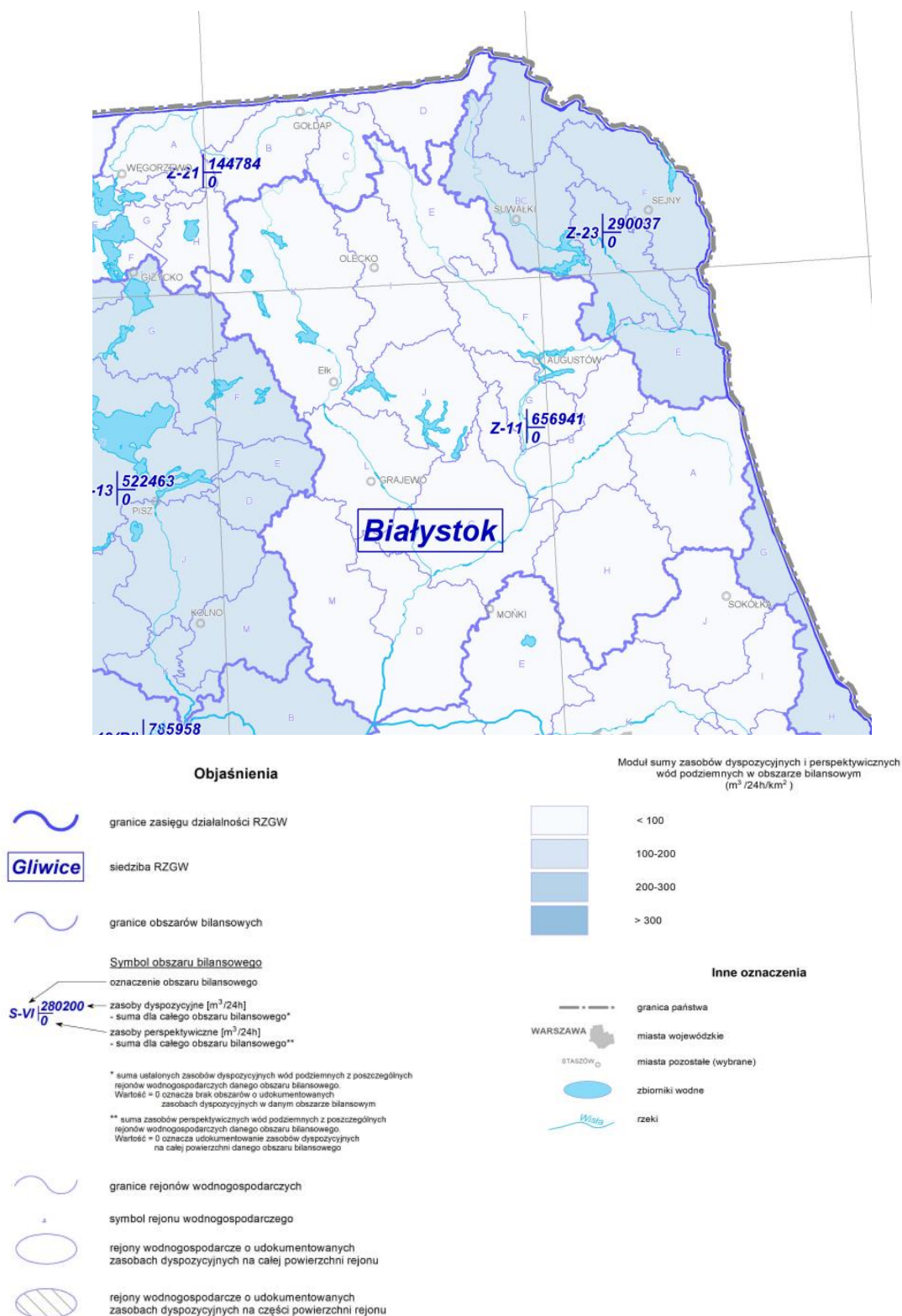
Można uznać, że sytuacja na terenie gminy i powiatu w porównaniu do innych części kraju (podobnie jak w przypadku całego województwa, na którego terenie są położone) mogłaby być jeszcze lepsza.

Istnieje potrzeba zadbania o posiadane zasoby i promowania oszczędzania zużycia wody.

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych na terenie gminy znajdują się na niesatysfakcjonującym poziomie. Należy prowadzić prace służące zadbania o posiadane zasoby i rozsądne z nich korzystanie.

Mapę dotyczącą zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych na terenie Gminy Miastkowo i jej otoczeniu prezentuje Rysunek 14.

Rysunek 14. Mapa zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych
(stan na 31.12.2023 r.)

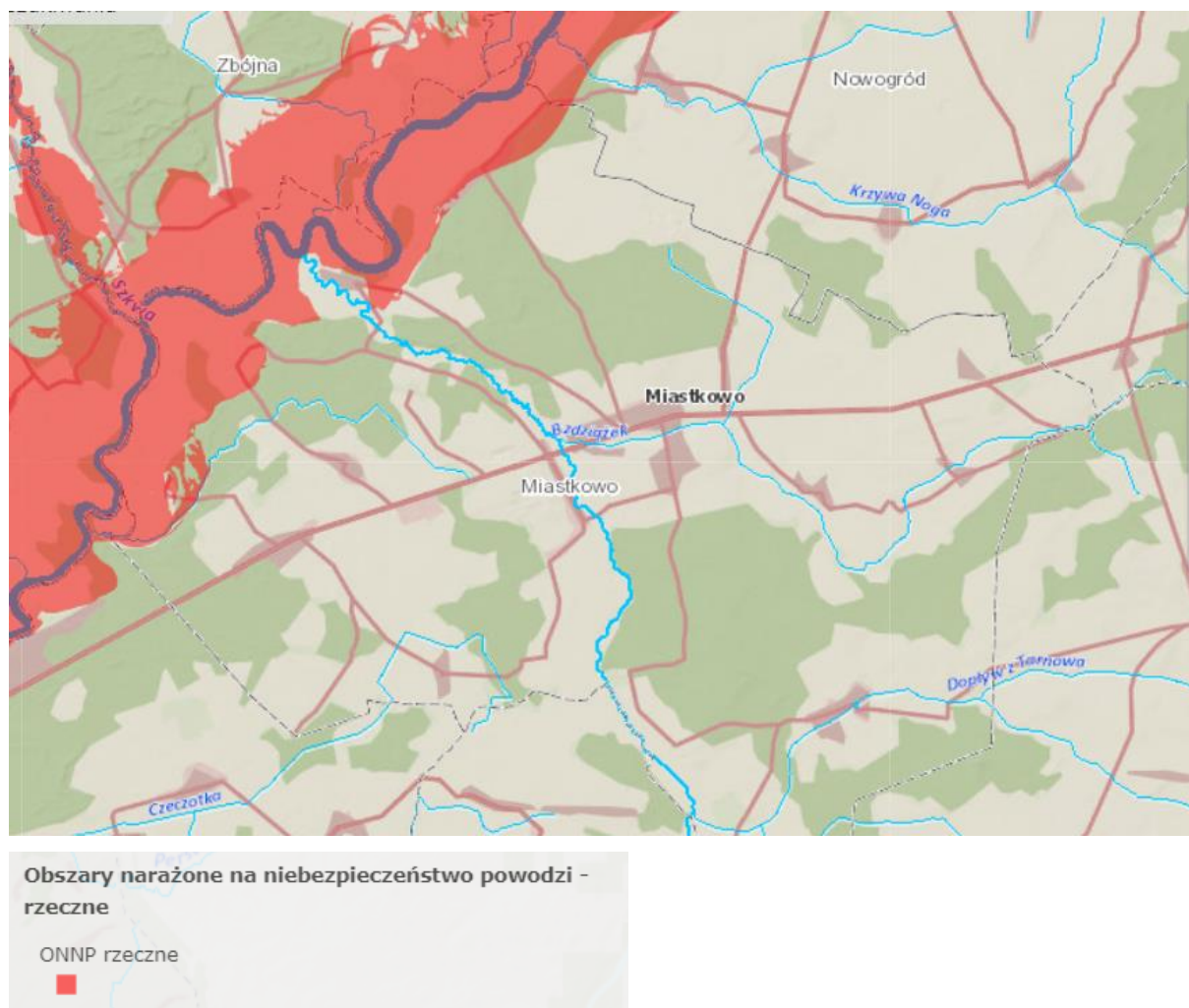

Źródło: www.pgi.gov.pl

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) na terenie gminy występuje ryzyko powodziowe. Związane jest ono z rzeką Narew. Zagrożenie powodziowe związane jest także z rzeką Ruż.

W związku z zarządzaniem ryzykiem powodziowym na terenie gminy ważne są m.in. następujące działania nietechniczne: „Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian”, „Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i użytków rolnych” czy „Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych”.

Rysunek 15. Mapa zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi

Źródło: wody.isok.gov.pl

Na terenie Gminy Miastkowo brak wykrytych obszarów zagrożonych występowaniem ruchów masowych.

Rysunek 16. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w powiecie łomżyńskim (ŁO)

OBJAŚNIENIA

- Osuwiska istniejące
- Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych
- Granice powiatów
- A** Symbole nazw powiatów: A - augustowski

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

2.4.3. STAN POWIETRZA, KLIMAT I PROGNOZOWANE JEGO ZMIANY

W zawartym w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2023” Zestawieniu gmin Gminę Miastkowo wymieniono wśród gmin, w których wystąpiło przekroczenie w przypadku:

- Cel ochrony: Ochrona zdrowia ludzi,
 - Wskaźnik: O₃,
 - Typ normy: poziom celu długoterminowego,
- Cel ochrony: Ochrona roślin
 - Wskaźnik: O₃,
 - Typ normy: poziom celu długoterminowego.

Istnieje potrzeba przeprowadzenia działań służących jego poprawie a przynajmniej temu by na terenie gminy nie uległ on pogorszeniu.

W Zestawieniu gmin (na dzień 31.12.2023 r.) związanym z realizacją programu „Czyste Powietrze”, brak Gminy Miastkowo. Tym samym wskaźnik aktywności gminy wyniósł poniżej 6,68% i gmina nie została uwzględniona w rankingu. Tym samym mała liczba osób z terenu gminy korzysta z tego programu.

Klimat Gminy Miastkowo jest zbliżony do klimatu województwa podlaskiego. Na terenie gminy występuje klimat o cechach przejściowych między kontynentalnym klimatem obszarów Niziny Północnopodlaskiej przejawiającym zimą pewne cechy klimatu morskiego, a obszarem Nizin Północnomazowieckich.

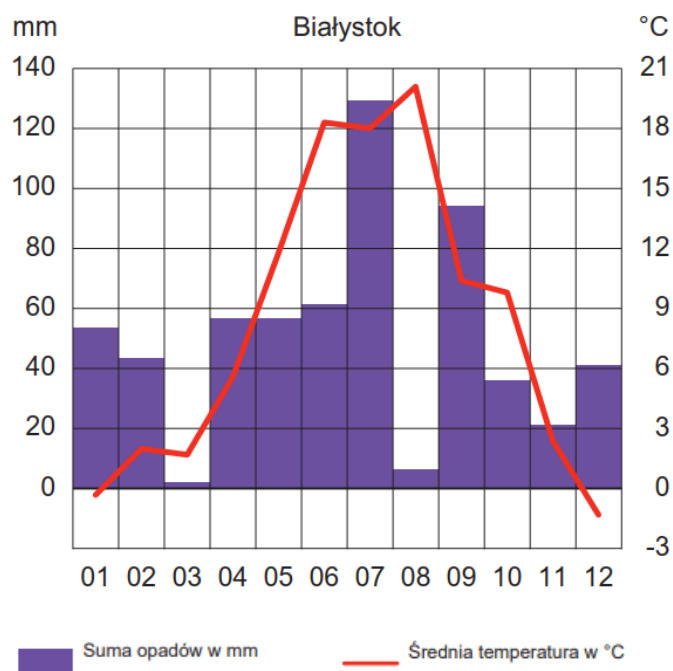
Wpływy kontynentalne przejawiają się częstszym, niż w pozostałych regionach kraju, napływem mas powietrza polarnego i kontynentalnego. Charakterystyczna jest długa i mroźna zima, przy stosunkowo ciepłym lecie.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w „Roczniku Statystycznym Województwa Podlaskiego 2023” amplituda średnich miesięcznych temperatur dla okresu 1971 – 2022 wyniosła 70,9°C (na Stacji w Białymstoku). Średnia roczna temperatura powietrza w 2022 r. wynosiła 8,2°C. Czas, w ciągu którego bezpośrednie promieniowanie słoneczne docierało do powierzchni ziemi na stacji meteorologicznej w Białymstoku w 2022 r. wynosił średnio 1944 h/rok.

W 2022 r. roczna suma opadów wyniosła 603 mm.

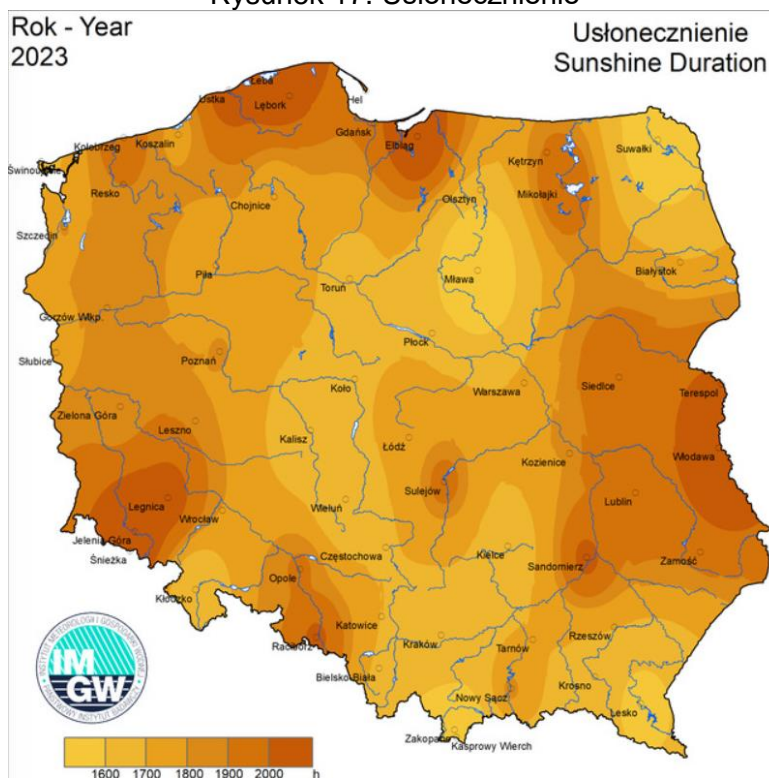
Dane z wyżej wymienionej stacji mają swoje przełożenie na sytuację w Gminie Miastkowo i można uznać, że reprezentują warunki meteorologiczne na niej występujące.

Wykres 4. Temperatury powietrza i opady atmosferyczne w stacji meteorologicznej w Białymstoku, 2022 r.

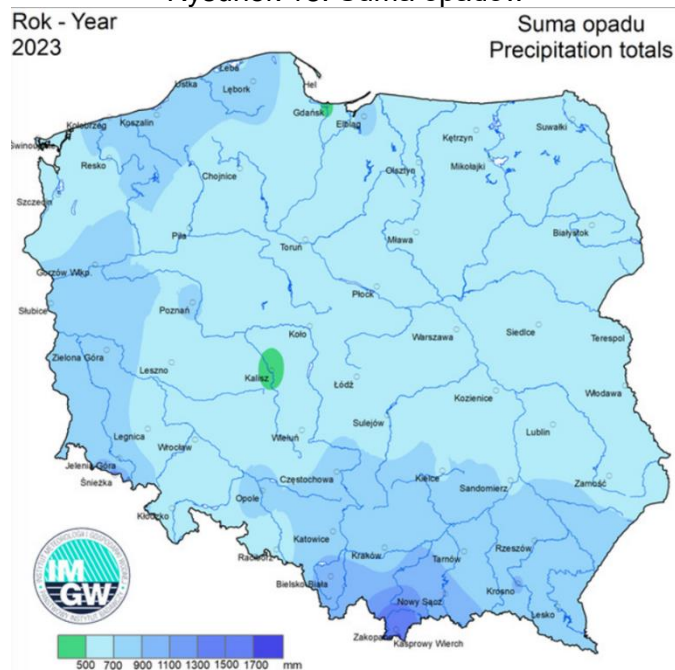
Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2023

Rysunek 17. Usłonecznienie

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl>

Rysunek 18. Suma opadów

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl>

Poziom usłonecznienia zapewnia opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej takich jak instalacje fotowoltaiczne.

W kolejnych latach na terenie Gminy Miastkowo będzie miało miejsce nasilenie występowania katastrof i zdarzeń wynikających ze zmian klimatycznych. Obserwując zachodzące trendy, można się spodziewać zwiększenia liczby nagłych pożarów, powodzi czy innych zdarzeń nadzwyczajnych. Zgodnie bowiem z zapisami „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” w regionie północno – wschodnim do 2030 r.:

- zwiększy się średnia roczna temperatura oraz liczba dni z temperaturą $>25^{\circ}\text{C}$;
- nastąpi zmniejszenie liczby dni z pokrywą śnieżną;
- zwiększy się długość okresów suchych;
- przewidywane sumy roczne opadów nie wykazują żadnego wyraźnego trendu zmian do 2030 r. Dokument wskazuje jednak, że należy się liczyć ze wzrastającą częstością występowania opadów ulewnych, szczególnie w dwóch najbliższych dekadach. Tak duża niestabilność intensywnych opadów może przyczyniać się do wywołania podtopień, jak i lokalnych gwałtownych powodzi.

Tabela 15. Zmiany warunków klimatycznych w regionie północno-wschodnim do 2030 r.

Wskaźniki klimatyczne	2000-2010	2010-2020	2020-2030
Temperatura średnia roczna	7,0	7,6	7,6
Liczba dni z temperaturą <0°C	121	115	115
Liczba dni z temperaturą >25°C	24	30	31
Liczba stopniodni <17°C	3748	3581	3582
Długość okresu wegetacyjnego >5°C (w dniach)	216	220	221
Max opad dobowy (w mm)	25	24	26
Długość okresów suchych <1 mm (w dniach)	20	23	23
Długość okresów mokrych >1 mm (w dniach)	8,0	8,0	8,1
Liczba dni z pokrywą śnieżną	104	93	93

Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Wzrost dobowych temperatur, któremu będzie towarzyszyć wzrost sum opadów o charakterze nawalnym, wpłynie na zwiększenie intensywności i częstotliwości występowania susz. Wysokie sumy dobowe z opadów nawalnych, przy wskazywanym wzroście temperatury nie zrównoważą bowiem intensywnej letniej wielkości parowania. Opisane kierunki możliwych zmian wskazują na pogorszenie klimatycznego bilansu wodnego dla sezonu letniego i jesiennego oraz powodują konieczność realizacji projektu mających na celu zwiększenie retencji w granicach Gminy Miastkowo.

2.4.4. SUSZA

Zgodnie z zapisami „Planu przeciwdziałania skutkom suszy”, susza rozumiana jest jako: „zjawisko naturalne, wywołane przez długotrwały brak opadów atmosferycznych, przejawiający się okresowym obniżeniem poziomu wód powierzchniowych lub podziemnych, mogące skutkować ograniczeniami w możliwości korzystania z wód, dostępu do usług wodnych lub możliwości prowadzenia produkcji rolnej lub leśnej. W zależności od jej typów, tj. od tego, czy mamy do czynienia z suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną czy hydrogeologiczną, prowadzi ona do powstawania różnorodnych skutków w zakresie korzystania z zasobów wodnych. Wspólnym mianownikiem skutków suszy jest wielkość dostępnych zasobów wodnych przeznaczonych do użytkowania i zabezpieczających funkcjonowanie ekosystemów”.

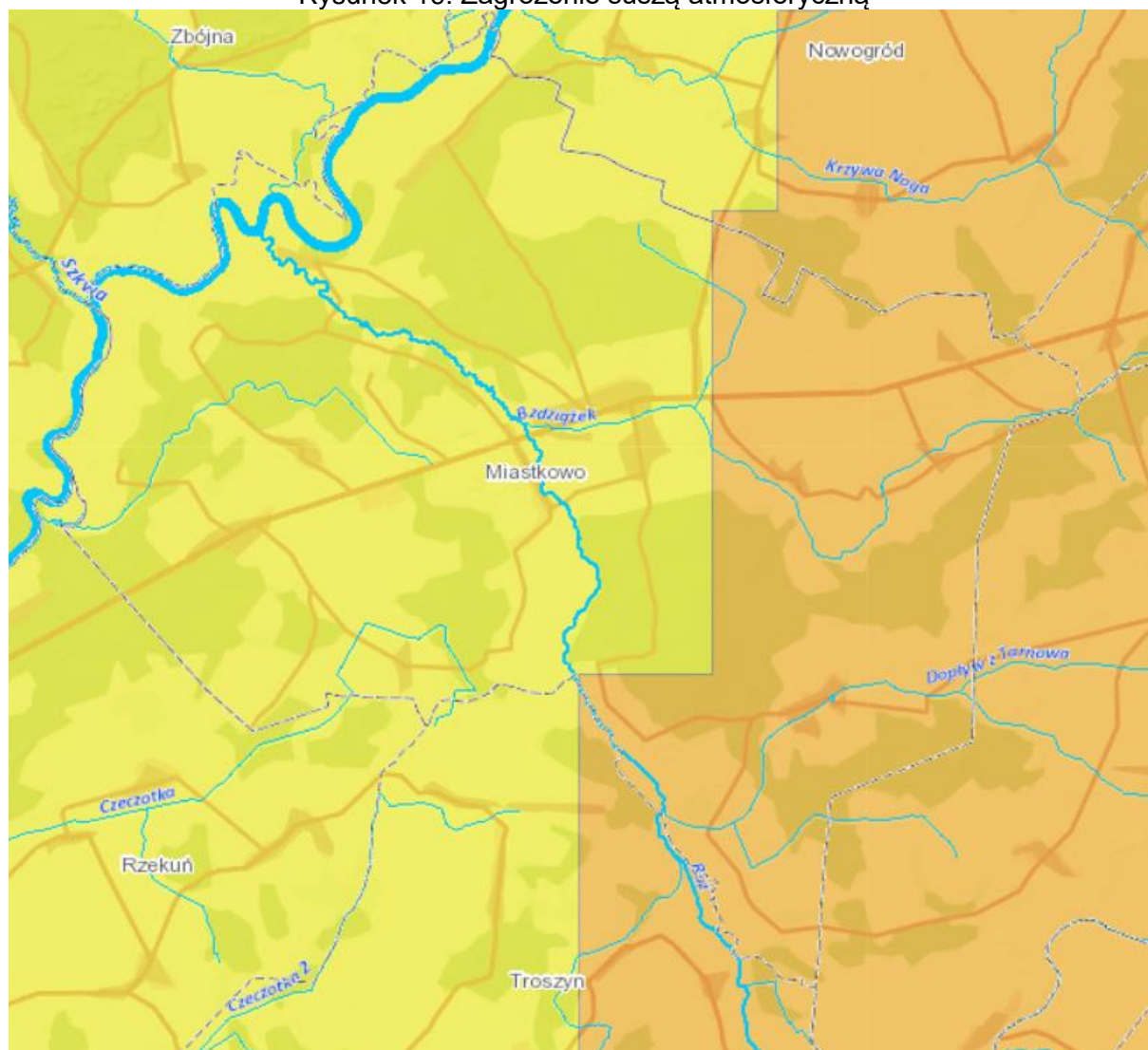
„Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem

pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego”. „Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych”.

W „Planie przeciwdziałania skutkom suszy” określono klasy zagrożenia suszą dla poszczególnych terenów Polski. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na rysunkach 17 – 20, obszar Gminy Miastkowo zaliczono do terenów:

- umiarkowanie po silnie zagrożonych suszą atmosferyczną;
- od słabego po ekstremalnie zagrożonych suszą rolniczą (z przewagą silnego i ekstremalnego zagrożenia);
- umiarkowanie zagrożonych suszą hydrologiczną;
- słabo zagrożonych suszą hydrogeologiczną.

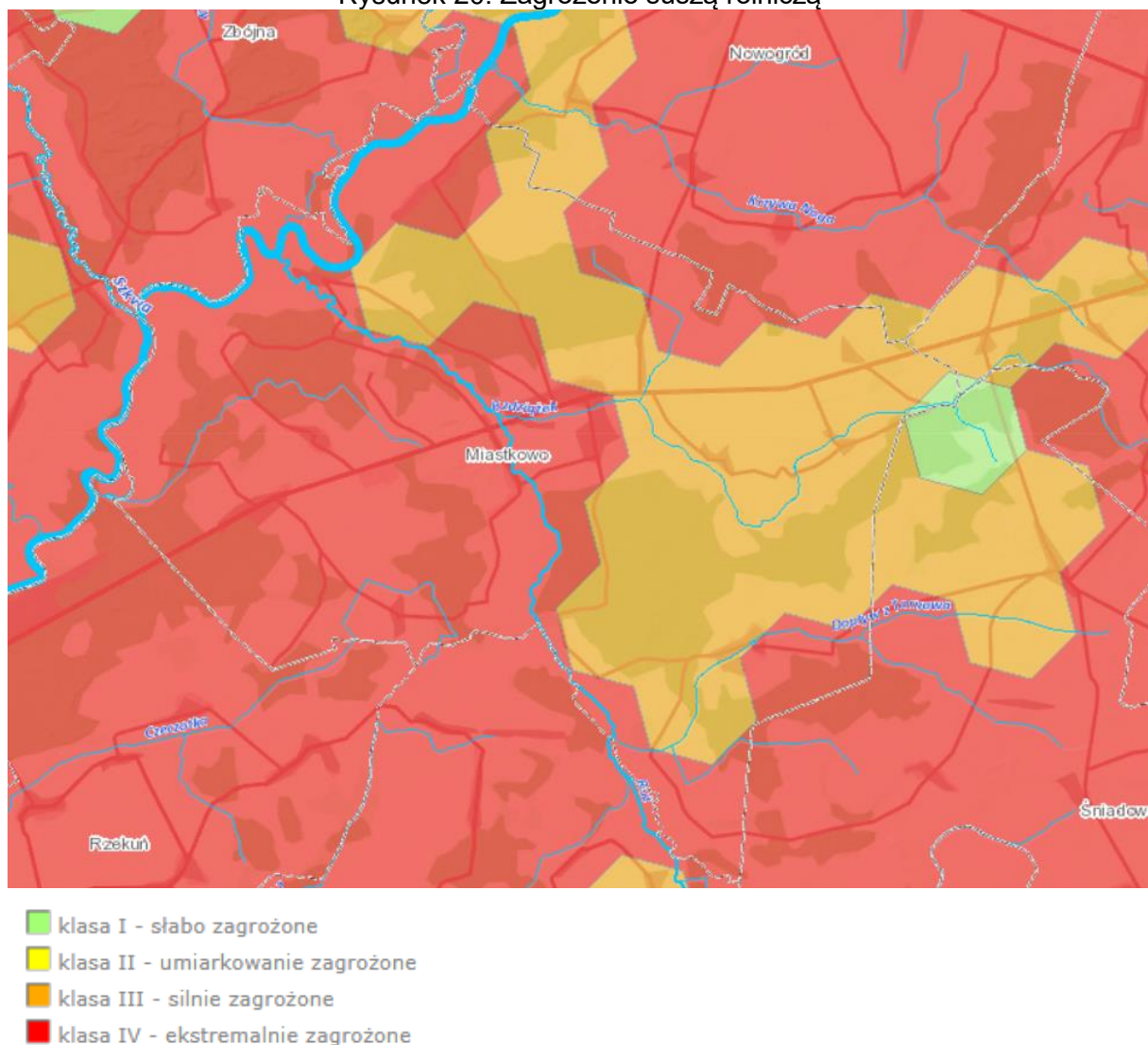
Rysunek 19. Zagrożenie suszą atmosferyczną

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

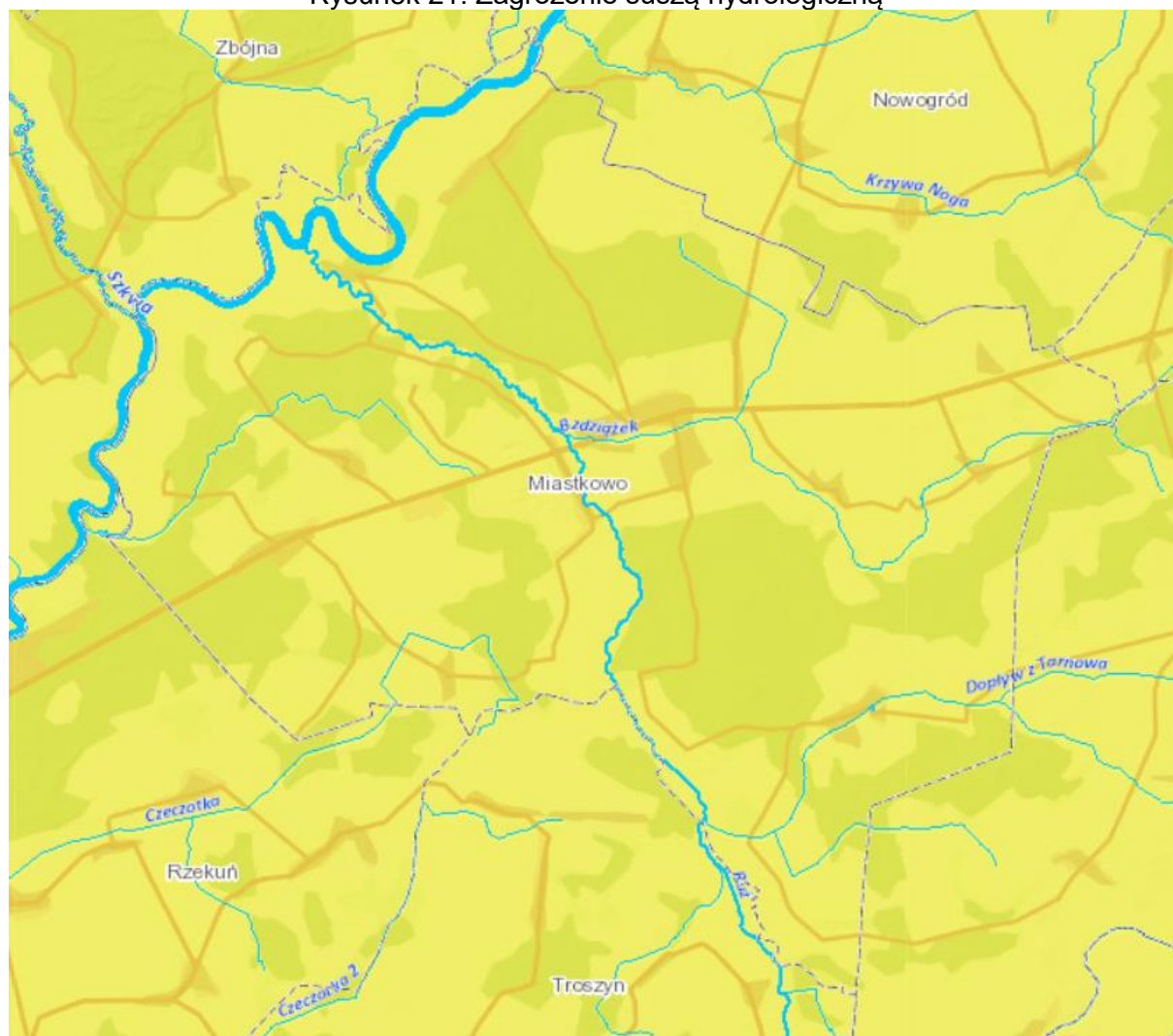
Źródło: wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP, data dostępu: 29.04.2024 r.

Rysunek 20. Zagrożenie suszą rolniczą

Źródło: wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP, data dostępu: 29.04.2024 r.

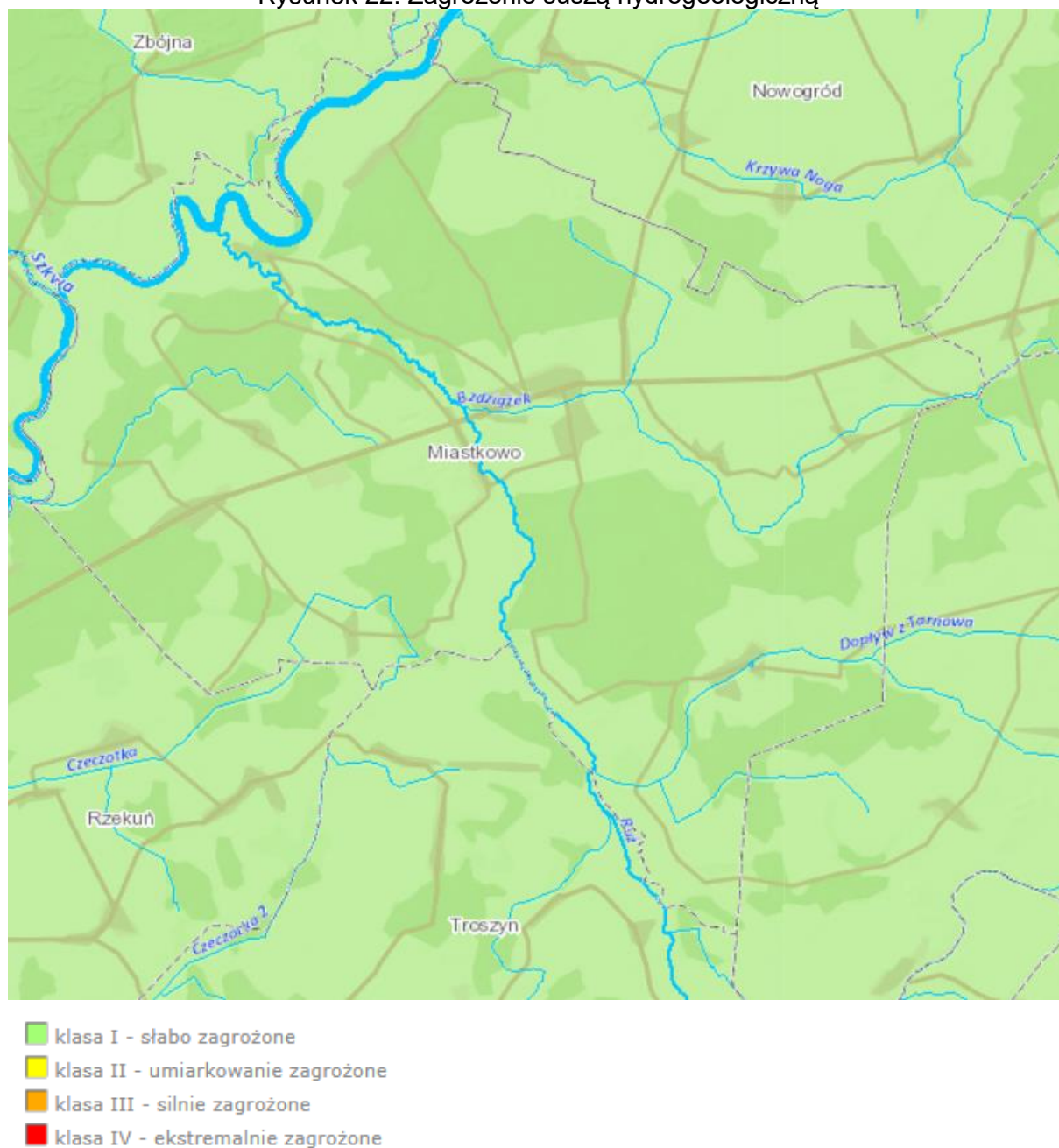
Rysunek 21. Zagrożenie suszą hydrologiczną

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP, data dostępu: 29.04.2024 r.

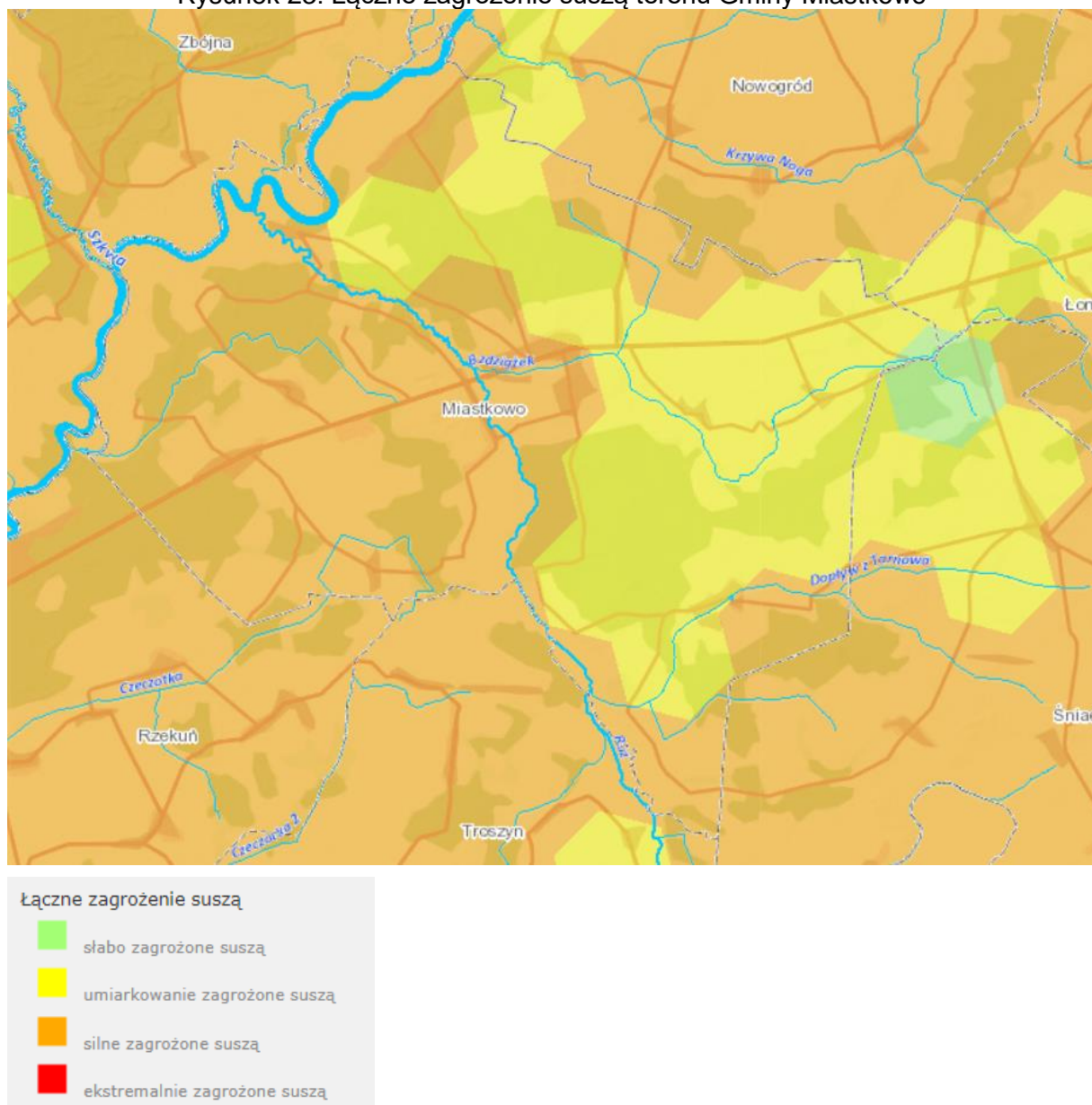
Rysunek 22. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną

Źródło: wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP, data dostępu: 29.04.2024 r.

Na Rysunku 23 przedstawiono łączne zagrożenie suszą terenu Gminy Miastkowo. Teren gminy jest głównie umiarkowanie i silnie zagrożony suszą. Wystąpienie obszarów z silnie zagrożonych suszą powoduje konieczność realizacji działań mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, do których można zaliczyć m.in. zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.

Rysunek 23. Łączne zagrożenie suszą terenu Gminy Miastkowo

Źródło: wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpSIGW, data dostępu: 09.11.2023 r.

2.5. WALORY KULTUROWE

Zgodnie z Rejestrem A - Wykaz zabytków nieruchomych województwa podlaskiego, według stanu na dzień 24 kwietnia 2024 r. na terenie Gminy Miastkowo zlokalizowane są następujące zabytki:

- miejscowość: Czartoria
- cmentarz wojenny z 1920, nr rej.: A-430 z 30.12.1991

- miejscowość: Drogoszewo
- spichrz, 1 poł. XIX, nr rej.: A-507 z 29.11.1993
- miejscowość: Miastkowo
- kościół par. p.w. MB Różańcowej, XIX, nr rej.: 54 z 28.04.1980
- cmentarz rzym.-kat., XVIII/XIX, nr rej.: 301 z 11.06.1987
- dom dróżnika, tzw. konduktora, 1826, nr rej.: A-286 z 4.06.1987
- miejscowość: Nowosiedliny
- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A-414 z 30.12.1994
- miejscowość: Tarnowo
- mogiła ludności żydowskiej z II wojny światowej, nr rej.: A-424 z 30.12.1991
- zespół dworski, 1 poł. XIX:
 - dwór, nr rej.: 184 z 16.02.1982
 - park, nr rej.: 179 z 27.07.1981
 - oficyna, nr rej.: 185 z 16.02.1982
 - spichrz, nr rej.: 186 z 16.02.1982
 - sześciorak, XIX/XX, nr rej.: 187 z 16.02.1982
- miejscowość: Zaruzie
- cmentarz wojenny z II wojny światowej (żołnierzy niemieckich), nr rej.: A-420 z 30.12.1991.

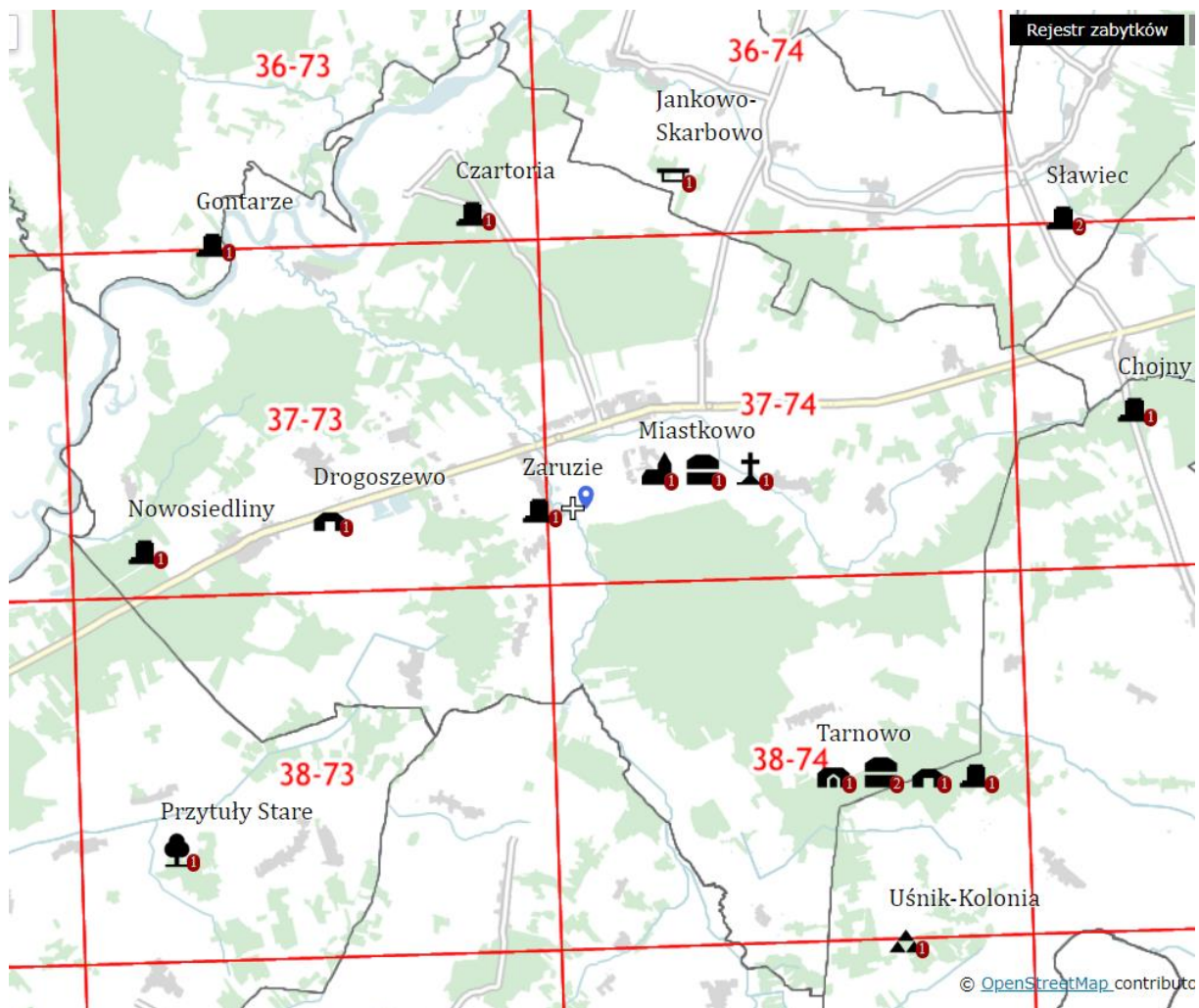
Tabela 16. Zabytki wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Bartkowizna Rybaki		młyn wodny elektryczny - zespół			
Czartoria		cmentarz wojenny z 1920 r.	x	430 z dn. 30.12.1991 r.	KL.WKZ-5340-16/91
Drogoszewo		zespół dworsko-parkowy z folwarkiem			
Drogoszewo	ul. Długa nr 3	gorzelnia			
Drogoszewo	ul. Długa nr 4	obora dworska			
Drogoszewo		park			
Drogoszewo	ul. Długa nr 4	spichlerz	x	186 z dn. 16.02.1982 r.	KL-WKZ-5340-16/93
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 11	dom mieszkalny nr 11			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 14	dom mieszkalny nr 14			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 19	dom mieszkalny nr 19			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 19	chlew nr 19			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 28	dom mieszkalny nr 28			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 31	dom mieszkalny nr 31			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 34	dom mieszkalny nr 34			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 34	stodoła nr 34			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 36	dom mieszkalny nr 36			

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 39	dom mieszkalny nr 39			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 41	dom mieszkalny nr 41			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 41 a	dom mieszkalny nr 41 a			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 42	dom mieszkalny nr 42			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 42	chlew nr 42			
Łuby Kurki	Łuby Kurki nr 44	dom mieszkalny nr 44			
Łuby Kurki		park			
Miastkowo		historyczny układ przestrzenny wsi Miastkowo			
Miastkowo	ul. Łomżyńska nr 4	kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej	x	54 z dn. 28.04.1980 r.	KL-WKZ- 5340/4/8 0
Miastkowo		cmentarz rzymskokatolicki z ogrodzeniem i bramą	x	301 z dn. 11.06.1987 r.	KL.WKZ- 5340- 62/87
Miastkowo		kaplica grobowa Grochowskich	x	301 z dn. 11.06.1987 r.	KL.WKZ- 5340- 62/87
Miastkowo	ul. Łomżyńska nr 26	dom dróżnika konduktora	x	286 z dn. 04.06.1987 r.	KL.WKZ- 5340- 47/87
Nowosiedliny - Drogoszewo		cmentarz z I wojny światowej żołnierzy niemieckich i rosyjskich	x	414 z dn. 30.12.1994 r.	KL.WKZ- 5340- 1/91
Podosie	Podosie nr 12	dom mieszkalny nr 12			
Podosie	Podosie nr 12	chlew nr 12			
Podosie	Podosie nr 12	chlew nr 12			
Tarnowo	ul. Szkolna nr 3	zespół dworsko- ogrodowy	x	179 z dn. 27.07.1981 r.	KL-WKZ- 5340/68/ 81
Tarnowo	ul. Szkolna nr 3	dwór	x	184 z dn. 16.02.1982 r.	KL-WKZ- 5340/2/8 2
Tarnowo	ul. Szkolna nr 3	oficyna	x	185 z dn. 16.02.1982 r.	KL-WKZ- 5340/3/8 2
Tarnowo	ul. Szkolna nr 3	spichrz dworski	x	186 z dn. 16.02.1982 r.	KL-WKZ- 5340/4/8 2
Tarnowo	ul. Główna nr 40	sześciorak dworski ob. dom mieszkalny	x	187 z dn. 16.02.1982 r.	KL-WKZ- 5340/5/8 2
Tarnowo		mogiła ludności żydowskiej z II wojny światowej	x	424 z dn. 30.12.1991 r.	KL.WKZ- 5340- 10/91
Zaruzie		cmentarz wojenny z II wojny światowej żołnierzy niemieckich	x	420 z dn. 30.12.1991 r.	KL.WKZ- 5340- 6/91

Źródło: wuozbialystok.bip.gov.pl, Wojewódzka ewidencja zabytków nieruchomości. Stan na 24 kwietnia 2024 roku

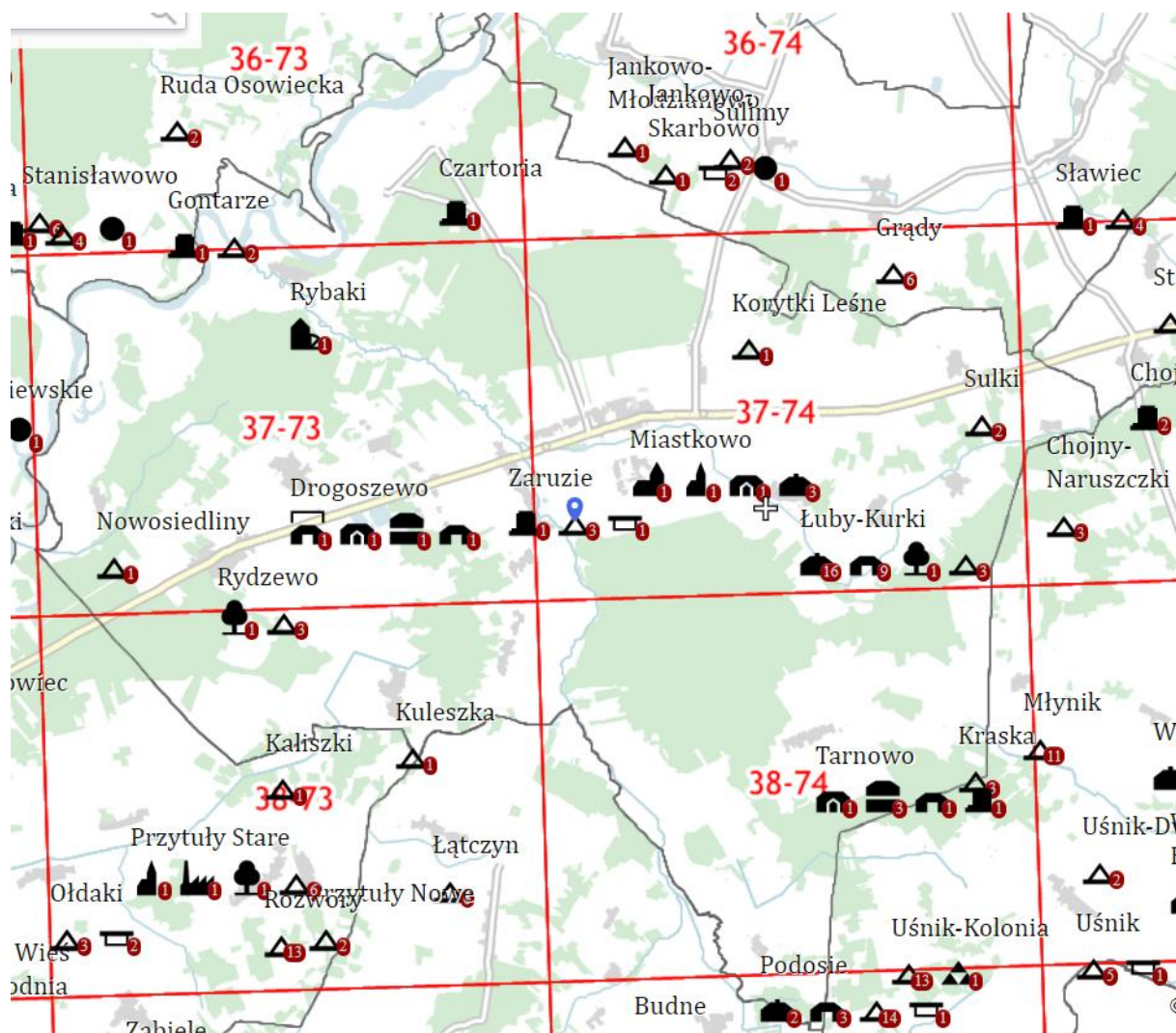
Rysunek 24. Zabytki wpisane do rejestru zabytków wraz z sekcjami Archeologicznego Zdjęcia Polski

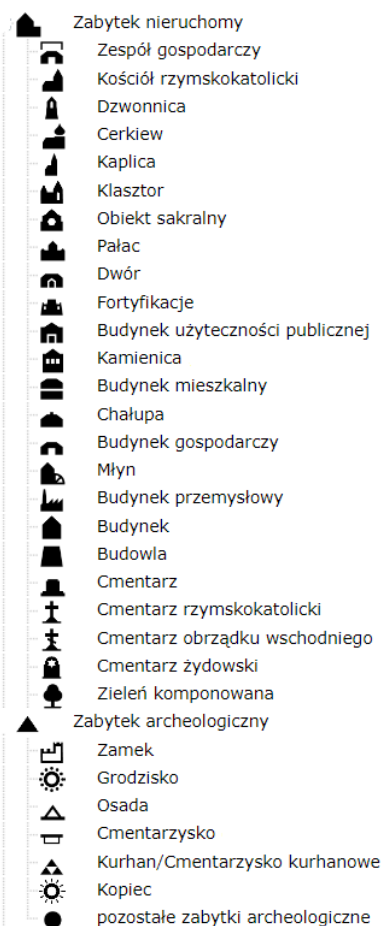

Źródło: mapy.zabytek.gov.pl/nid/, data dostępu: 29.04.2024 r.

Rysunek 25. Zabytki wpisane do ewidencji zabytków

Źródło: mapy.zabytek.gov.pl/nid, data dostępu: 29.04.2024 r.

W poniższych tabelach zaprezentowane dane pochodzące z gminnej ewidencji zabytków.

Tabela 17. Ewidencja zabytków Gminy Miastkowo wykaz obiektów zabytkowych (nieruchomych)

Adres	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru zabytków
Bartkowizna - Rybaki obręb Drogoszewo, dz. geod. nr 573/2	zespół młyna wodnego, później elektrycznego	1815 r., przebudowa około 1930 r.	---
Czartoria dz. geod. nr 700	cmentarz wojenny z 1920 r.	1920 r.	A-430 z 30.12.1991 r.
Drogoszewo dz. geod. nr 245/11, 517/2	zespół dworsko- parkowy z folwarkiem	przełom XVIII i XIX w., 1907 r.	---
Drogoszewo ul. Długa 3 dz. geod. nr 517/2	gorzelnia murowana w zespole dworsko- parkowym	1907 r.	---
Drogoszewo ul. Długa 4 dz. geod. nr 245/11	obora murowana w zespole dworsko- parkowym	początek XX w.	---
Drogoszewo ul. Długa 4 dz. geod. nr 245/11	spichlerz murowany w zespole dworsko- parkowym	1. połowa XIX w.	A-507 z 29.11.1993 r.

Adres	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru zabytków
Łuby Kurki 31 dz. geod. nr 68	dom drewniany	1945 r.	---
Łuby Kurki 34 dz. geod. nr 65	dom drewniany	1919 r.	---
Łuby Kurki 34 dz. geod. nr 65	stodoła drewniana	1919 r.	---
Łuby Kurki 36 dz. geod. nr 64	dom drewniany	1919 r.	---
Łuby Kurki 39 dz. geod. nr 23	dom drewniany	około 1920 r.	---
Łuby Kurki 41 dz. geod. nr 22	dom drewniany	około 1920 r.	---
Miastkowo	historyczny układ przestrzenny wsi	XV w.	---
Miastkowo ul. Łomżyńska 4 dz. geod. nr 335	kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej	1862-1863 r., 1874 (wieża)	54 z 28.04.1980 r.
Miastkowo ul. Cmentarna dz. geod. nr 149	cmentarz rzymskokatolicki z ogrodzeniem i bramą	koniec XVIII w.	301 z 11.06.1987 r.

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Tabela 18. Gminna ewidencja zabytków Gminy Miastkowo wykaz stanowisk archeologicznych

Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na obszarze	Funkcja i chronologia stanowiska
Chojny-Naruszczki	37-75	1	18	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
Chojny-Naruszczki	37-75	2	19	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
Chojny-Naruszczki	37-75	3	20	osada, nowożytność
Kaliszki	38-73	1	33	ślad osadnictwa, starożytność
Kolonia Nowogrodzka	37-74	1	29	osada, średniowiecze
Korytki	37-74	1	38	osada, nowożytność
Kraska	38-74	1	44	osada, okres nowożytny
Kraska	38-74	2	45	ślad osadnictwa, kultura przeworska, późny okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich
Kraska	38-74	3	48	wieś historyczna, okres nowożytny (XIX w.)
Kuleszka	38-73	1	32	osada, nowożytność
Kurpie	37-74	1	21	1/ osada, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
Kurpie	37-74	2	22	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
Kurpie	37-74	3	23	osada, nowożytność
Łuby Kurki	37-74	1	26	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa,

Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na obszarze	Funkcja i chronologia stanowiska
				nowożytność
Łuby Kurki	37-74	2	27	osada, nowożytność
Łuby Kurki	37-74	3	28	ślad osadnictwa,

Źródło: dane Gminy Miastkowo

2.6. LOKALNI TWÓRCY, POSTACIE ŚWIATA KULTURY

Zgodnie z Krajowym Rejestrem Kół Gospodyń Wiejskich na terenie Gminy Miastkowo funkcjonują (dane na dzień 30.04.2024 r.):

- Koło Gospodyń Wiejskich w Miastkowie,
- Stowarzyszenie Kobiet w Drogoszewie,
- Koło Gospodyń Wiejskich TARNOWIANIE w Tarnowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich "Zaruziaki" w Zaruziu.

Na terenie gminy działają organizacje pozarządowe (zgodnie z danymi gminy). Zostały one zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 19. Organizacje pozarządowe zarejestrowane na terenie gminy

Nazwa	Adres
Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Miastkowie	ul. Łomżyńska 25/1, 18-413 Miastkowo
Stowarzyszenie „RAZEM”	Rydzewo, ul. Mazurska 22, 18-413 Miastkowo
Koło Gospodyń Wiejskich "Zaruziaki" w Zaruziu	Zaruzie 40, 18-413 Miastkowo
Koło Gospodyń Wiejskich „TARNOWIANIE” w Tarnowie	Tarnowo, ul. Szkolna 2 lok. 4, 18-413 Miastkowo
Stowarzyszenie Kobiet w Drogoszewie	Drogoszewo, ul. Szkolna 7, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Drogoszewie,	Drogoszewo, ul. Długa 20, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Łubach Kurkach,	Łuby Kurki 45, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnowie,	Tarnowo, ul. Główna 33, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Zaruziu,	Zaruzie 40, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Miastkowie	ul. Łomżyńska 25/2, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Czartorii,	Czartoria, ul. Nadnarwiańska 44, 18-413 Miastkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnach-Naruszczkach	Chojny-Naruszczki 19, 18-413 Miastkowo

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Cel działania organizacji bywa bardzo ogólny, a w innych przypadkach bardziej szczegółowy. Stowarzyszenie „RAZEM” za cel działalności postawiło sobie wszechstronny rozwój społeczeństwa wiejskiego. Zaś Stowarzyszenie Kobiet w Drogoszewie za podstawowy cel działalności uznało wszechstronne wspieranie aktywności społecznej jego członków i środowiska, a szczególne cele tego stowarzyszenia to:

- a) wspieranie rozwoju samorządności lokalnej i regionu,
- b) wspieranie inicjatyw i działań w zakresie turystyki, ekoturystyki i ekologii, promocji zdrowia, opieki społecznej,
- c) inicjowanie i wspieranie działań na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego,
- d) współpraca z podmiotami zagranicznymi, organizacjami społecznymi i gospodarczymi oraz strukturami samorządowymi w realizacji celów statutowych,
- e) prowadzenie szeroko zakrojonych działań szkoleniowych, edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i informacyjnych na rzecz środowiska gminnego i regionu,
- f) organizacja i wspieranie wolontariatu,
- g) działania na rzecz zachowania i odbudowy dziedzictwa kulturowego.

Celem działania Stowarzyszenia Kobiet Wiejskich w Miastkowie jest zaś:

1. Podnoszenie egzystencji kobiet wiejskich w Gminie Miastkowo poprzez organizowanie spotkań z udziałem osób posiadających specjalistyczną wiedzę, w celu uzyskania wiadomości i porad specjalistycznych w zakresie ochrony zdrowia, kultury, psychologii, prawa, produkcji rolnej oraz innych dziedzin,
2. Budowanie wzajemnych więzi międzyludzkich w Gminie Miastkowo poprzez organizowanie bądź współorganizowanie spotkań i imprez kulturalnych,
3. Kształtowanie pozytywnych cech charakterów i osobowości mieszkańców Gminy Miastkowo,
4. podejmowanie i wspieranie wszelkich działań mających na celu promowanie Gminy Miastkowo.

Na terenie gminy działają lokalni twórcy.

2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina nie posiada programu rewitalizacji.

Na terenie Gminy Miastkowo, zgodnie z danymi gminy, obowiązują różne plany zagospodarowania przestrzennego. Zaprezentowano je w tabeli poniżej.

Tabela 20. Plany zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Nazwa planu	Uchwała zatwierdzająca plan	Dziennik Urzędowy Województwa (ogłoszenie)	Uwagi
1997 r.				
1	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – zmiana obejmuje tereny eksploatacji kruszywa naturalnego we wsi Zaruzie	Uchwała Nr 103/XVI/96 Rady Gminy w Miastkowie z dnia 30 grudnia 1996 r.	Dz. Urz. Woj. Łomżyńskiego Nr 1, poz. 10 z dnia 24 stycznia 1997 r.	zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni 10,20 ha
1998 r.				
2	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – zmiana obejmuje gminne wysypisko odpadów komunalnych na terenie gruntów wsi Czartoria	Uchwała Nr 148/XXXV/98 Rady Gminy w Miastkowie z dnia 18 marca 1998 r.	Dz. Urz. Woj. Łomżyńskiego Nr 3, poz. 31 z 21 kwietnia 1998 r.	zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni 11,80 ha
1999 r.				
3	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – zmiana obejmuje teren we wsi Miastkowo – rozszerzenie terenu urządzeń z zakresu obsługi technicznej motoryzacji oraz dopuszczenie funkcji usługowej i mieszkaniowej	Uchwała Nr 30/VII/99 Rady Gminy w Miastkowie z dnia 28 kwietnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 20, poz. 319 z 14 czerwca 1999 r.	zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni 1,44 ha
4	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – zmiana obejmuje wieś Drogoszewo – tereny eksploatacji kruszywa naturalnego	Uchwała Nr 41/IX/99 Rady Gminy w Miastkowie z dnia 16 sierpnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 33, poz. 528 z 14 października 1999 r.	zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni 13,4 ha
2000 r.				
5	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – zmiana obejmuje wieś Miastkowo – tereny zabudowy zagrodowej	Uchwała Nr 77/XIII/2000 Rady Gminy w Miastkowie z dnia 24 lutego 2000 r.	Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 9, poz. 78 z 22 marca 2000 r.	zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni 2,15 ha
6	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usług we wsi Rydzewo	Uchwała Nr 99/XIX/2000 Rady Gminy Miastkowo z dnia 5 października 2000 r.	Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 27, poz. 412 z 30 października 2000 r.	zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni 11,87 ha

Lp.	Nazwa planu	Uchwała zatwierdzająca plan	Dziennik Urzędowy Województwa (ogłoszenie)	Uwagi
2003 r.				
7	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo – teren wysypiska odpadów w Czartorii	Uchwała Nr V/30/03 Rady Gminy Miastkowo z dnia 30 kwietnia 2003 r.	Dz. U. Woj. Podlaskiego Nr 51, poz.1082 z 26 maja 2003 r.	plan obejmuje obszar o powierzchni 11,40 ha
2006 r.				
8	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący tereny wsi Zaruzie z częścią administracyjną wsi Sosnowiec	Uchwała Nr XXVII/142/06 Rady Gminy Miastkowo z dnia 27 stycznia 2006 r.	Dz. U. Woj. Podlaskiego Nr 66, poz.721 z dnia 6 marca 2006 r.	plan obejmuje obszar o powierzchni 367,98 ha
9	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący tereny wsi Korytki – Leśne	Uchwała Nr XXVII/141/06 Rady Gminy Miastkowo z dnia 27 stycznia 2006 r.	Dz. U. Woj. Podlaskiego Nr 66, poz.720 z dnia 6 marca 2006 r.	plan obejmuje obszar o powierzchni 182,58 ha
10	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący tereny wsi Miastkowo	Uchwała Nr XXVII/140/06 Rady Gminy Miastkowo z dnia 27 stycznia 2006 r.	Dz. U. Woj. Podlaskiego Nr 69, poz.732 z dnia 8 marca 2006 r.	plan obejmuje obszar o powierzchni 1581,79 ha
11	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący tereny wsi Drogoszewo	Uchwała Nr XXVII/143/06 Rady Gminy Miastkowo z dnia 27 stycznia 2006 r.	Dz. U. Woj. Podlaskiego Nr 69, poz.733 z dnia 8 marca 2006 r.	plan obejmuje obszar o powierzchni 1062,18 ha
2012 r.				
12	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego odcinka trasy linii elektroenergetycznej 400kV Narew-Ostrołęka(docelowo 2x400kV Łomża-Ostrołęka) na terenie gminy Miastkowo	Uchwała Nr X/64/2012 Rady Gminy Miastkowo z dnia 31 stycznia 2012 r.	Dz. U. Woj. Podlaskiego poz.735 z dnia 23 lutego 2012 r.	plan obejmuje obszar o powierzchni 93,66 ha
2017 r.				
13	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo (obręb Gałkówka)	Uchwała Nr XXI/113/2017 Rady Gminy Miastkowo z dnia 16 maja 2017 r.	Dz. Urz. Woj. Podl. z dnia 22 maja 2017 r., poz. 2093	plan obejmuje obszar o powierzchni 6,80 ha
			Razem:	3.357,25 ha
Powierzchnia Gminy Miastkowo stanowi – 11.484 ha, aktualne plany zagospodarowania obejmują powierzchnię – 3.357,25 ha, co stanowi – 29,23% pokrycia gminy (stan na 31.03.2024 r. po analizie zmian w zag. przestrz.)				

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Miejscowe plany powinny być sporządzone w oparciu o zasady i kolejność sporządzania, ustalone w obowiązującym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gmina Miastkowo”. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało przyjęte wraz ze zmianami:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zatwierdzone uchwałą nr 67/XI/99 Rady Gminy w Miastkowie z dnia 9 grudnia 1999 r.,
- zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo zatwierdzoną Uchwałą nr VIII/52/2011 z dnia 18.11.2011 r.,
- zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miastkowo zatwierdzoną Uchwałą Nr XX/107/2017 z dnia 30 marca 2017 r.

Rozpoczęto prace nad opracowaniem Planu Ogólnego Gminy Miastkowo, w którym ma zostać przeprowadzona m.in. ocena istniejącego stanu zagospodarowania gminy.

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. DEMOGRAFIA

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Miastkowo jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. teren Gminy Miastkowo był zamieszkiwany przez 4 034 osoby. Liczba mieszkańców w analizowanych latach spadała. W analizowanych latach więcej było mężczyzn niż kobiet.

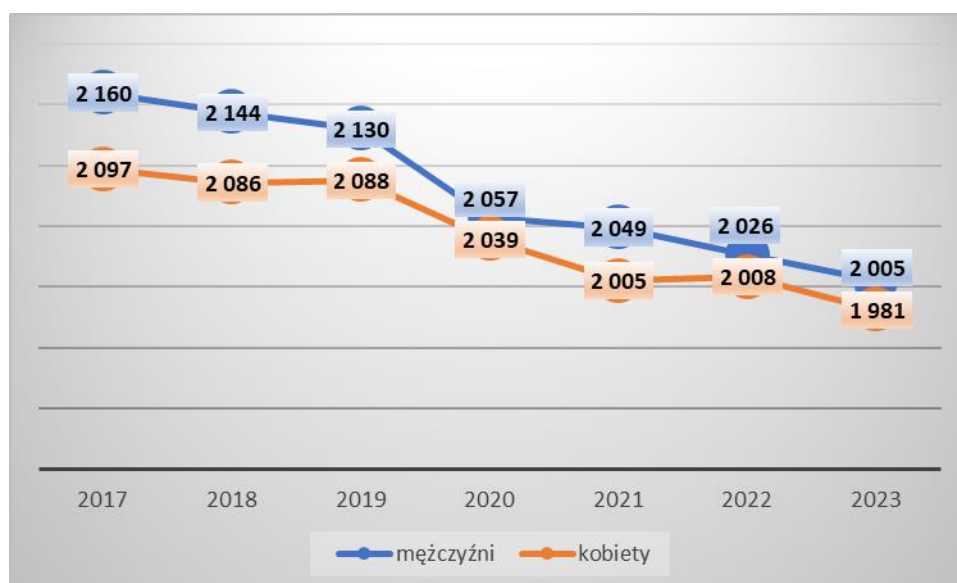
Tabela 21. Stan ludności w latach 2017 – 2022

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność wg płci							
ogółem	osoba	4 257	4 230	4 218	4 096	4 054	4 034
mężczyźni	osoba	2 160	2 144	2 130	2 057	2 049	2 026
kobiety	osoba	2 097	2 086	2 088	2 039	2 005	2 008

Źródło: Dane GUS

W 2023 r. (zgodnie z danymi GUS) liczba mieszkańców gminy jeszcze spadła i wyniosła 3 986 osób. Było więcej mężczyzn niż kobiet.

Wykres 5. Ludność zamieszkująca teren gminy według płci, stan na 31.XII.

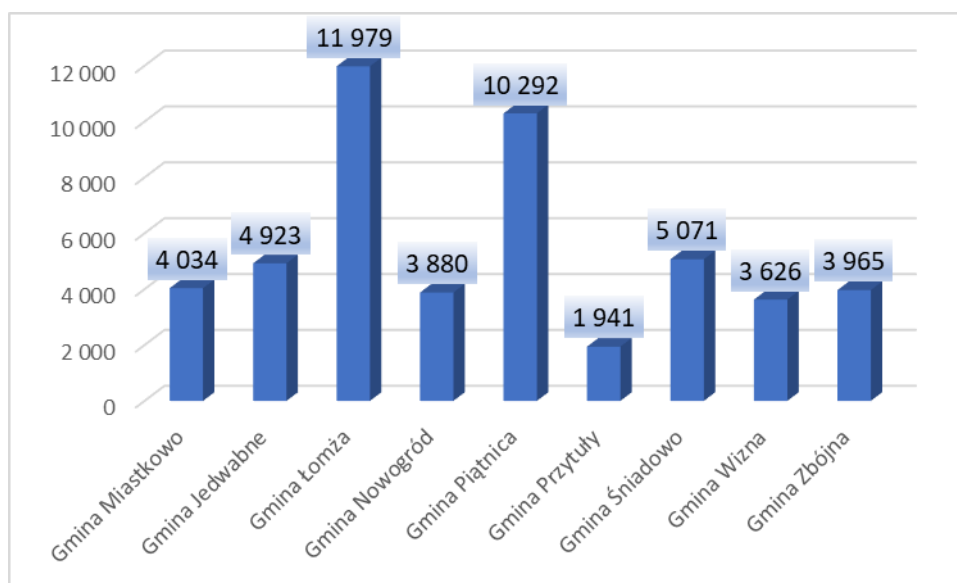

Źródło: Dane GUS

Patrząc na sytuację Gminy Miastkowo w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego w 2022 r. zajmowała ona piąte miejsce pod względem liczby ludności. Największą liczbą mieszkańców posiadała Gmina Łomża.

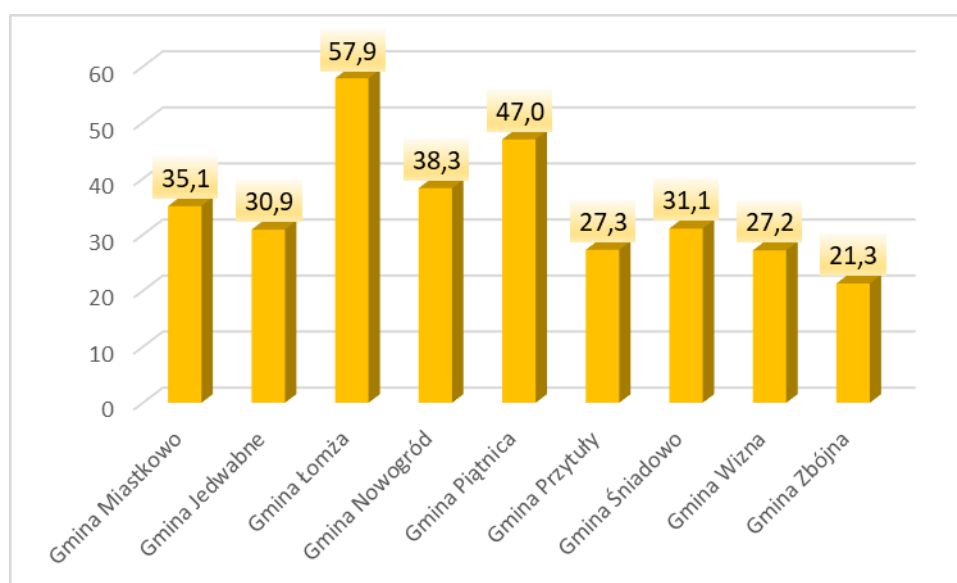
Patrząc na gęstość zaludnienia sytuacja na terenie Gminy Miastkowo w porównaniu do innych gmin na terenie powiatu łomżyńskiego to omawiana jednostka samorządu terytorialnego zajmowała w powiecie czwarte miejsce. Największa gęstość zaludnienia wystąpiła w Gminie Łomża.

Wykres 6. Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Wykres 7. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn), według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017 – 2022 wynosił od 97 do 99 (2020 r. i 2022 r.)

Gęstość zaludnienia w 2022 r. wyniosła 35,1 osób na 1 km² i była najniższa w porównaniu do lat 2017 - 2021. Najwyższa gęstość zaludnienia wystąpiła w 2017 r.

Tabela 22. Ludność na terenie Gminy Miastkowo w latach 2017 – 2022

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,1	20,8	20,4	21,3	21,4	21,2
w wieku produkcyjnym	%	63,0	63,0	63,0	61,3	60,9	60,6
w wieku poprodukcyjnym	%	15,8	16,2	16,5	17,5	17,8	18,2
Współczynnik feminizacji							
ogółem	osoba	97	97	98	99	98	99
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki							
ludność na 1 km ²	osoba	37,1	36,8	36,7	35,7	35,3	35,1
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-8,6	-6,3	-2,8	-0,5	-10,3	-4,9
ludność w tysiącach	tys. osób	4,26	4,23	4,22	4,10	4,05	4,03
ludność w tysiącach mężczyzn	tys. osób	2,16	2,14	2,13	2,06	2,05	2,03
ludność w tysiącach kobiety	tys. osób	2,10	2,09	2,09	2,04	2,01	2,01

Źródło: Dane GUS

W 2023 r. (zgodnie z danymi GUS) współczynnik feminizacji utrzymał się na takim samym poziomie jak w 2022 r. Gęstość zaludnienia jeszcze spadła i wyniosła 34,7 osób na 1 km².

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Miastkowo największy ujemny przyrost naturalny w analizowanych latach (2017 – 2022) wystąpił w 2019 r.

W 2022 r. przyrost naturalny osiągnął poziom -4 i był bardziej korzystny niż w 2021 roku.

W prawie wszystkich latach analizy (oprócz 2020 r.) przyrost naturalny na terenie gminy był ujemny co przyczynia się do zmniejszenia liczby ludności. Ujemny przyrost naturalny oznacza, że więcej było zgonów niż urodzeń. Dodatni sytuację odwrotną.

Tabela 23. Ruch naturalny na terenie Gminy Miastkowo w latach 2017 – 2022

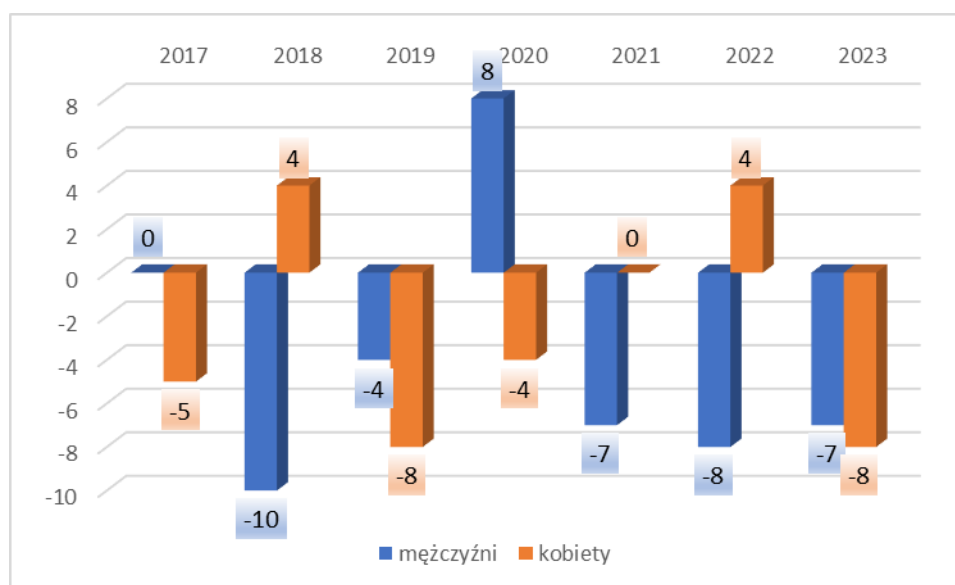
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe						
ogółem	47	42	42	39	50	38

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mężczyźni	21	19	23	20	21	15
kobiety	26	23	19	19	29	23
Zgony ogółem						
ogółem	52	48	54	35	57	42
mężczyźni	21	29	27	12	28	23
kobiety	31	19	27	23	29	19
Zgony niemowląt						
ogółem	1	0	2	0	1	1
mężczyźni	0	0	1	0	0	0
kobiety	1	0	1	0	1	1
Przyrost naturalny						
ogółem	-5	-6	-12	4	-7	-4
mężczyźni	0	-10	-4	8	-7	-8
kobiety	-5	4	-8	-4	0	4

Źródło: Dane GUS

W 2023 r. przyrost naturalny (dane GUS) na terenie gminy był jeszcze bardziej niekorzystny niż w 2019 r. i wyniósł -15.

Wykres 8. Przyrost naturalny według płci w latach 2017 – 2023

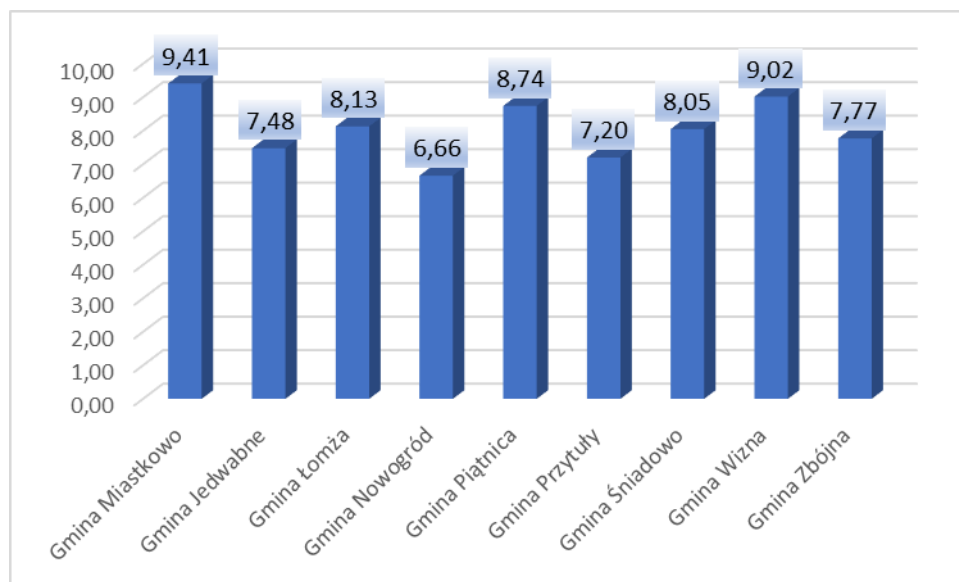

Źródło: Dane GUS

Porównując wskaźniki (dane za 2022 r.) dotyczące urodzeń żywych na 1000 mieszkańców można zauważyć, że Gmina Miastkowo zajmowała pierwsze miejsce w powiecie łomżyńskim. Patrząc na liczbę zgonów na 1000 mieszkańców w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego od omawianej jednostki samorządu terytorialnego mniejszą ilość zgonów na 1000 mieszkańców miały dwie gminy: Gmina Łomża i Gmina Przytuły. Biorąc pod uwagę przyrost naturalny na 1000 mieszkańców lepszą sytuację od analizowanej jednostka samorządu terytorialnego miały dwie gminy: Gmina Łomża i Gmina Przytuły.

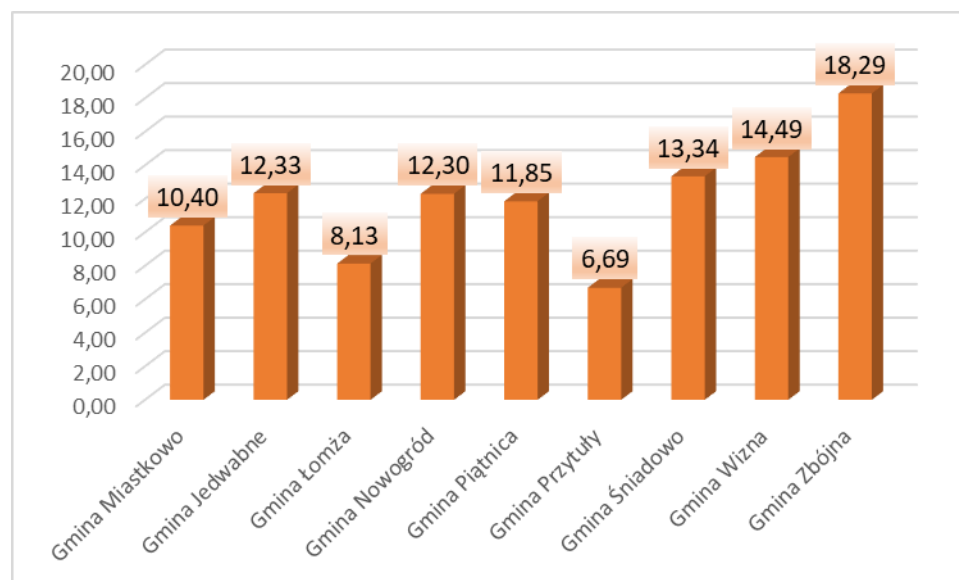
Sytuacja na terenie gminy choć nie jest w pełni satysfakcjonująca jest na stosunkowo dobrym poziomie porównując ją do sytuacji innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego. Wciąż istnieje potrzeba zadbania by obecny stan uległ poprawie.

Wykres 9. Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

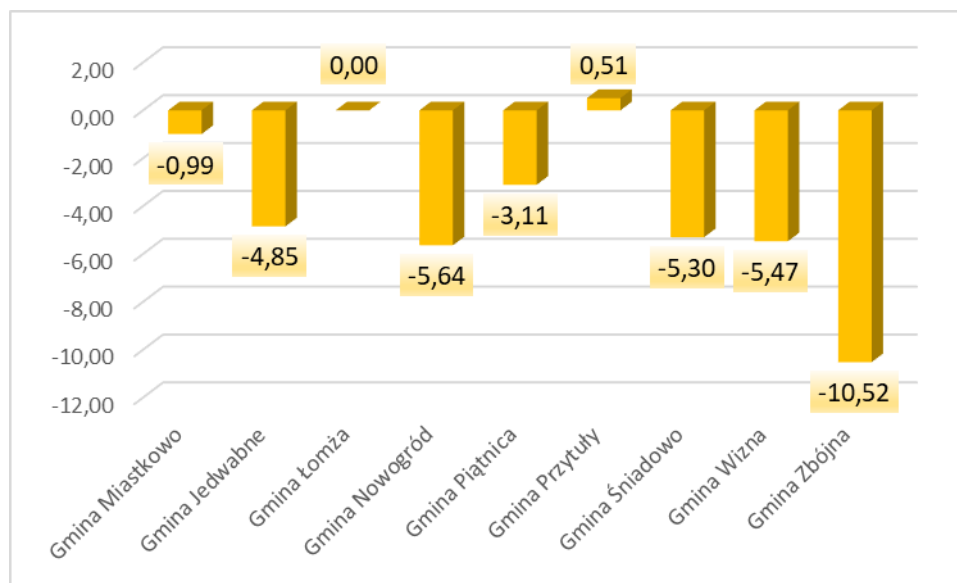
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Wykres 10. Zgony na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

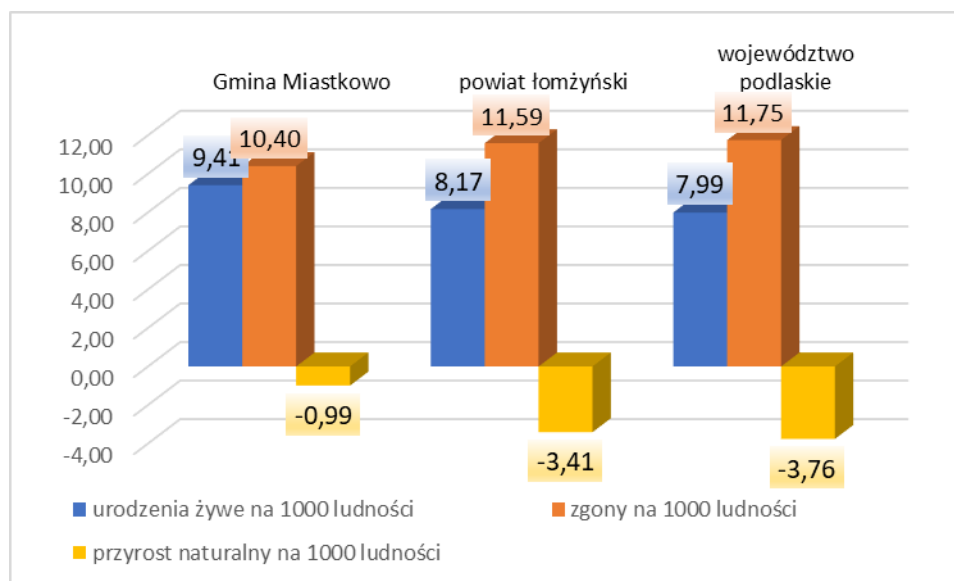
Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Z kolei porównując wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego za 2022 r. można zauważyć, że Gmina Miastkowo charakteryzowała się najlepszym poziomem przyrostu naturalnego (na 1000 mieszkańców). Co potwierdza stosunkowo dobrą sytuację omawianej jednostki samorządu terytorialnego w tym zakresie.

Wykres 12. Wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Saldo migracji wewnętrznych w 2022 r. w Gminie Miastkowo, według danych GUS, wyniosło -17. Migracje zagraniczne w analizowanych latach wystąpiły jedynie w 2022 r. Miały więc jedynie niewielki wpływ na saldo migracji ogółem. Saldo migracji ogółem w tym roku osiągnęło poziom -16.

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane należy zauważyć, że liczba osób zamieszkujących teren gminy się zmniejsza (saldo migracji we wszystkich analizowanych latach było ujemne) co wraz z ujemnym przyrostem naturalnym – ma zasadniczy wpływ na zmniejszenie liczby mieszkańców Gminy Miastkowo.

Tabela 24. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2017 – 2022

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
zameldowania w ruchu wewnętrznym							
ogółem	osoba	25	27	43	22	27	33
mężczyźni	osoba	7	10	16	6	15	16
kobiety	osoba	18	17	27	16	12	17
zameldowania z zagranicy							
ogółem	osoba	0	0	0	0	0	1
kobiety	osoba	0	0	0	0	0	1
zameldowania ogółem							
ogółem	osoba	25	27	43	22	27	34
mężczyźni	osoba	7	10	16	6	15	16
kobiety	osoba	18	17	27	16	12	18
wymeldowania w ruchu wewnętrznym							

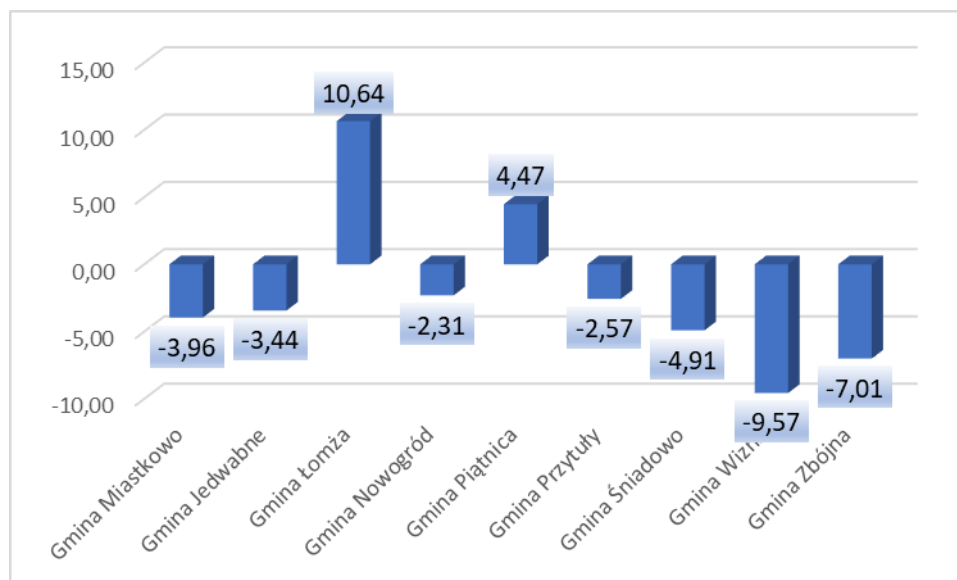
	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	osoba	47	59	46	32	57	50
mężczyźni	osoba	21	24	24	10	22	27
kobiety	osoba	26	35	22	22	35	23
wymeldowania ogółem							
ogółem	osoba	47	59	46	32	57	50
mężczyźni	osoba	21	24	24	10	22	27
kobiety	osoba	26	35	22	22	35	23
saldo migracji wewnętrznych							
ogółem	osoba	-22	-32	-3	-10	-30	-17
mężczyźni	osoba	-14	-14	-8	-4	-7	-11
kobiety	osoba	-8	-18	5	-6	-23	-6
saldo migracji zagranicznych							
ogółem	osoba	0	0	0	0	0	1
kobiety	osoba	0	0	0	0	0	1
saldo migracji ogółem							
ogółem	osoba	-22	-32	-3	-10	-30	-16
mężczyźni	osoba	-14	-14	-8	-4	-7	-11
kobiety	osoba	-8	-18	5	-6	-23	-5

Źródło: Dane GUS

W 2023 r. saldo migracji ogółem (dane GUS) osiągnęło poziom -37 i było bardziej niekorzystne niż w latach 2017 – 2022).

Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Miastkowo jest porównywalne do sytuacji innych gmin leżących na terenie powiatu łomżyńskiego. W 2022 r. gmina zajmowała szóste miejsce. Najlepiej sytuacja wyglądała na terenie Gminy Łomża, gdzie saldo to osiągnęło wynik dodatni. Dodatni wynik salda migracji wystąpił jeszcze na terenie jednej jednostki samorządu terytorialnego – Gminy Piątnica.

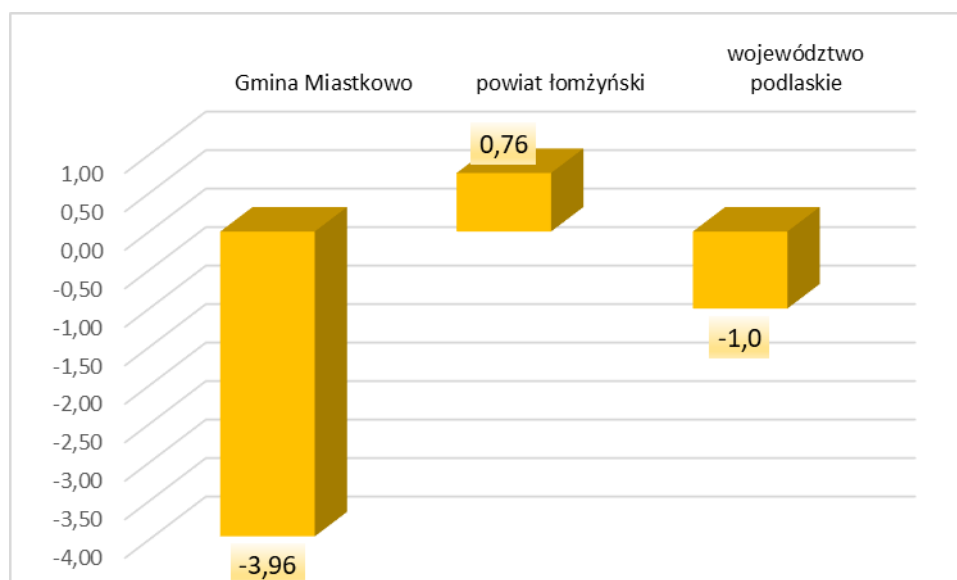
Wykres 13. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Porównując dane gminy dotyczące salda migracji ogółem na 1000 mieszkańców ze statystykami dla powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego (w 2022 r.) trzeba stwierdzić, że najmniej korzystnie sytuacja przedstawiała się w przypadku Gminy Miastkowo. Najlepiej sytuacja wygląda na terenie powiatu łomżyńskiego, gdzie odnotowano przyływ mieszkańców.

Wykres 14. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Analizując dane dotyczące liczby ludności na terenie Gminy Miastkowo należy stwierdzić, że dynamika zmian liczby ludności choć nie jest korzystna to jest porównywalna do sytuacji w innych gminach położonych na terenie powiatu łomżyńskiego.

Wciąż istotne jest podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, dla których istotne znaczenie ma między innymi stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność do podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej.

Zarówno dane dotyczące przyrostu naturalnego, jak i salda migracji przedstawiają w większości wyniki ujemne. Chociaż np. w przypadku przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców wynik ujemny. Dane te wskazują na zmniejszanie się ludności gminy.

Jeśli więc nie zostaną zahamowane występujące obecnie trendy związane ze zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy, można się spodziewać, że w kolejnych latach liczba osób zamieszkujących tę część województwa podlaskiego będzie nadal malała.

3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Na terenie Gminy Miastkowo w latach 2017 – 2019 zanotowano spadek osób w wieku przedprodukcyjnym, ich liczba wzrosła w 2020 r. by w latach 2021 – 2022 znów zacząć spadać. W 2022 r. ich liczba była niższa niż w 2019 r. o 6 osób i niższa o 43 osoby niż w 2017 r.

Analizując liczbę osób w wieku produkcyjnym to ich liczba w latach 2017 – 2022 spadała. W 2022 r. liczba osób w wieku produkcyjnym na terenie gminy była mniejsza niż w 2017 r. o 240 osób.

Patrząc zaś na liczbę osób w wieku poprodukcyjnym zauważyć można, że ich liczba w analizowanych latach wzrastała. W 2022 r. było tych osób więcej o 60 osób niż w 2017 r.

Zgodnie z danymi GUS w 2023 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jeszcze zmalała i wyniosła 833 osoby. Podobnie jak liczba osób w wieku produkcyjnym (2 407 osób). Wzrosła jedynie liczba osób w wieku poprodukcyjnym (746 osób). Świadczy to o zmniejszaniu się zasobów pracy co jest zjawiskiem niekorzystnym.

Największy odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wystąpił w 2023 r.

Powyżej przedstawione zmiany – zmniejszanie się osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym jest zjawiskiem niekorzystnym. Grupą, w której zanotowano wzrost są osoby

w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszanie się przede wszystkim grupy osób w wieku produkcyjnym może powodować zwiększenie zapotrzebowania na usługi społeczne.

W celu przyrostu liczby osób w wieku produkcyjnym ważne jest przeprowadzanie inwestycji mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, infrastruktury oraz zaplecza usługowego w celu dalszego przyciągania na teren gminy młodych, dobrze wykształconych mieszkańców, którzy zapewnią dodatkowe przychody dla budżetu gminy.

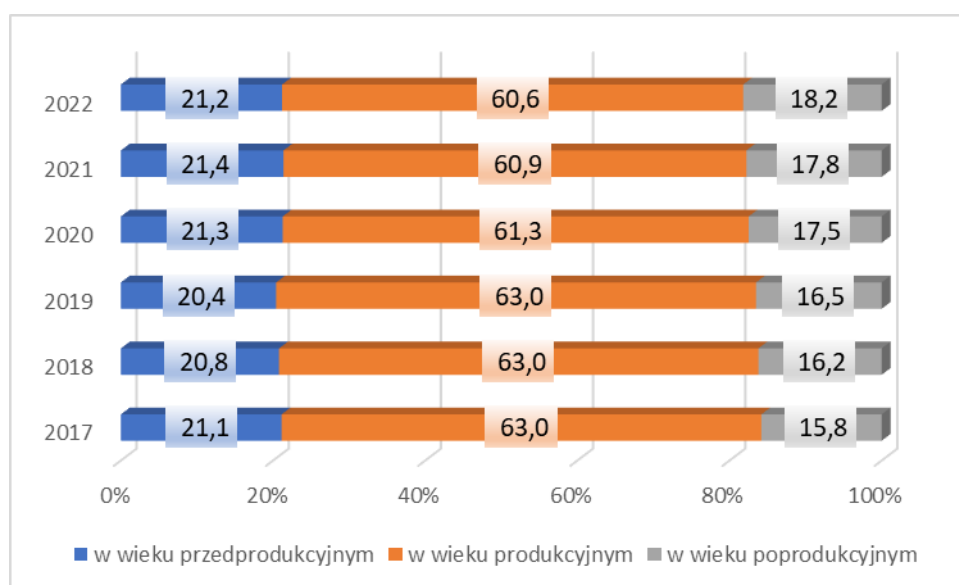
Tabela 25. Grupy wiekowe ludności w latach 2017 – 2022

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
w wieku przedprodukcyjnym							
ogółem	osoba	899	881	862	872	866	856
mężczyźni	osoba	466	453	439	428	435	424
kobiety	osoba	433	428	423	444	431	432
w wieku produkcyjnym							
ogółem	osoba	2 684	2 663	2 659	2 509	2 467	2 444
mężczyźni	osoba	1 480	1 470	1 459	1 383	1 365	1 347
kobiety	osoba	1 204	1 193	1 200	1 126	1 102	1 097
w wieku poprodukcyjnym							
ogółem	osoba	674	686	697	715	721	734
mężczyźni	osoba	214	221	232	246	249	255
kobiety	osoba	460	465	465	469	472	479
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,1	20,8	20,4	21,3	21,4	21,2
w wieku produkcyjnym	%	63,0	63,0	63,0	61,3	60,9	60,6
w wieku poprodukcyjnym	%	15,8	16,2	16,5	17,5	17,8	18,2
Wskaźniki obciążenia demograficznego							
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	58,6	58,8	58,6	63,3	64,3	65,1
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	75,0	77,9	80,9	82,0	83,3	85,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	25,1	25,8	26,2	28,5	29,2	30,0
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	18,8	19,2	19,9	21,5	21,8	22,4
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	13,1	13,4	13,8	14,5	14,7	15,1

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem - mężczyźni	osoba	9,9	10,3	10,9	12,0	12,2	12,6
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem - kobiety	osoba	16,4	16,5	16,7	17,0	17,2	17,6

Źródło: Dane GUS

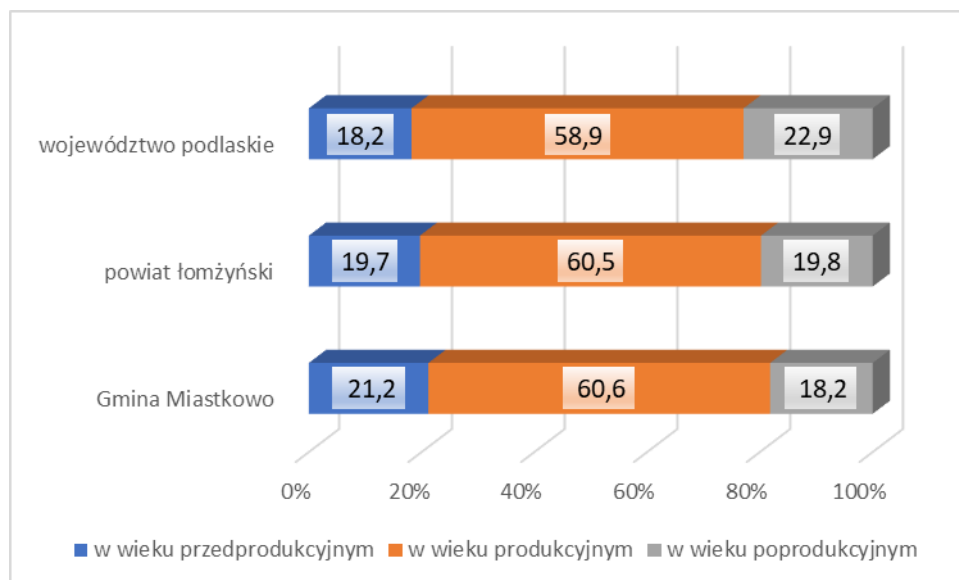
Wykres 15. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (%)

Źródło: Dane GUS

Struktura wiekowa Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego nie różni się znacząco. W 2022 r. patrząc na ilość osób w wieku przedprodukcyjnym sytuacja gminy była gorsza niż w powiecie i województwie. W przypadku osób w wieku produkcyjnym w gminie było ich trochę więcej niż w powiecie i w województwie. Analizując zaś liczbę osób w wieku poprodukcyjnym to największy ich odsetek wystąpił w województwie podlaskim.

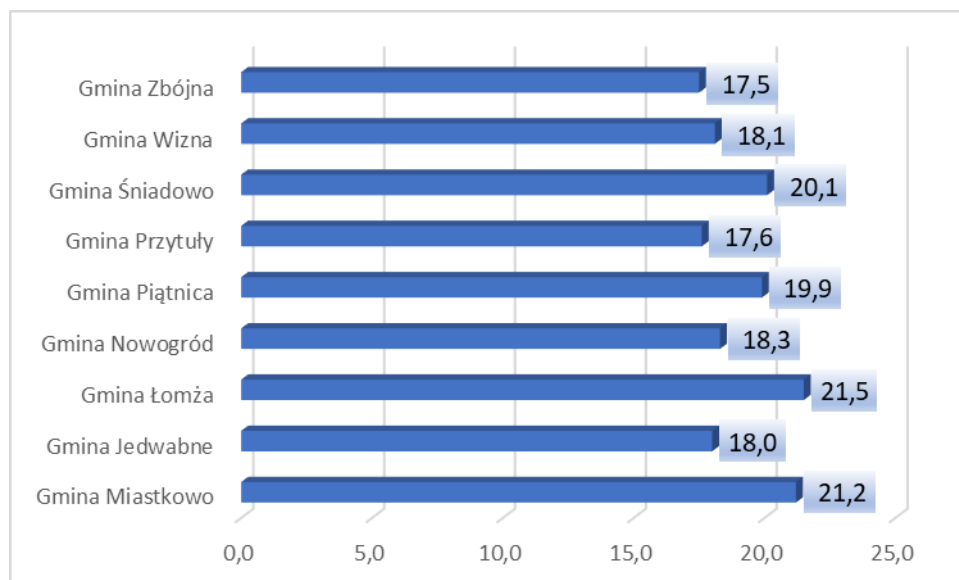
Wykres 16. Struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

W powiecie łomżyńskim patrząc na dane za 2022 r. najmłodsze społeczeństwo posiadała Gmina Łomża (21,5% populacji w wieku 0-17 lat), zaś Gmina Miastkowo zajmowała drugie miejsce (21,2% populacji w wieku 0-17 lat).

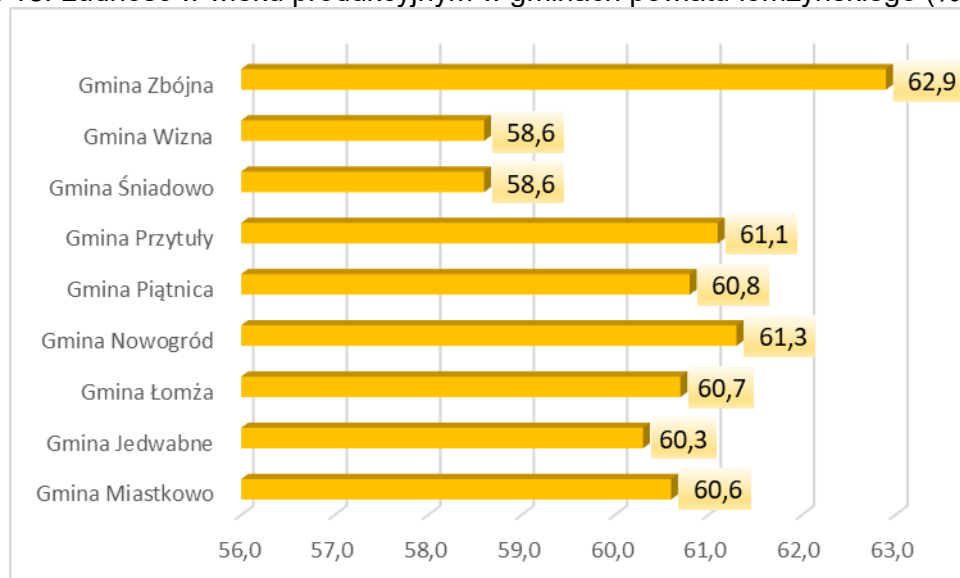
Wykres 17. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

W zakresie liczby ludności w wieku produkcyjnym w 2022 r. w gminach powiatu łomżyńskiego największą ich grupę posiadała Gmina Zbójna, najmniejszą zaś ex aequo Gmina Wizna i Gmina Śniadowo. Gmina Miastkowo zajmowała 4 od końca miejsce.

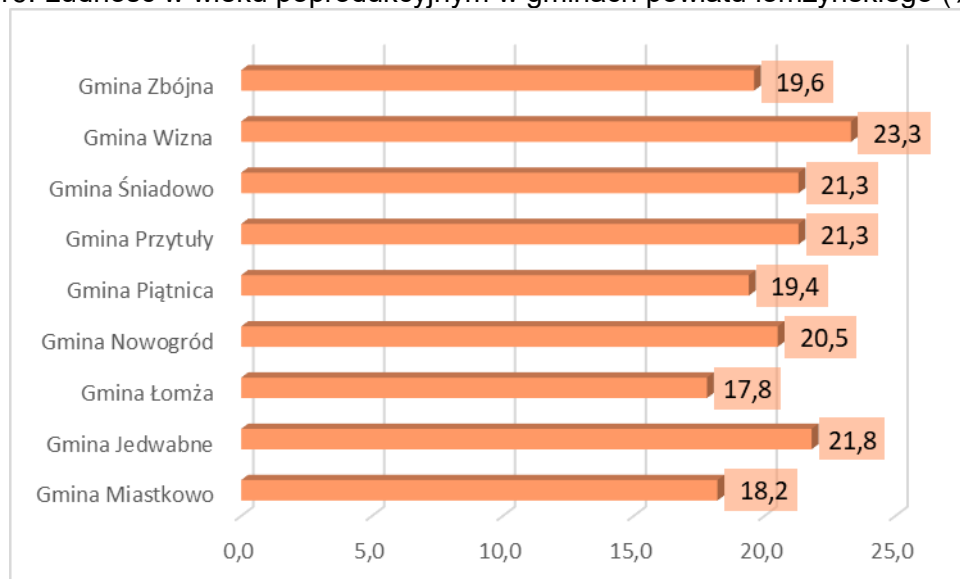
Wykres 18. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

Procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w 2022 r. w gminach powiatu łomżyńskiego kształtował się w przedziale 17,8% (Gmina Łomża) – 23,3% (Gmina Wizna). Gmina Miastkowo zajmowała 2 miejsce. Mniejszy odsetek osób w tym przedziale zamieszkiwało jedynie Gminę Łomża.

Wykres 19. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu łomżyńskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

Choć brak konkretnych danych dla Gminy Miastkowo ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2021 r. dotyczącego wykształcenia to zostały opublikowane ogólne dane. Można uznać, że te ogólne tendencje mają swoje przełożenie również na sytuację województwa podlaskiego, powiatu łomżyńskiego i Gminy Miastkowo.

Według wstępnych wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim wyniósł 55,5% (w 2011 r. - 48,5%) tj. wzrósł o 7 p. proc. Najbardziej dynamiczny wzrost (ponad 30%) został odnotowany w odniesieniu do osób o wykształceniu wyższym, których udział zwiększył się z 17,1% w 2011 r. do 23,1% w 2021 r. (wzrost o 6 p. proc.) wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej. Jednak największą dynamikę pozytywnych zmian (wzrost o prawie 40% w porównaniu do 2011 roku) odnotowano w grupie osób posiadających tytuł magistra, magistra inżyniera lub równorzędny. Absolwenci szkół średnich (łącznie z policealnymi) zajmują nadal dominującą pozycję w strukturze ludności według poziomu wykształcenia – w 2021 r. odsetek takich osób wyniósł 32,4% (w 2011 r. – 31,4%). W tej grupie najwyższy udział stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym, których udział w 2021 r. wyniósł 18,2%, natomiast w 2011 r. - 17,2%. Wykształcenie zasadnicze zawodowe nadal zajmuje znaczące miejsce w strukturze ludności według poziomu wykształcenia. W 2021 r. udział osób o tym poziomie wykształcenia wyniósł 19,6%, jednak w stosunku do 2011 r. zaobserwowano spadek o 2,1 p. proc. (21,7%). W ciągu ostatnich 10 lat znacząco obniżył się udział osób z wykształceniem podstawowym z 18,3% w 2011 r. do poziomu 11,7% w 2021 r. oraz osób z wykształceniem gimnazjalnym – z 4,9% do poziomu 3,1%. Dla 8,0% nie ustalono poziomu wykształcenia. Struktura ludności według poziomu wykształcenia różni się w zależności od płci. W 2021 r. wśród ogółu mężczyzn 19,0% ukończyło szkoły wyższe. Z kolei udział kobiet z wykształceniem wyższym wyniósł 26,9%, co oznacza, że przeszło co czwarta kobieta posiadała dyplom ukończenia studiów wyższych. Można uznać, że na terenie Gminy Miastkowo również zwiększyła się liczba osób z wyższym i średnim wykształceniem. Nadal istnieje różnica pomiędzy poziomem wykształcenia kobiet i mężczyzn (więcej kobiet z wyższym wykształceniem w porównaniu do mężczyzn).

3.3. MIESZKALNICTWO

Na terenie Gminy Miastkowo w 2022 r. istniało ogółem 1 165 mieszkań. Ich powierzchnia wynosiła 116 510 m².

Do 2019 r. liczba mieszkań na terenie gminy wzrastała, zmniejszyła się ona w 2020 r. by w 2021 r. ponownie zacząć wzrastać (zgodnie z danymi GUS). W analizowanych latach wzrastała powierzchnia użytkowa mieszkań i ilości izb.

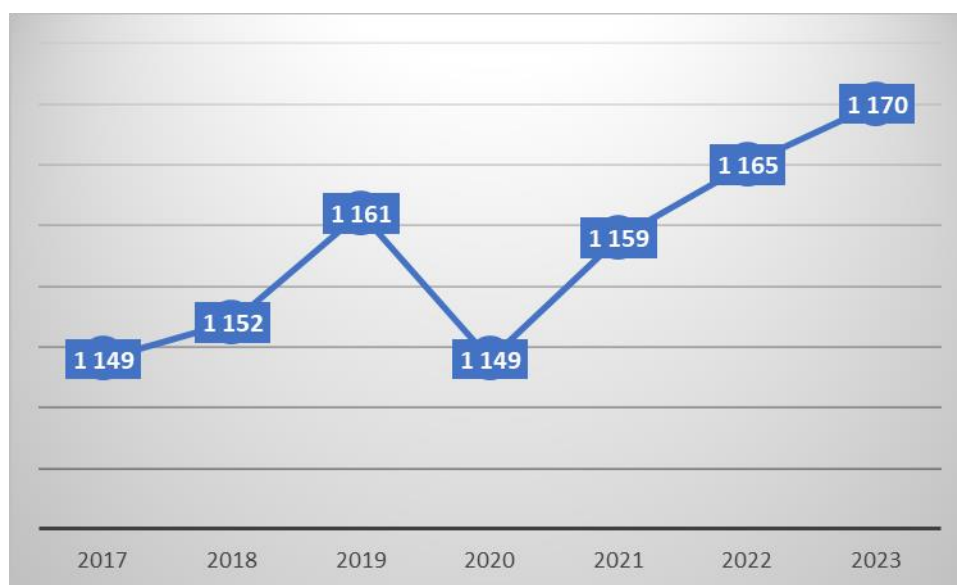
Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2017 – 2022

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mieszkania	-	1 149	1 152	1 161	1 149	1 159	1 165
izby	-	4 978	4 997	5 051	5 226	5 284	5 320
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	108 647	109 212	110 687	114 087	115 436	116 510

Źródło: Dane GUS

W 2023 r. było to 1 170 mieszkań, 5 354 izb, a powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 117 272 m².

Wykres 20. Liczba mieszkań ogółem na terenie gminy w latach 2017 – 2023

Źródło: Dane GUS

W latach 2017 – 2022 poziom wyposażenia mieszkań w instalacje wzrastał i to zarówno w odniesieniu do wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki, jak i centralnego ogrzewania.

W 2022 r. były 2 mieszkania wyposażone w gaz sieciowy (poziom ten utrzymywał się od 2020 r.).

W 2022 r. 91,4% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 87,6% - w ustęp spłukiwany, 84,9% - w łazienkę, 74,3% - w centralne ogrzewanie i 0,2% w gaz sieciowy.

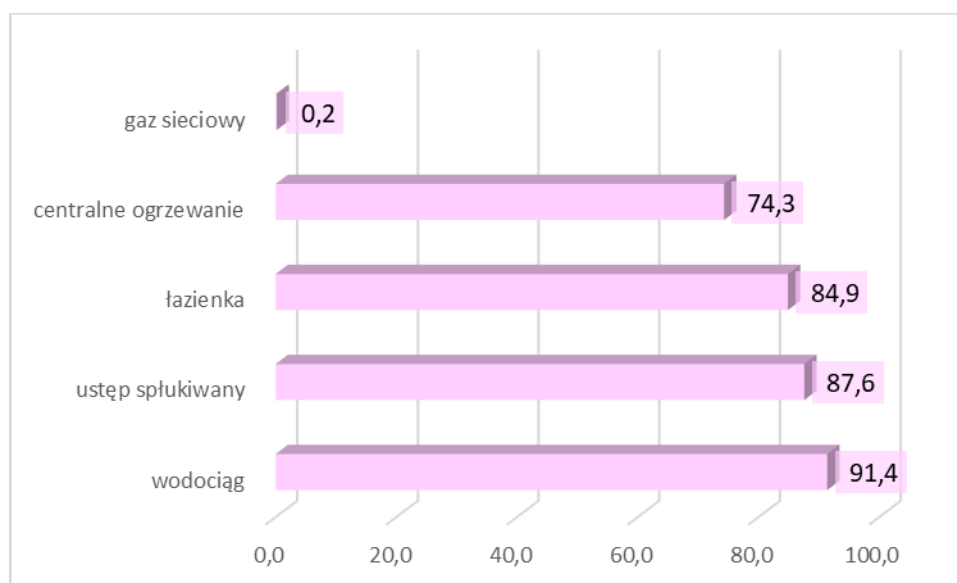
Tabela 27. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2017 – 2022

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne							
wodociąg	-	1 005	1 009	1 018	1 049	1 059	1 065
ustęp spłukiwany	-	914	918	928	1 004	1 014	1 020
łazienka	-	896	900	910	973	983	989
centralne ogrzewanie	-	689	693	703	849	859	866
gaz sieciowy	-	0	0	0	2	2	2
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
wodociąg	%	87,5	87,6	87,7	91,3	91,4	91,4
ustęp spłukiwany	%	79,5	79,7	79,9	87,4	87,5	87,6
łazienka	%	78,0	78,1	78,4	84,7	84,8	84,9
centralne ogrzewanie	%	60,0	60,2	60,6	73,9	74,1	74,3
gaz sieciowy	%	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2

Źródło: Dane GUS

W 2022 roku, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, było 1 065 mieszkań wyposażonych w wodociąg, 1 020 w ustęp spłukiwany, 989 w łazienkę, 866 w centralne ogrzewanie.

Wykres 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne (%), 2022 r.

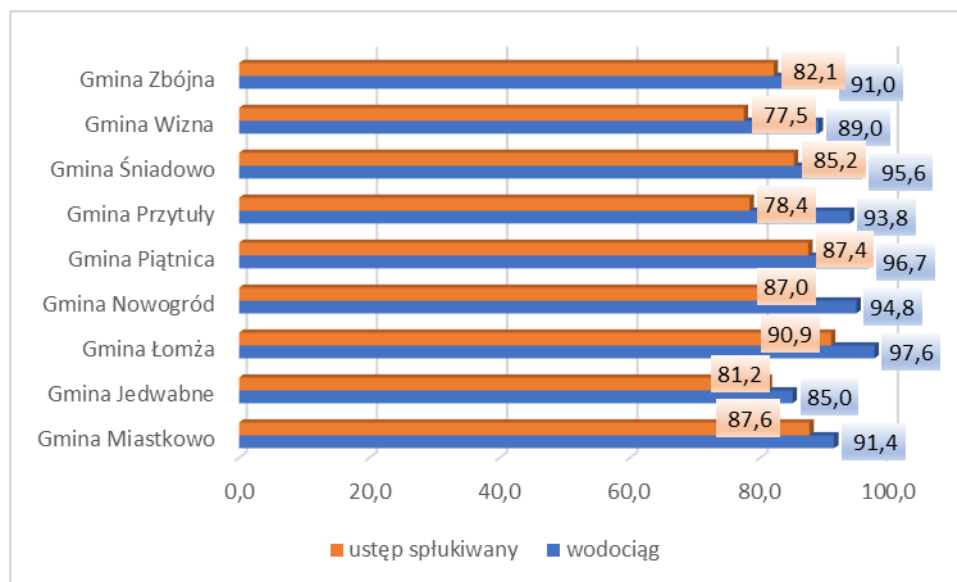

Źródło: Dane GUS

Biorąc pod uwagę wyposażenie sanitarne mieszkań w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego należy stwierdzić, że Gmina Miastkowo zajmuje czwarte od końca miejsce pod kątem wyposażenia mieszkań w wodociąg i centralne ogrzewanie oraz drugie miejsce pod kątem wyposażenia w ustęp spłukiwany i łazienkę.

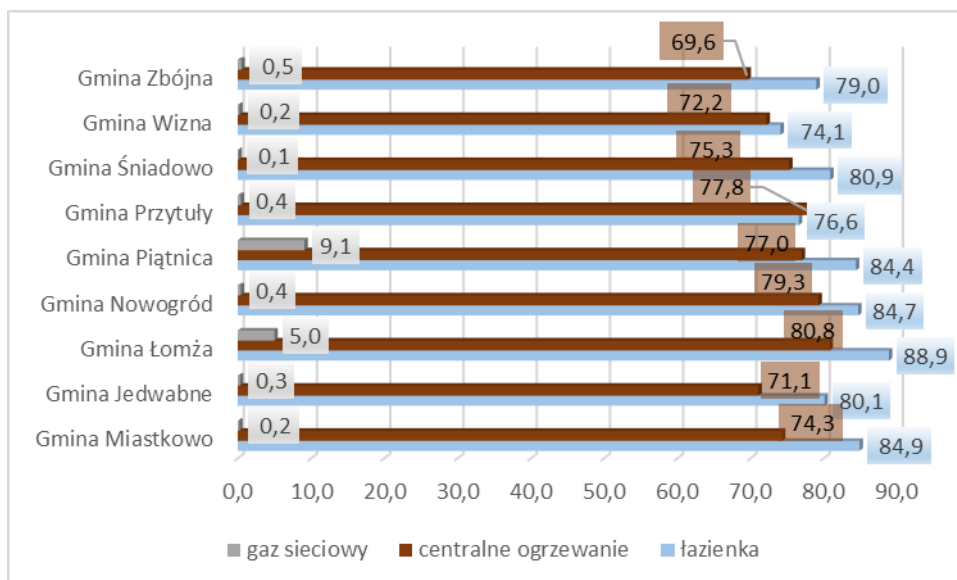
Potrzebna jest realizacja przedsięwzięć mających na celu osiągnięcie wyższego poziomu wyposażenia mieszkań w instalacje i zmniejszenie nierówności pomiędzy poszczególnymi gminami wchodzącymi w skład powiatu łomżyńskiego.

Wykres 22. Wyposażenie sanitarne mieszkań w gminach powiatu łomżyńskiego – wodociąg i ustęp spłukiwany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

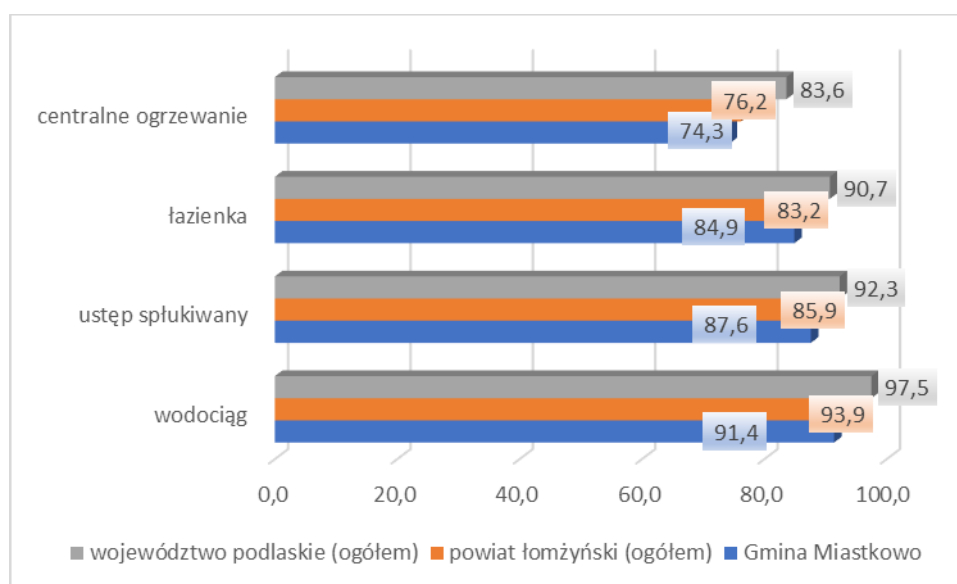
Wykres 23. Wyposażenie sanitarne mieszkań w gminach powiatu łomżyńskiego – centralne ogrzewanie, łazienka i gaz sieciowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

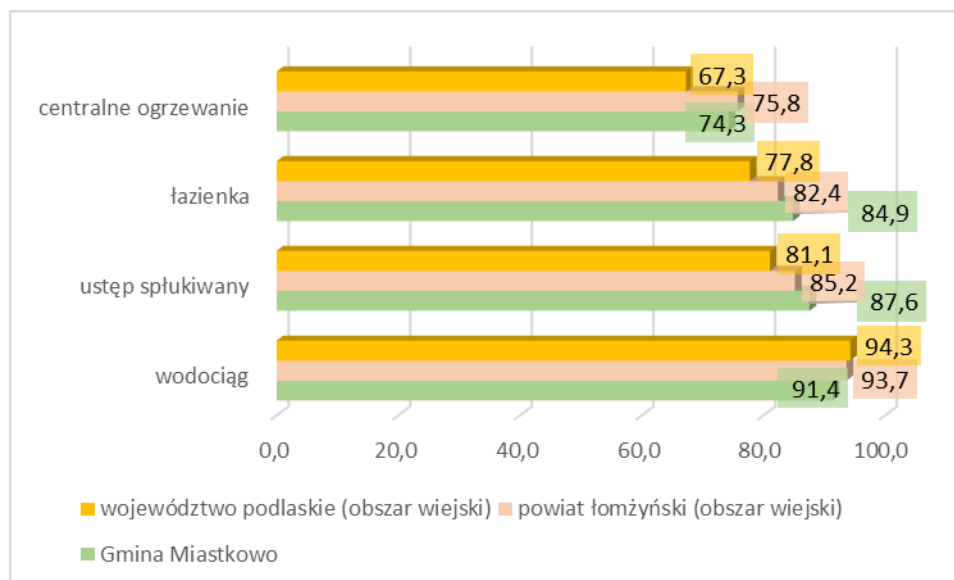
Porównując stan wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że stopień wyposażenia mieszkań w gminie jest niższy w przypadku centralnego ogrzewania i wodociągu zarazem w porównaniu do sytuacji powiecie i województwie (ogółem), jednak lepszy niż sytuacja na terenie powiatu (ogółem) w przypadku wyposażenia w łazienkę i ustęp spłukiwany. Porównując zaś wyposażenie w te instalacje na terenie gminy z obszarami wiejskimi powiatu i województwa sytuacja na terenie Gminy Miastkowo wygląda lepiej niż średnia dla województwa w większość przypadków (wyjątek stanowi wyposażenie w wodociąg). W porównaniu do średniej dla terenów wiejskich powiatu sytuacja na terenie gminy jest gorsza w przypadku wodociągu i centralnego ogrzewania.

Wykres 24. Wyposażenie sanitarne mieszkań na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2022 r.

Wykres 25. Wyposażenie sanitarne mieszkań na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego (obszar wiejski) oraz województwa podlaskiego (obszar wiejski)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2022 r.

3.4. BEZROBOCIE

Brak jednolitej tendencji (wzrost, spadek) dotyczącej ilości osób zarejestrowanych jako bezrobotne na terenie Gminy Miastkowo w latach 2017 – 2023. Warto zaznaczyć, że najmniejsza liczba bezrobotnych w porównaniu do pozostałych lat analizy wystąpiła ex aequo w 2021 r. i 2022 r.

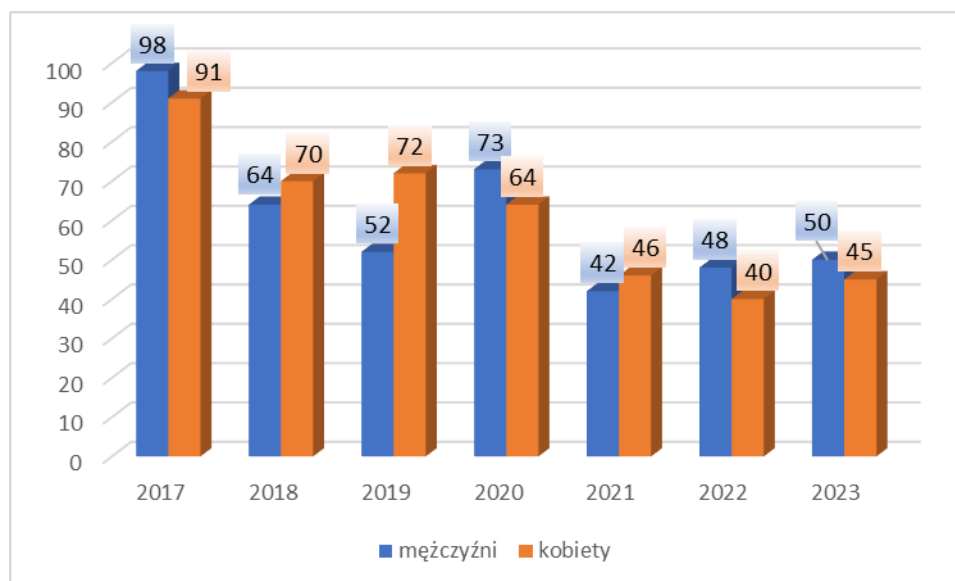
Analizując dane dotyczące bezrobocia nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez GUS i PUP nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji (które wystąpiło we wszystkich latach analizy). Pomimo tych faktów oraz ogólnopolskich i światowych problemów, które mają różnorodne źródła i mogą zapowiadać recesję (związaną także ze zwolnieniami, trudniejszą sytuacją na rynku pracy) to dane statystyczne dają nadzieję, że w odniesieniu do rynku pracy na terenie gminy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym nie będzie się znacząco zmieniać.

Tabela 28. Liczba osób bezrobotnych w latach 2017 – 2023

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach								
ogółem	osoba	189	134	124	137	88	88	95
mężczyźni	osoba	98	64	52	73	42	48	50
kobiety	osoba	91	70	72	64	46	40	45
Bezrobotni zarejestrowani według gmin - stan w końcu grudnia								
do 25 roku życia	osoba	44	26	26	24	18	17	14
do 30 roku życia	osoba	67	50	55	52	39	24	32
powyżej 50 roku życia	osoba	38	26	21	26	7	20	19
długotrwale bezrobotni	osoba	115	72	72	72	36	30	37
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
ogółem	%	7,0	5,0	4,7	5,5	3,6	3,6	3,9
mężczyźni	%	6,6	4,4	3,6	5,3	3,1	3,6	3,8
kobiety	%	7,6	5,9	6,0	5,7	4,2	3,6	4,2

Źródło: Dane GUS

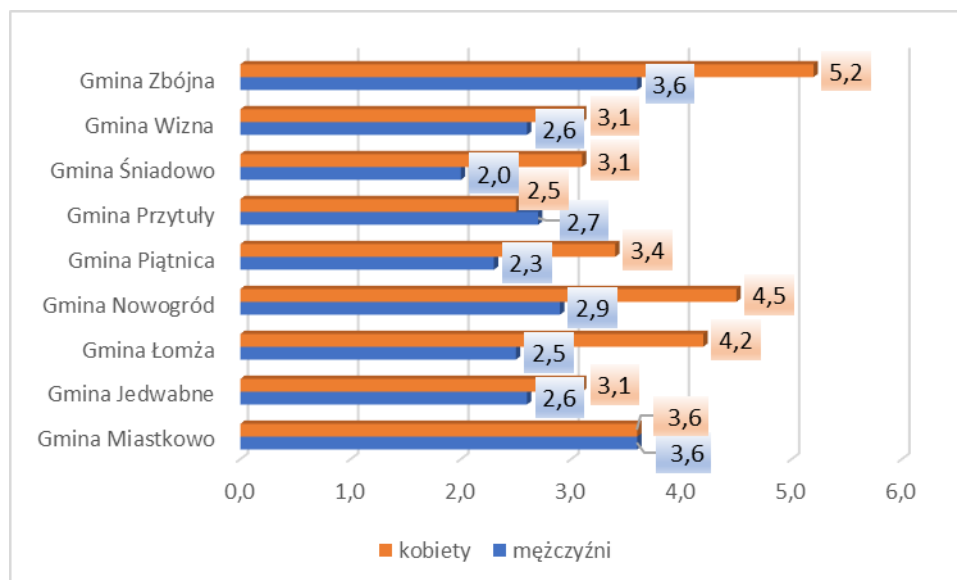
Wykres 26. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Miastkowo w latach 2017 – 2023

Źródło: Dane GUS

Patrząc na udział bezrobotnych zarejestrowanych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym to Gmina Miastkowo w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego zajmuje szóste miejsce. W przypadku mężczyzn ostatnie wraz z (ex aequo) Gminą Zbójna.

Wykres 27. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Zgodnie z powyższym problem bezrobocia nie stanowi głównego problemu społecznego analizowanego obszaru. Wciąż jednak potrzeba przeprowadzania działań służących zwiększeniu możliwości podjęcia pracy – zwiększenia liczby osób pracujących.

4. SFERA GOSPODARCZA

4.1. ROLNICTWO

Zgodnie z danymi GUS pochodzącymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. na terenie Gminy Miastkowo 406 gospodarstw rolnych prowadziło sprzedaż własnych produktów rolnych.

Zgodnie ze Spisem na terenie gminy działało 470 gospodarstw rolnych. Dominowały gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha stanowiące 32,55% ogółu gospodarstw. Szczegółowe dane na temat liczby gospodarstw na terenie gminy zawarto w tabeli 29.

Tabela 29. Liczba gospodarstw rolnych

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Odsetek gospodarstw
gospodarstwa rolne ogółem		
ogółem	470	-
do 1 ha włącznie	0	0,00%
1 - 5 ha	153	32,55%
5 - 10 ha	131	27,87%
10 - 15 ha	0	0,00%
15 ha i więcej	116	24,68%

Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Zgodnie ze Spisem na terenie gminy funkcjonowało 36 gospodarstw indywidualnych, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie.

W produkcji roślinnej przeważającą powierzchnię zasiewów przeznaczono na uprawę zbóż, w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi.

Tabela 30. Powierzchnia zasiewów wybranych upraw

Wyszczególnienie	J.m.	Powierzchnia
ogółem	ha	3795,76
zboża razem	ha	2533,74
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	2202,28
pszenica ozima (łącznie z orkiszem)	ha	45,9
pszenica jara (łącznie z orkiszem)	ha	11,7
żyto ozime	ha	602,68

Wyszczególnienie	J.m.	Powierzchnia
żyto jare	ha	14,66
jęczmień ozimy	ha	48,4
jęczmień jary	ha	20,87
owies	ha	340,55
pszenżyto ozime	ha	528,11
pszenżyto jare	ha	31,32
mieszanki zbożowe ozime	ha	35,47
mieszanki zbożowe jare	ha	522,62
kukurydza na ziarno	ha	331,46
przemysłowe (rocznikowe)	ha	44,4
strączkowe jadalne na suche ziarno razem	ha	0
ziemniaki	ha	18,03
rzepak i rzepak razem	ha	0
warzywa gruntowe	ha	2,66
międzyplony (poplony) jare	ha	171,04
międzyplony (poplony) ozime	ha	174,04

Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Wśród pogłowia zwierząt przeważa bydło ogółem. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie – ich największa liczba utrzymuje bydło ogółem.

Tabela 31. Pogłowie zwierząt na terenie gminy

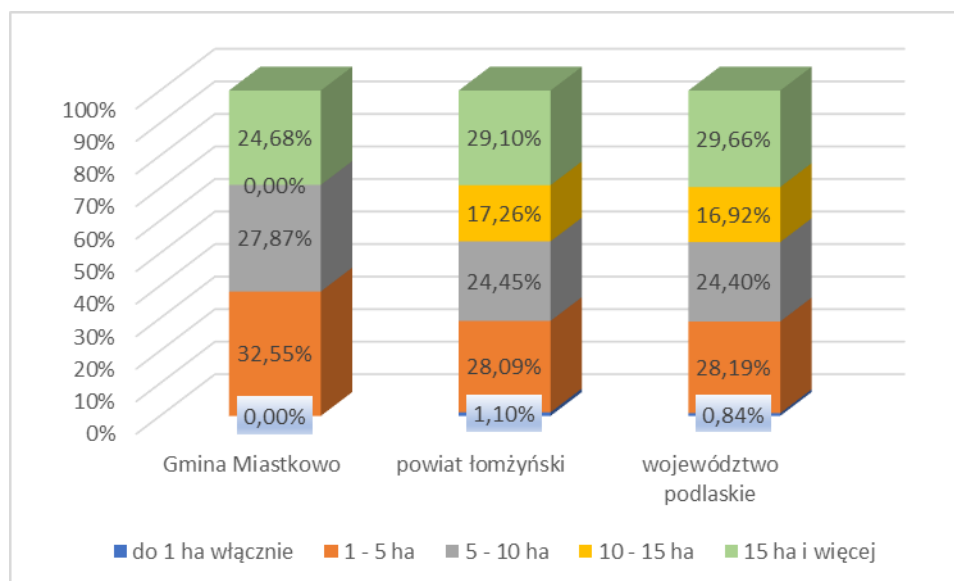
Wyszczególnienie	J.m.	
pogłowie zwierząt		
bydło ogółem	szt.	6592
bydło - krowy	szt.	2922
świnie ogółem	szt.	5303
świnie - lochy na chów	szt.	211
drób ogółem	szt.	2719
drób kurzy	szt.	2407
gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie		
bydło ogółem	gosp.	182
bydło - krowy	gosp.	141
świnie ogółem	gosp.	18
świnie - lochy na chów	gosp.	14
drób ogółem	gosp.	99
drób kurzy	gosp.	99

Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 28 gospodarstwa rolne w Gminie Miastkowo charakteryzują się średnio zadawalającą strukturą agrarną. Największy odsetek stanowią gospodarstwa wielkości 1 – 5 ha. Trochę korzystniejszą strukturą agrarną charakteryzuje się powiat łomżyński i województwo podlaskie, gdzie najwięcej jest gospodarstw o wielkości 15 ha i więcej.

Sytuacja gminy świadczy o rozdrobnieniu gospodarstw co może wpływać na stosunkowo niską opłacalność ekonomiczną prowadzenia działalności rolniczej.

Wykres 28. Struktura gospodarstw w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Do największych przedsiębiorstw na terenie gminy należą: METAL-TECHNIK s.c.w Gałkówce, DB Konstrukcje Dyko & Boćkowski w Zaruziu, Tartak Krzysztof Ustaszewski Barbara Ustaszewska Spółka Jawna w Miastkowie, Watacha Bud w Zaruziu, Firma Tomasz Karasiński Usługi i Produkcja Wyrobów z Drewna (Tartak Leopoldowo), Żwirownia Euro-Max Zenon Stefański w Drogoszewie, Rol - Skup Andrzej Ustaszewski w Miastkowie, PHPU WÓDEX Wacław Dąbrowski w Miastkowie, BALMAR Marcin Bałazy w Tarnowie, StoLid Sp. z o.o. Łukasz Ustaszewski w Rybakach.

Na terenie Gminy Miastkowo – zgodnie z danymi GUS – w 2023 r. istniało 299 podmiotów gospodarki narodowej, z czego sektor prywatny reprezentowało 292 podmiotów. Największą

ilość podmiotów prywatnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - w 2023 r. było ich 251.

Tabela 32. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych w latach 2017 – 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty wg sektorów własnościowych							
podmioty gospodarki narodowej ogółem	209	215	226	243	268	289	299
sektor publiczny - ogółem	8	7	7	7	7	7	7
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5	4	4	4	4	4	4
sektor prywatny - ogółem	201	208	219	236	261	282	292
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	163	169	179	193	221	241	251
sektor prywatny - spółki handlowe	4	4	3	6	5	6	8
sektor prywatny - spółdzielnie	2	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	17	17	17	17	17	16

Źródło: Dane GUS

Na sektor publiczny składają się głównie państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, w 2023 r. było ich 4, sektor publiczny ogółem liczył 7 podmiotów. Na sektor prywatny oprócz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą składają się również spółki handlowe (8), spółdzielnie (1), fundacje (1) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (16). Zgodnie z portalem rejestrów sądowych na terenie gminy działa Fundacja Muzyczna OSTINATO mająca swoją siedzibę w miejscowości Czartoria. W miejscowości tej działają także: Ośrodek Iris (zajmuje się on naturalnymi metodami ochrony zdrowia. Zalicza się do nich: ziołolecznictwo, irydologię, homeopatię klasyczną, medycynę manualną, kinezyterapię czy hydroterapię) oraz Składowisko Odpadów. Jest to więc ważne miejsce pod względem gospodarczym. Na terenie gminy działają też firmy budowlane, zajmujące się sprzedażą

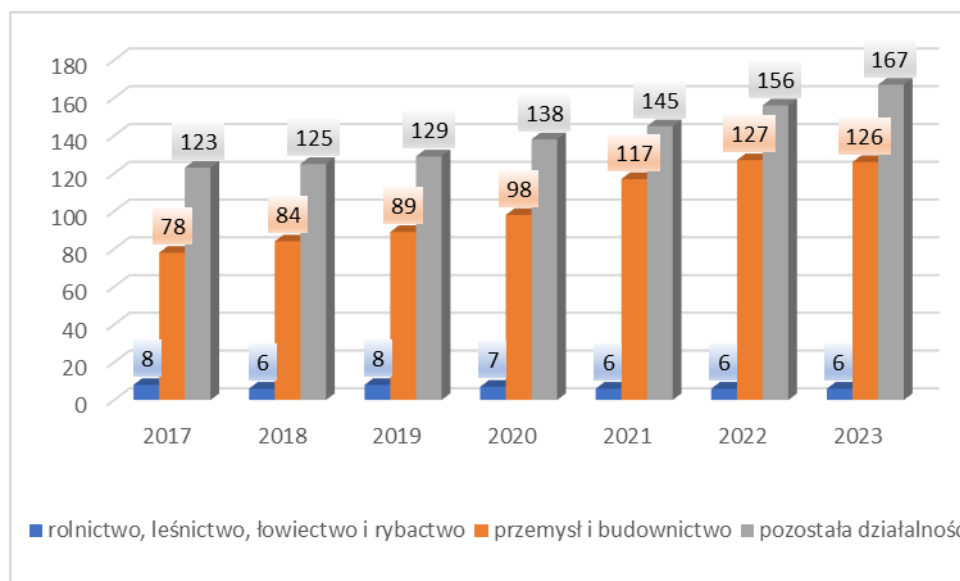
hurtową zboża, nasion i pasz dla zwierząt, znajdują się tu gospodarstwa agroturystyczne i siedliska, działają tu też pośrednicy ubezpieczeniowi. Funkcjonują tu też przychodnie dla zwierząt. Znaleźć tu też można supermarkety, ich powstawanie i rozwój ich sieci ma wpływ na lokalny rynek i opłacalność działalności małych sklepów.

Tabela 33. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	209	215	226	243	268	289	299
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	6	8	7	6	6	6
przemysł i budownictwo	78	84	89	98	117	127	126
pozostała działalność	123	125	129	138	145	156	167

Źródło: Dane GUS

Wykres 29. Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w latach 2017 – 2023

Źródło: Dane GUS

Analizując podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007 można zauważyć, że w 2023 r. na terenie Gminy Miastkowo najwięcej podmiotów zajmowało się pozostałą działalnością – 167, a najmniej rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 6.

Na terenie Gminy Miastkowo w 2023 r. (zgodnie z danymi GUS) najwięcej było przedsiębiorstw o wielkości do 9 pracowników. Można więc stwierdzić, że na terenie gminy działają głównie niewielkie podmioty.

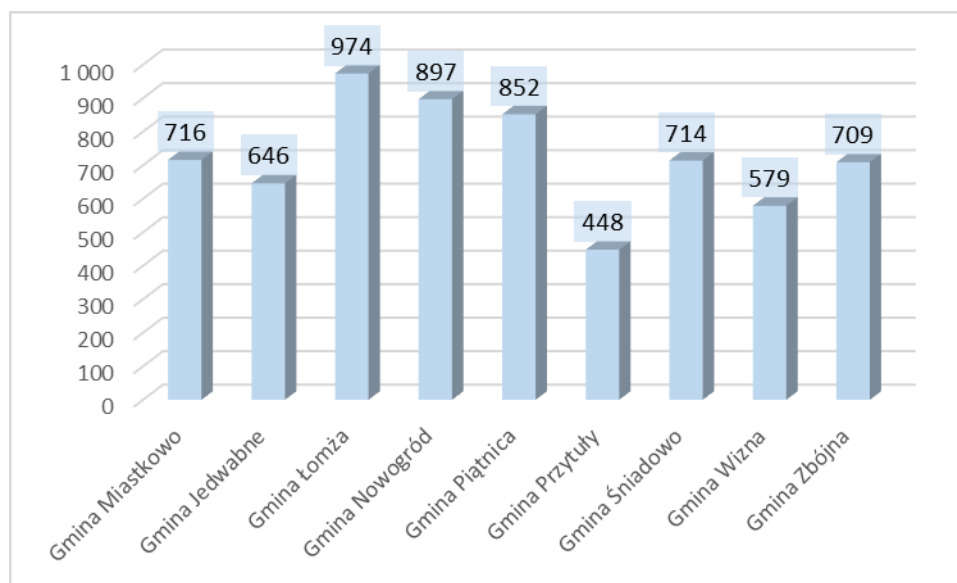
Tabela 34. Podmioty według klas wielkości

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	209	215	226	243	268	289	299
0 - 9	202	209	219	236	262	283	293
10 - 49	6	4	4	4	3	3	3
50 - 249	1	2	3	3	3	3	3
0 - 249	209	215	226	243	268	289	299

Źródło: Dane GUS

Aktywność gospodarczą oraz przedsiębiorczość mieszkańców dobrze charakteryzuje wskaźnik podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Pod tym względem Gmina Miastkowo w 2022 r. zajmowała czwarte miejsce wśród gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego.

Wykres 30. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

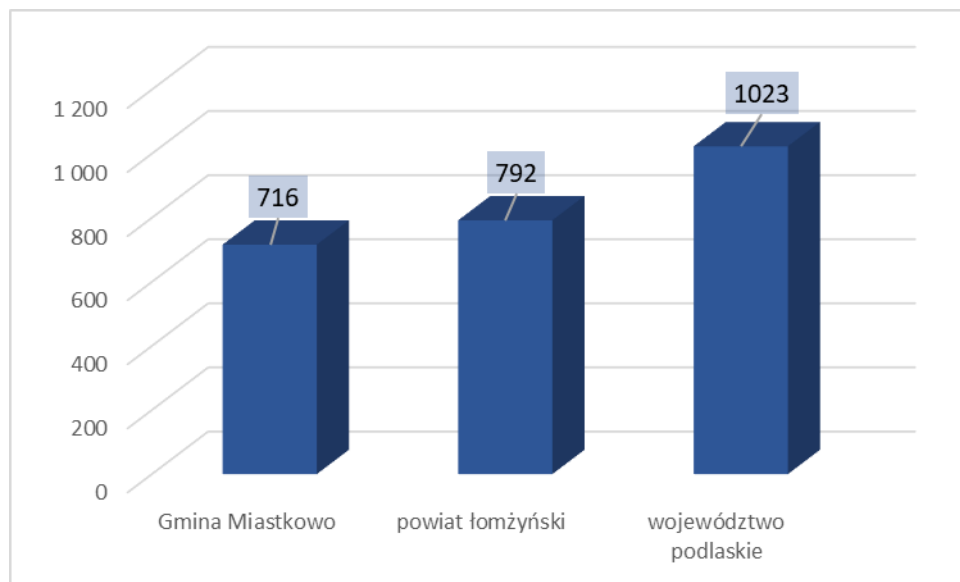

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Porównując ten wskaźnik na terenie gminy ze średnią dla powiatu i województwa w 2022 r. to był on mniejszy zarazem od sytuacji w powiecie łomżyńskim jak i województwie podlaskim.

Wskazuje to na potrzebę przeprowadzania działań służących pobudzeniu przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Mogłaby ona ulec poprawie.

Wykres 31. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

4.3. TERENY INWESTYCYJNE

Na terenie Gminy Miastkowo brak terenów inwestycyjnych.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Na sieć drogową Gminy Miastkowo składają się:

- droga wojewódzka DW 648 – długość ok. 16,936 km;
- drogi powiatowe o długości ok. 45,366 km;
- drogi gminne o długości ok. 85,2173 km.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe.

Zgodnie z danymi GUS w 2022 r. w zakresie transportu publicznego mieszkańcy mogli skorzystać z 30 przystanków autobusowych. Drogi gminne o nawierzchni twardej miały długość 32,1 km a o nawierzchni gruntowej 54,1 km.

Część dróg stanowiących sieć drogową Gminy Miastkowo nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa dla dróg publicznych, charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi w stosunku do określonych w nich wymogów. Na terenie gminy występują drogi posiadające nawierzchnię nieutwardzoną, co powoduje, że możliwość poruszania się tymi szlakami komunikacyjnymi jest bardziej uzależniona od warunków atmosferycznych niż ma to miejsce w przypadku dróg asfaltowych.

W związku z tym zasadne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, zapewniającą poprawę jakości dróg i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym celu niezbędne jest dokonanie budowy, przebudowy, rozbudowy i modernizacji istniejących dróg publicznych stanowiących sieć komunikacyjną gminy. Ponadto – dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa rowerzystów – konieczne jest tworzenie ścieżek rowerowych.

5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Zaopatrzenie gminy w wodę oparte jest o ujęcia wód podziemnych czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Na terenie Gminy Miastkowo znajdują się następujące ujęcia wody:

1. Stacja uzdatniania wody Miastkowo
2. Stacja uzdatniania wody Łuby-Kiertany

Na terenie Gminy Miastkowo w 2022 r. – według danych GUS – 82,9% ludności korzystało z wodociągu.

W 2023 roku zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosiło 45,9 m³. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) od 2022 r. wynosi 90,6 km. W 2023 r. było 1 102 przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wystąpiło 17 awarii sieci wodociągowej.

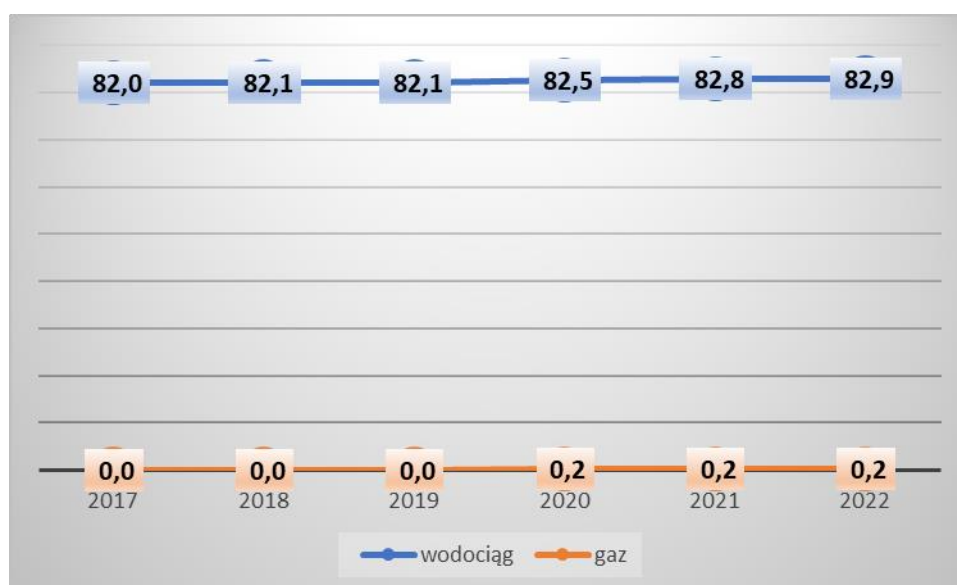
Tabela 35. Stan zaopatrzenia w wodę na terenie gminy

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wodociągi								
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	-	-	90,5	90,5	90,6	90,6
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	89,3	89,6	89,6	90,5	90,5	-	-
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 018	1 024	1 031	1 056	1 073	1 082	1 102
awarie sieci wodociągowej	szt.	17	15	15	11	15	16	17
woda dostarczona	dam ³	-	-	-	181,0	184,1	185,2	192,8
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	130,0	181,6	165,1	173,3	175,7	177,8	184,3
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,3	42,8	39,1	42,4	43,0	44,0	45,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3 489	3 471	3 465	3 380	3 355	3 343	-
straty wody	dam ³	-	-	-	-	30,6	14,7	9,3
udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	-	-	-	-	14,3	7,4	4,6
Zużycie wody z wodociągu								
na 1 mieszkańca	m ³	30,3	42,8	39,1	42,4	43,0	44,0	-
na 1 korzystającego	m ³	37,3	52,3	47,6	51,3	52,4	53,2	-
Woda dostarczona do wodociągu na terenie gminy w czasie doby w badanym roku								

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
woda dostarczana do wodociągu	dam ³	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku								
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: Dane GUS

Wykres 32. Odsetek ogółu ludności gminy korzystający z sieci wodociągowej i gazowej w latach 2017 – 2022 (%)

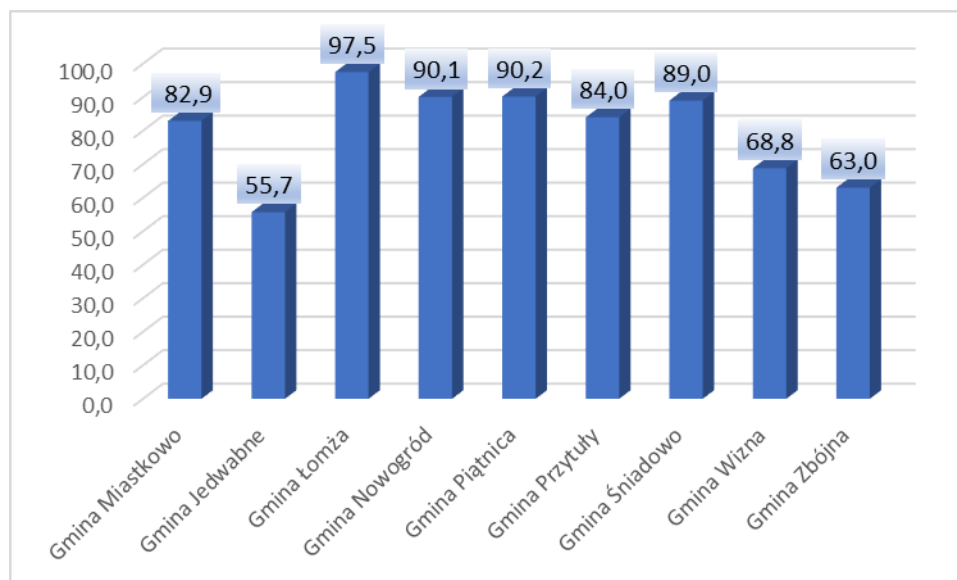
Źródło: Dane GUS

W 2022 r. 0,2% mieszkańców korzystało z sieci gazowej (zgodnie z danymi GUS), poziom ten utrzymuje się od 2020 r.

Na terenie gminy brak sieci kanalizacyjnej.

Biorąc pod uwagę odsetek ogółu ludności gminy korzystającej z wodociągu Gmina Miastkowo zajmuje czwarte od końca miejsce z jednym z najniższych poziomem ludności korzystających z wodociągu. Gorzej sytuacja wygląda na terenie Gminy Wizna, Gminy Zbójna i Gminy Jedwabne. Najlepiej sytuacja prezentuje się Gminie Łomża.

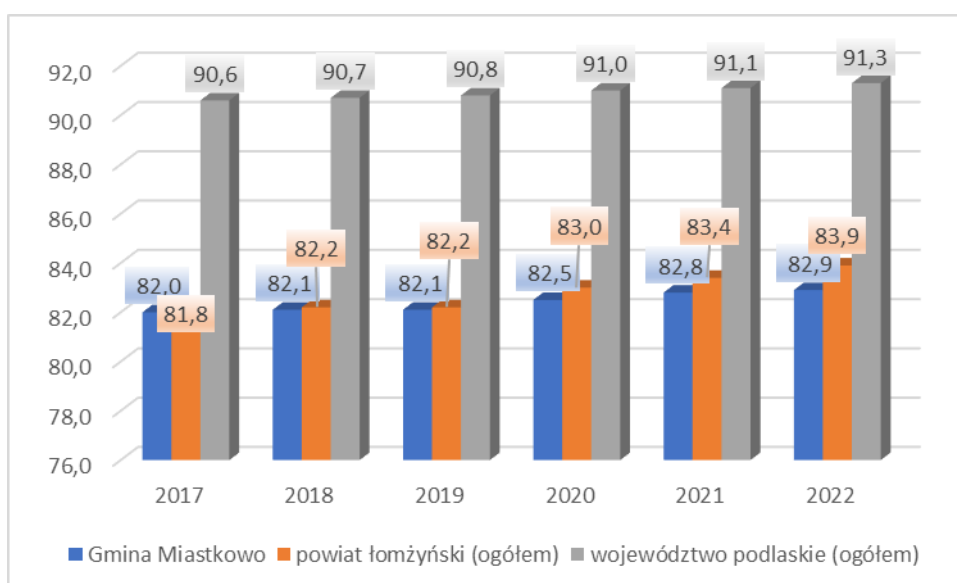
Wykres 33. Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Porównując odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że na obszarze Gminy Miastkowo w większości lat odsetek ten był niższy niż w powiecie i w województwie (wyjątek stanowi rok 2017, gdzie sytuacja na terenie gminy była lepsza niż średnia dla powiatu ogółem).

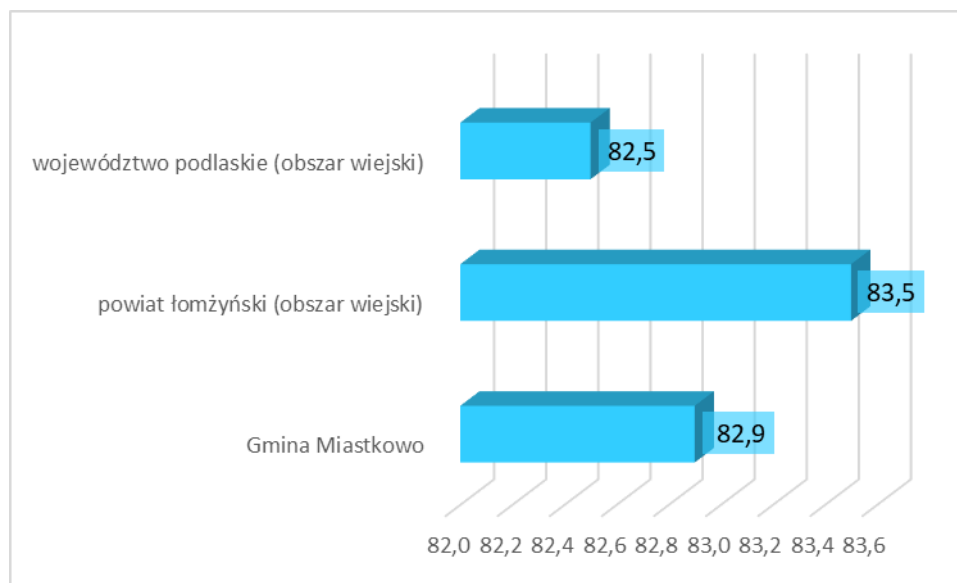
Wykres 34. Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego (ogółem) i województwa podlaskiego (ogółem)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując zaś odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego – obszar wiejski oraz województwa podlaskiego – obszar wiejski sytuacja Gminy Miastkowo wygląda lepiej niż średnia dla obszarów wiejskich w województwie, jest jednak mniejsza niż średnia dla obszarów wiejskich powiatu.

Wykres 35. Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego (obszar wiejski) i województwa podlaskiego (obszar wiejski), 2022 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2022 r.

Ścieki komunalne z terenu gminy są oczyszczane w instalacjach przydomowych lub przechowywane w zbiornikach bezodpływowych. W 2022 r. na terenie gminy istniało 1 038 zbiorników bezodpływowych i 157 oczyszczalni przydomowych.

Tabela 36. Nieczystości ciekłe i oczyszczalnia ścieków

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nieczystości ciekłe							
zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	700	700	1 002	1 043	1 039	1 038
oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	91	95	140	150	156	157
nieczystości ciekłe (ścieki bytowe)	m ³	-	1 490,0	1 480,0	1 330,0	1 390,0	2 007,0

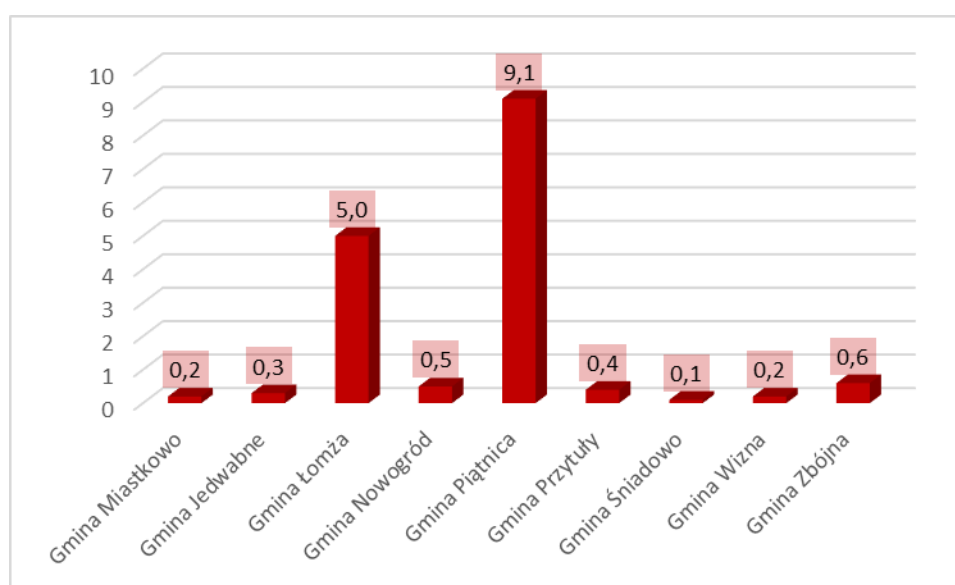
	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
odebrane w ciągu roku							
ścieki bytowe w tym przekazane do stacji zlewnej	m ³	-	1 490,0	1 480,0	1 330,0	1 390,0	2 007,0
ilość nieczystości ciekłych przekazanych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych	m ³	-	-	-	-	-	2 007,0

Źródło: Dane GUS

W przypadku sieci gazowej sytuacja na terenie gminy jest porównywalna do sytuacji w innych gminach położonych na terenie powiatu łomżyńskiego. Na tym terenie wyróżniają się jedynie dwie gminy: Piątnica i Łomża.

Porównując zaś poziom korzystania z sieci gazowej na terenie Gminy Miastkowo z sytuacją na terenach wiejskich w powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim to we wszystkich latach (2017 – 2022) na terenie gminy jest ona gorsza niż średnia dla powiatu i województwa.

Wykres 36. Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2022 r.

Wykres 37. Odsetek osób korzystających z sieci gazowej na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego (obszar wiejski) i województwa podlaskiego (obszar wiejski) (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Gminy Miastkowo źródłami wytwarzanych odpadów są:

- przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą,
- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe czy niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- ulice i place.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należą do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną.

Zgodnie z danymi GUS – w 2022 r. na terenie Gminy Miastkowo wytworzono 1 195,88 t odpadów. Na jednego mieszkańca przypadało 159,6 kg odpadów zmieszanych. W 2022 r. ilość zebranych odpadów zmieszanych była większa niż w roku poprzednim. Najmniejszą ich ilość zebrano w 2021 r.

Ilość odpadów zebranych selektywnie w 2022 r. była wyższa niż w 2021 r. i była najwyższa w analizowanych latach.

Odpady zebrane selektywnie w 2022 r. stanowiły odrobinę mniejszy odsetek zebranych odpadów w relacji do ogółu odpadów niż w roku 2021. Odsetek ten od 2020 r. wynosi powyżej 30% co może świadczyć o wzroście świadomości mieszkańców dotyczącej segregowania odpadów.

Tabela 37. Odpady komunalne z terenu Gminy Miastkowo

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku							
ogółem	t	964,96	1 022,98	953,52	1 094,20	993,61	1 195,88
ogółem w tys. ton	tys. t	0,96	1,02	0,95	1,09	0,99	1,20
z gospodarstw domowych	t	884,33	924,21	883,81	1 019,84	898,71	1 103,14
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	80,63	98,77	69,71	74,36	94,90	92,74
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku							
ogółem	t	154,35	200,70	184,02	351,16	458,67	551,64
z gospodarstw domowych	t	151,29	192,08	179,96	345,02	450,21	544,32
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	3,06	8,62	4,06	6,14	8,46	7,32
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	810,61	822,28	769,50	743,04	534,94	644,24
ogółem na 1 mieszkańca	kg	189,1	193,9	182,1	181,7	130,8	159,6
z gospodarstw domowych	t	733,04	732,13	703,85	674,82	448,50	558,82
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	171,0	172,7	166,6	165,0	109,7	138,4
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	4	4	4	3	3	3
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego	t	77,57	90,15	65,65	68,22	86,44	85,42

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
biznesu, biur i instytucji)							
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów							
ogółem	%	16,0	19,6	19,3	32,1	46,2	46,1
z gospodarstw domowych	%	17,1	20,8	20,4	33,8	50,1	49,3
papier i tektura, metale, szkło i tworzywa sztuczne	%	8,9	9,4	10,2	10,9	17,3	13,7
biodegradowalne	%	-	-	-	7,5	14,7	14,4
Składowiska odpadów							
czynne składowiska odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - stan na 31 grudnia	szt.	1	1	1	1	1	1
powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - stan na 31 grudnia	ha	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7
Dziki wysypiska							
zlikwidowane - w ciągu roku	szt.	0	3	0	0	1	0
odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk - w ciągu roku	t	0,0	4,2	0,0	0,0	53,3	0,0
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca							
masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	kg	-	-	226	268	243	296

Źródło: Dane GUS

Dziki wysypiska na terenie gminy zlikwidowano w 2018 r. i 2021 r.

Zgodnie z „Analizą Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Miastkowo za 2023 r.” w 2023 r. odpady niesegregowane z terenu Gminy Miastkowo przekazywane były do następujących instalacji:

- Eko-Mysł Sp. z o.o. – Instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów Sp. z o.o. w Czartorii,
- PreZero Recycling Zachód Sp. z o.o. Instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- MPK Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 45, 07-411 Rzekuń - Instalacja do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- ZUO INTERNATIONAL Sp. z o.o. - Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Miastkowo objęto wyłącznie nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Natomiast właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady, mają obowiązek zawarcia umowy z podmiotem odbierającym odpady komunalne posiadającym wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, który prowadzony jest przez Wójta. Wpis do takiego rejestru obecnie posiada 9 firm, tj.:

- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 5, 18-305 Szumowo,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Lelis Sp. z o.o., ul. Szkolna 37, 07-402 Lelis,
- RDF Sp.z o.o., ul. Kołobrzeska 5, 07-401 Ostrołęka,
- Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o., ul. Akademicka 22, 18-400 Łomża,
- Przedsiębiorstwo Usługowo- Asenizacyjne "Astwa" Spółka z o.o. , ul. Kombatantów 4, 15-102 Białystok,
- Usługi Komunalne "Błysk" Marianna Marczyk, ul. Przykoszarowa 22A, 18-400 Łomża,
- MPK Pure Home Sp. z o.o., ul. Kołobrzeska 5, 07-401 Ostrołęka,
- Zakład Usługowy „Winpol” s.c. Lech Jan Wiśniewski, Sebastian Wiśniewski, ul. Towarowa 15, 18-400 Łomża,
- MPO Białystok sp. z o.o., ul. 42 Pułku Piechoty 48, 15-950 Białystok.

W 2023 r. z terenu Gminy Miastkowo odebrano łącznie 1319,53 Mg odpadów komunalnych, z czego 678,64 Mg stanowią odpady zmieszane (niesegregowane), tj. 51,43 % ogółu zebranych odpadów komunalnych. W 2023 r. odebrano z terenu Gminy Miastkowo 678,6400 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i 202,3800 Mg odpadów ulegających biodegradacji.

W 2023 r. Gmina Miastkowo osiągnęła następujące poziomy:

- a) ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 12,15 % - poziom osiągnięty,
- b) przygotowania do ponownego użycia i recyklingu: 10,62 % - poziom nieosiągnięty,

c) poziom składowania: 10,31 % - poziom osiągnięty.

W 2023 r. z terenu naszej gminy przekazano do termicznego przekształcenia 27,7256 Mg odpadów komunalnych, co stanowi 2,10 % wszystkich odebranych odpadów z terenu Gminy Miastkowo.

Zgodnie z danymi gminy na jej terenie realizowano zadanie dotyczące zebrania folii rolniczej. Dla realizowanego zadania pozyskano dotację z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 52.000,00 zł netto, natomiast podatek VAT w kwocie 4.160,00 zł pokryty został ze środków budżetu Gminy Miastkowo, łączna kwota przedsięwzięcia wynosi 56.160,00 zł. W ramach w/w przedsięwzięcia został osiągnięty efekt ekologiczny w postaci unieszkodliwienia odpadów poddanych recyklingowi w procesie R3 w ilości 104,00 Mg. Łącznie udzielono wsparcia dla 71 rolników w ramach pomocy de minimis z terenu Gminy Miastkowo.

Na terenie gminy funkcjonował Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów.

Na terenie gminy obowiązuje „Program usuwania wyrobów zawierających azbest” (przyjęty Uchwałą Nr XXV/143/2017 Rady Gminy Miastkowo z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miastkowo wraz ze szczegółową inwentaryzacją).

5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

Przez teren gminy przebiegają linie energetyczne. Obszar gminy pokryty jest głównie siecią SN i Nn, usytuowaną w sposób mało kolizyjny, nie stwarzający zagrożenia. Ponadto przez obszar gminy przebiega dwutorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV Ełk – granica RP.

Zgodnie z zapisami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miastkowo” przewiduje się:

- przebudowę i modernizowanie sieci elektrycznej na obszarze całej gminy,
- możliwość podłączenia do istniejącej sieci nowych obiektów o zapotrzebowaniu mocy szczytowej do 5 kV, realizowanych na obszarach zainwestowanych,
- konieczność realizacji nowych linii elektroenergetycznych niskiego napięcia, bądź nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV w celu umożliwienia podłączenia nowych obiektów o większej mocy szczytowej lub obiektów realizowanych poza terenami zainwestowanymi.

Rysunek 26. przedstawia infrastrukturę energetyczną przebiegającą przez województwo podlaskie.

Rysunek 26. Infrastruktura energetyczna województwa podlaskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Gospodarstwa korzystają głównie z własnych źródeł ciepła. Na koniec 2023 r. zgodnie z danymi z bazy CEEB na terenie gminy zainstalowanych było 22 pomp ciepła, 25 kolektory słoneczne, 32 kotły olejowe, 33 kotły gazowe (lub bojler gazowe czy podgrzewacze gazowe). Wciąż istniały piece kaflowe na paliwo stałe (95 szt.) oraz trzony kuchenne/piecokuchnie/kuchnie węglowe (219 szt.). Kominek lub kozę zainstalowanych jako źródło ciepła było 102 szt. Ogrzewanie elektryczne wystąpiło w liczbie 134 szt. Najwięcej było kotłów na paliwo stałe (węgiel, drewno lub inne) – 927 szt. Zgodnie z zapisami „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miastkowo na lata 2021-2030” 95,48% budynków zasilanych było ze źródła ciepła ogrzewającego cały obiekt, 4,52% posiadało piece zlokalizowane w poszczególnych pomieszczeniach. Biorąc pod uwagę strukturę paliw

dominowało tu drewno (87,64%). W mniejszym zakresie mieszkańcy wykorzystywali węgiel (12,15% budynków) oraz energię elektryczną i olej opałowy.

Zgodnie z danymi GUS w 2022 r. na terenie gminy były 2 mieszkania wyposażone w gaz (poziom ten utrzymywał się od 2020 r.).

Zgodnie z danymi gminy na jej terenie brak sieci gazowej.

Przez jej teren przebiega Sieć Szerokopasmowej Polski Wschodniej.

6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Na terenie Gminy Miastkowo położone są szkoły:

- Szkoła Podstawowa w Miastkowie,
- Szkoła Podstawowa w Rydzewie.

Ważnymi ośrodkami edukacyjnymi dla mieszkańców gminy są Łomża i Ostrołęka.

Tabela 38. Liczba uczniów w poszczególnych latach

	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Szkoła Podstawowa w Miastkowie	262 + 89 (oddziały przedszk.)	248 + 102 (oddziały przedszk.)	242 + 106 (oddziały przedszk.)
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	92 + 30 (oddziały przedszk.)	99 + 40 (oddziały przedszk.)	97 + 45 (oddziały przedszk.)

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Wyniki egzaminów ósmoklasisty w poszczególnych placówkach w 2022 r. zaprezentowano poniższej tabeli.

Tabela 39. Wyniki egzaminu, 2022 r.

Nazwa	Przedmiot	Szkoła	Gmina	Powiat	Województwo	Kraj
Szkoła Podstawowa w Miastkowie	Język polski	54%	54%	57%	57%	60%
	Matematyka	43%	44%	54%	59%	57%
	Język angielski	49%	52%	58%	67%	66%
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	Język polski	53%	54%	57%	57%	60%
	Matematyka	49%	44%	45%	59%	57%
	Język angielski	77%	59%	57%	67%	66%

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Wyniki egzaminów w Szkole Podstawowej w Rydzewie były wyższe niż w Szkole Podstawowej w Miastkowie w przypadku matematyki i języka angielskiego. W tym drugim przypadku różnice były znaczące. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Miastkowie wypadli lepiej w egzaminie z języka polskiego.

Wyniki egzaminów ósmoklasisty z 2023 r. znajdują się w poniższej tabeli.

W tym roku uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Rydzewie osiągnęli lepszy wynik w przypadku egzaminu z języka polskiego i języka angielskiego. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Miastkowie osiągnęli lepszy wynik w przypadku egzaminu z matematyki.

Tabela 40. Wyniki egzaminu, 2023 r.

Nazwa	Przedmiot	Szkoła	Gmina	Powiat	Województwo	Kraj
Szkoła Podstawowa w Miastkowie	Język polski	59%	60%	60%	63%	66%
	Matematyka	45%	42%	50%	54%	53%
	Język angielski	52%	54%	55%	65%	66%
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	Język polski	65%	60%	60%	63%	66%
	Matematyka	35%	42%	50%	54%	47%
	Język angielski	59%	54%	55%	65%	66%

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty, który został przeprowadzony w 2022 r. i 2023 r. widać, że istnieje przestrzeń do poprawy szczególnie w przypadku matematyki. Warto jednak podkreślić, że w 2022 r. w przypadku języka angielskiego wyniki uczniów ze Szkoły Podstawowej w Rydzewie był lepszy nawet od średniej krajowej.

Tabela 41. Wyniki egzaminu ósmoklasisty wg gmin, 2024 r.

Gmina - nazwa	Typ gminy	język polski		matematyka		język angielski	
		liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)
Jedwabne	Obszar wiejski	3	-	3	-	3	-
Jedwabne	Miasto	28	56,2857	28	49,1429	28	61,2143
Miastkowo	Gmina wiejska	29	56,9655	29	41,7931	29	55,7586
Nowogród	Miasto	13	57,0769	13	41,2308	13	62,1539
Piątnica	Gmina wiejska	39	64,9744	39	57,9487	39	63
Przytuły	Gmina wiejska	10	54,1	10	47,2	10	62
Wizna	Gmina wiejska	12	62	12	45,3333	12	53,8333
Zbójna	Gmina wiejska	33	59,5455	33	48,3636	33	57,2424
Łomża	Gmina wiejska	72	68,43056	72	53,27778	72	68,41667

Gmina - nazwa	Typ gminy	język polski		matematyka		język angielski	
		liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)
Śniadowo	Gmina wiejska	30	69,13333	30	67,6	30	65,73333

Źródło: mapa.wyniki.edu.pl

Porównując średnie wyniki dla Gminy Miastkowo z innymi obszarami położonymi na terenie powiatu łomżyńskiego widać, że w przypadku egzaminu z języka polskiego niższy wynik osiągnęli uczniowie w Mieście Jedwabne i Gminie Przytuły. Wskazuje to, że istnieje tu przestrzeń do poprawy. Szczególnie widać, że uczniowie Szkoły Podstawowej w Miastkowie potrzebują pomocy. Potwierdzają to wyniki uczniów tej szkoły z wcześniejszych lat. Być może wsparcia w postaci dodatkowych szkoleń potrzebują także nauczyciele tego przedmiotu.

Tabela 42. Wyniki egzaminów ósmoklasisty, język polski, 2024 r.

Nazwa szkoły	szkoła		powiat	województwo
	liczba zdających	wynik średni (%)	wynik średni (%)	wynik średni (%)
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	12	63,16667	62,92193	57,41364
Szkoła Podstawowa w Miastkowie	17	52,58824		

Źródło: mapa.wyniki.edu.pl

W przypadku egzaminu z matematyki porównując średnie wyniki dla Gminy Miastkowo z innymi obszarami położonymi na terenie powiatu łomżyńskiego sytuacja ta jest jeszcze gorsza bo niższą średnią uzyskali tylko uczniowie z terenu Miasta Nowogród. Niższą średnią niż dla powiatu i województwa uzyskali uczniowie obydwu szkół. Widać więc potrzebę przeprowadzania dokładnej obserwacji sytuacji i wprowadzenia środków służących poprawie obecnego stanu. Jedynie w Szkole Podstawowej w Rydzewie w 2022 r. wyniki z egzaminu z matematyki był satysfakcjonujący. Być może istnieje potrzeba przeprowadzenia dodatkowych zajęć z przedmiotów, które występują na egzaminach, zwiększenia pomocy psychologicznej i przeprowadzenia zajęć uczących radzenia sobie ze stresem oraz wsparcie nauczycieli w ich rozwoju zawodowym poprzez organizację, finansowanie lub dofinansowanie szkoleń i innych zajęć powiększających ich kompetencje.

Tabela 43. Wyniki egzaminów ósmoklasisty, matematyka, 2024 r.

Nazwa szkoły	szkoła		powiat	województwo
	liczba zdających	wynik średni (%)	wynik średni (%)	wynik średni (%)
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	12	41	51,95539	49,61488
Szkoła Podstawowa w Miastkowie	17	42,35294		

Źródło: mapa.wyniki.edu.pl

Egzamin z języka angielskiego gorzej zdali tylko uczniowie z Gminy Wizna. Szczególnie niskie wyniki osiągnęli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Miastkowie. Wynik w Szkole Podstawowej w Rydzewie był wyższy niż średnia dla powiatu i województwa co wskazuje, że w tej placówce nie ma większych problemów z tym przedmiotem. Również wyniki z poprzednich lat pokazują, że z tym przedmiotem większe problemy mają uczniowie szkoły w Miastkowie.

Tabela 44. Wyniki egzaminów ósmoklasisty, język angielski, 2024 r.

Nazwa szkoły	szkoła		powiat	województwo
	liczba zdających	wynik średni (%)	wynik średni (%)	wynik średni (%)
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	12	64,41667	62,4052	63,4818
Szkoła Podstawowa w Miastkowie	17	49,64706		

Źródło: mapa.wyniki.edu.pl

Zgodnie z ankietą ogólna przeprowadzoną w Szkole Podstawowej w Miastkowie widać potrzebę zmodernizowania pracowni komputerowej. Ukazuje się także obraz uczniów szkoły, choć klasy nie są duże to blisko 30% uczniów posiada specjalne potrzeby edukacyjne. Może to wiązać się z wynikami egzaminów ósmoklasisty, który w tej placówce ze wszystkich przedmiotów jest niezadawalający. Istnieje więc potrzeba nie tylko wspomnianych wcześniej dodatkowych ogólnych zajęć i szkolenia nauczycieli, ale także być może jeszcze bardziej indywidualnego podejścia i zatrudnienia osób, które wspierałyby uczniów potrzebujących dodatkowego wsparcia. Do tego w placówce brak psychologa, jego obecność mogłaby wspomóc uczniów w uporaniu się z tematami, które utrudniają uczenie się a nie są bezpośrednio związane z jakimś konkretnym przedmiotem.

W placówce zauważano niedostateczne wsparcie w zakresie rozwijania i kształtowania kompetencji kluczowych odnoszących się do zdolności i chęci wykorzystania istniejącego zasobu wiedzy w zakresie bloku przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, rozwijania

kreatywności, umiejętności uczenia się, uzdolnień oraz zainteresowań językowych. Oferta edukacyjna szkoły nie zaspakaja całości potrzeb uczniów w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych. Uczniowie sporadycznie korzystają z zajęć pozaszkolnych. W placówce istnieje potrzeba więc lepszego wsparcia uczniów poprzez zajęcia z radzenia sobie ze stresem, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, dodatkowych zajęć z doradcą zawodowym by pobudzić w nich chęć większego poświęcenia czasu na naukę (by znaleźli swoje mocne i słabe strony, odnaleźli powód, który zmobilizował ich do działania). Dobrym rozwiązaniem byłoby zatrudnienie psychologa by pomógł uczniom inaczej spojrzeć na pierwsze porażki i pomógł z poradzeniem sobie z problemami, które skłaniają ich do nieprawidłowego zachowania. Do szkoły uczęszczają też osoby z niepełnosprawnościami, warto rozważyć też zatrudnienie nauczyciela współorganizującego kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami.

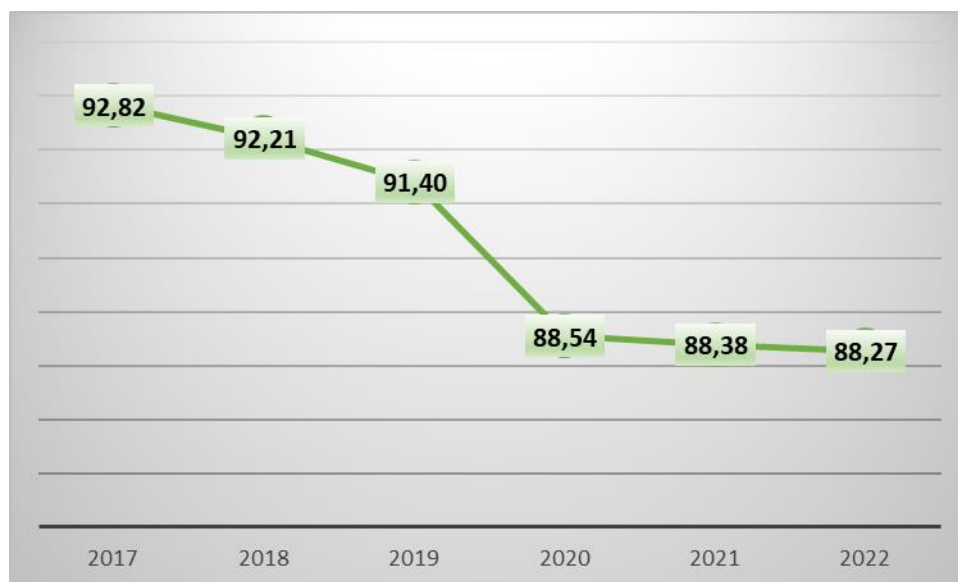
W przypadku Szkoły Podstawowej w Rydzewie większy nacisk powinien być położony na organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i specjalistycznych programów edukacyjnych oraz organizowanie wycieczek, które zniwelować ich zmniejszony dostęp do obiektów kulturalnych. Warto zwiększyć wyposażenie szkoły o nowe technologie, które ułatwią proces uczenia. Uczniowie potrzebują wsparcia we właściwym korzystaniu z technologii oraz krytycznej analizie informacji znalezionych w sieci warto więc zorganizować dla nich takie zajęcia co może wiązać się z zatrudnieniem dodatkowego nauczyciela bądź wysłania na dodatkowe szkolenia już zatrudnionego pedagoga. Dla wsparcia emocjonalnego warto rozważyć zatrudnienie psychologa bądź zwiększenie godzin obecności pedagoga i wsparcie jego rozwoju zawodowego i jego kompetencji. Warto również rozważyć wsparcie aspiracji placówki by włączyć uczniów do projektu etwinning w celu nawiązania współpracy ze szkołami z innych krajów.

Wyniki egzaminów mogą wskazywać na to, że poziom edukacji na terenie gminy ogólnie jest jeszcze na zadawalającym poziomie. Analizując jednak sytuację pod względem wyniku szkół widać, że szczególnie w Szkole Podstawowej w Miastkowie uczniowie potrzebują dodatkowego wsparcia.

Na terenie gminy niezbędne jest przeprowadzenie dodatkowych prac służących by poziom nauczania był na jak najwyższym poziomie wraz ze wsparciem osób mających trudności w nauce, wykazujących specjalne zainteresowania w jakiejś dziedzinie oraz osób wybitnie uzdolnionych. Warto zapewnić by w każdej szkole był psycholog lub zadbać by pedagog szkolny nie tylko rozwijał swój warsztat i kompetencje, ale też był bardziej dostępny dla uczniów. Uczniowie potrzebują zajęć dotyczących radzenia sobie z różnymi emocjami oraz

wsparcia w pokonywaniu trudności. Warto wesprzeć nauczycieli w poszerzaniu ich kompetencji i rozwoju zawodowym oraz rozważyć zatrudnienie nauczycieli, którzy wsparliby osoby ze specjalnymi trudnościami.

Wykres 38. Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) na terenie gminy

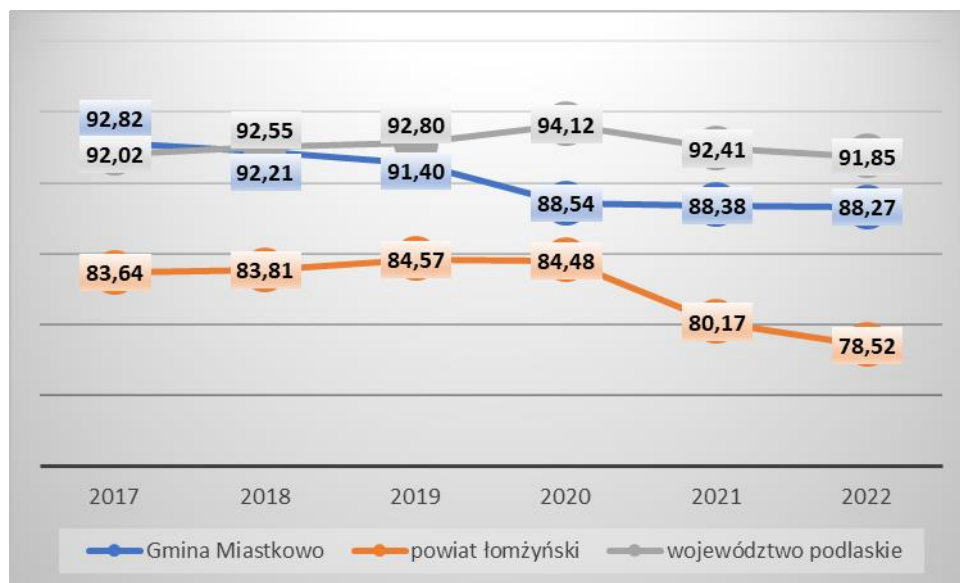

Źródło: dane GUS

Współczynnik skolaryzacji netto jest liczony jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Porównując współczynniki skolaryzacji w stosunku do szkół podstawowych na terenie Gminy Miastkowo, powiatu łomżyńskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że najmniejsza wartość wskaźnika występuje na terenie powiatu. Sytuacja na terenie gminy od 2018 r. jest gorsza niż średnia dla województwa.

Wykres 39. Współczynnik skolaryzacji netto w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim oraz w woj. podlaskim (szkoły podstawowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GUS w 2022 r. na terenie gminy było 97 dzieci w wieku 3 – 4 lata i 142 dzieci w wieku 4 – 6 oraz 45 w wieku 6 lat.

Tabela 45. Wychowanie przedszkolne

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wychowanie przedszkolne - wskaźniki							
dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	576	683	748	532	723	671
dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat	osoba	-	-	-	633,5	737,4	716,5
dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 6 lat	osoba	-	-	-	903,8	789,5	866,7
Dzieci w wieku przedszkolnym							

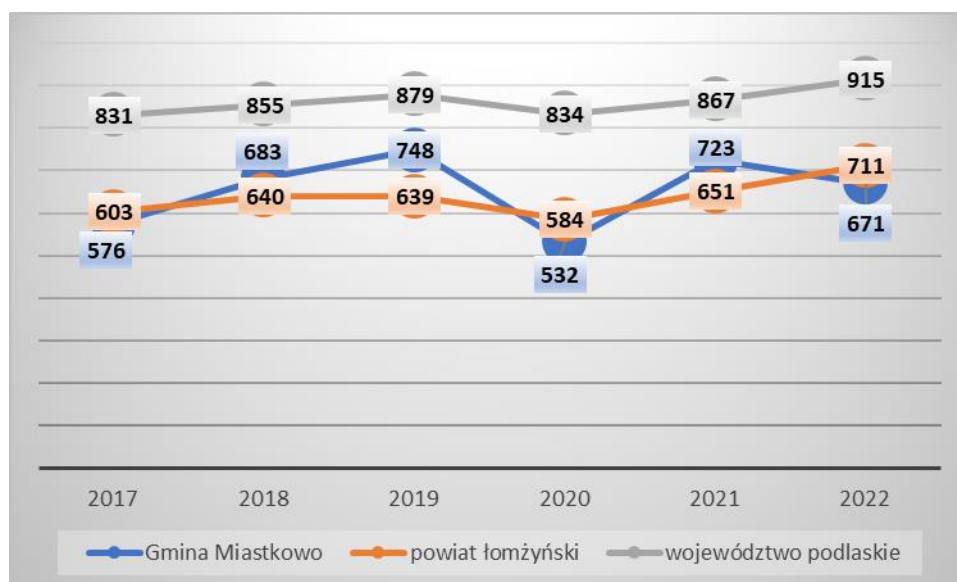
	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
dzieci w wieku 3 - 4 lat	osoba	109	92	80	99	93	97
dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	158	142	135	139	141	149
dzieci w wieku 3 - 6 lat	osoba	195	190	186	191	179	194
dzieci w wieku 4 - 6 lat	osoba	138	153	141	139	136	142
dzieci w wieku 6 lat	osoba	-	-	-	52	38	45

Źródło: dane GUS

Porównując wskaźnik ilości dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim można wskazać, że poziom objęcia wychowaniem przedszkolnym najmłodszych mieszkańców Gminy Miastkowo jest na podobnym poziomie jak średnia dla powiatu i mniejsza niż średnia dla województwa.

Na terenie gminy ilość dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3 – 5 lat w 2022 r. był niższy niż w latach 2018 – 2019 i roku 2021.

Wykres 40. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA

Na terenie Gminy Miastkowo znajdują się różne obiekty sportowe i rekreacyjne. W poniższych tabelach przedstawiono wykaz boisk sportowych, placów zabaw i siłowni plenerowych.

Tabela 46. Boiska na terenie gminy

Lokalizacja	Nr działki	Rodzaj nawierzchni	Rok budowy	Powierzchnia w m ²
Miastkowo ul. Łomżyńska 10 przy szkole podstawowej	168/12	poliuretanowa	2009	1275,56
Miastkowo ul. Sportowa 1	1121 i 1122	trawiasta	2011	11 872.90
Rydzewo ul. Sportowa 1	409	trawiasta	2015	1500
Czartoria	334	trawiasta	2017	2000
Tarnowo	542/12	poliuretanowa	2018	700
Leopoldowo	236/4	poliuretanowa	2020	700
Rydzewo ul. Mazurska 22 przy szkole podstawowej	83	poliuretanowa	2018	700

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Tabela 47. Wykaz placów zabaw

Lokalizacja	Nr działki	Data budowy/rozbudowy
Nowosiedliny ul. Długa	Część dz. nr 130/2	2015
Drogoszewo ul. Szkolna	467	2015
Rybaki	Część dz. nr 43	2016
Rydzewo ul. Sportowa 1	409	2016
Łuby Kurki 50/2	dz nr 50/2 , przy remizie OSP nr 15	2014
Zaruzie (przy świetlicy)	dz nr 482/2	2014
Kuleszka	105	2014
Podosie	114	2021
Leopoldowo	236/4	2021
Chojny-Naruszczki przy świetlicy	36	2021

Źródło: dane Gminy Miastkowo

Tabela 48. Wykaz siłowni plenerowych

Nazwa miejscowości adres	Nr ewid. działki	Rok budowy
Drogoszewo ul. Szkolna 7	467	2015

Nazwa miejscowości adres	Nr ewid. działki	Rok budowy
Zaruzie 40 przy świetlicy	482/1	2015
Nowosiedliny ul. Długa	130/2	2016
Rydzewo ul. Sportowa 1	409	2016
Czartoria ul. Nadnarwiańska	334	2017
Rybaki	43	2016/2020
Łuby-Kurki przy remizie, budynek nr 15	50/2	2014
Podosie ul. Długa	114	2021
Łuby-Kiertany	97/2	2023
Kulesza	105	2024

Źródło: dane Gminy Miastkowo

W trakcie budowy są siłownie plenerowe w lokalizacjach: Miastkowo, Zaruzie, Rydzewo, Nowosiedliny, Kuleszka, Drogoszewo, Podosie, Czartoria, Rybaki, Łuby-Kiertany.

Na terenie gminy znajduje się także tak zwany stadion w Miastkowie, który wymaga przeprowadzenia prac umożliwiających bezpieczne i efektywne z niego korzystanie. Część więc infrastruktury sportowo – rekreacyjnej wymaga przeprowadzenia prac naprawczych i/lub modernizacyjnych.

6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY

Na terenie Gminy Miastkowo funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury w Miastkowie oraz Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo.

Zgodnie ze „Sprawozdanie z Działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Miastkowie za rok 2022” w tymże roku na terenie gminy ośrodek przeprowadził następujące działania:

- Udział reprezentantów GOKu w ogólnopolskim konkursie literackim pod nazwą „Tutaj jestem” organizowanym przez Podlaski Instytut Kultury w Białymstoku.
- Przygotowanie grupy 14 uczestników uczących się gry na instrumentach do występu z okazji dnia kobiet – w formie cotygodniowych prób do nagrania online.
- Podczas ferii zorganizowano codzienne 4 godzinne spotkania dla dzieci – Ferie z Gokiem podczas. W programie znalazły się m.in. gry i zabawy ruchowe, warsztaty

rękodzieła artystycznego, spotkania z kulturą krajów anglojęzycznych, pokazy astronomiczne i wiele innych atrakcji.

- Remont i malowanie własnymi siłami korytarza w piwnicy i klatki schodowej prowadzącej do piwnicy.
- We współpracy z Panią Danielą Dąbrowską odbyły się warsztaty rękodzieła artystycznego, podczas których lokalna twórczyni ludowa przekazywała najmłodszemu pokoleniu tajniki sztuki ludowej.
- Warsztaty teatralne dla najmłodszych.
- Organizacja i włączenie się w zbiórkę pieniędzy dla Filipka chorego na smęta.
- Warsztaty cukiernicze, podczas których dzieci od początku do końca poznały proces powstawania lizaków. Następnie każdy dostał kawałek cukru i stworzył swojego lizaka, którego mógł zapakować i zabrać do domu.
- Bieżąca dezynfekcja pomieszczeń GOK oraz części wspólnych budynku.
- Cotygodniowe zajęcia dla dzieci i młodzieży Zumba Kids.
- Cotygodniowe zajęcia Zumby dla dorosłych.
- Cotygodniowe zajęcia usprawniające dla dorosłych.
- Indywidualne zajęcia gry na gitarze.
- Indywidualne zajęcia gry na skrzypcach.
- Indywidualne zajęcia gry na keyboardzie.
- Tworzenie unikatowej biżuterii pod okiem Pani Danieli Dąbrowskiej na warsztatach dla młodzieży.
- Cotygodniowe spotkania z animatorem w ramach zajęć kącika kreatywności.
- Cotygodniowe spotkania i próby koła muzycznego dla dorosłych.
- W ramach poznawania kultury i sztuki kulinarnej innych państw zaproszono (tym razem osoby dorosłe) na kulinarną podróż do Kraju Kwitnącej Wiśni, czyli WARSZTATY ROBIENIA SUSHI, podczas których poznały one tajniki najmodniejszego japońskiego menu w niezwyklej atmosferze i wspólnym poczęstunku. Ze względu na ogromne zainteresowanie w ciągu całego roku odbyło się 9 edycji warsztatów.
- Obchody Gminnego Dnia Kobiet. W programie muzyczna podróż, w którą zabrali: Michał Sawicki – śpiewający akordeonista wraz z synem Dominikiem. Miłośnicy kultury ludowej również znaleźli coś dla siebie: wystąpiły Panie z koła muzycznego GOK. Dla wszystkich gości przygotowane były gorące napoje, oraz poczęstunek w formie szwedzkiego stołu.
- Występ kabaretu „Czwarta fala”.
- Zajęcia dla Aktywnych Seniorów – zdrowy kręgosłup i pilates dla dorosłych.

- Warsztaty rękodzieła artystycznego, podczas których pokazano jak szybko i przy użyciu podstawowych narzędzi stworzyć piękne dekoracje z niezwykle popularnej w ostatnim czasie pianki foamiran. Foamiran to rodzaj pianki produkowanej w Iranie. To tworzywo sztuczne jest przełomowym produktem w dziedzinie dekoracji. Pianka jest delikatna w dotyku, pod wpływem ciepła można ją dowolnie kształtować i rozciągać.
- Intensywne przygotowania reprezentantki Gok Miastkowo do udziału w Regionalnym Przeglądzie Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych 2022 pod okiem doświadczonego instruktora.
- FESTIWAL PIOSENKI DZIECIĘCEJ organizowany wspólnie ze Szkołą Podstawową w Miastkowie.
- Wakacyjne warsztaty – Akademia Eksperymentu.
- Seans filmowy pod chmurką w poniedziałek 4 lipca. Wspólnie z Gminą Miastkowo, oraz Radiem Nadzieja przygotowano około 100 miejsc na leżakach i ogromny ekran na placu za GOKiem w Miastkowie. Repertuar wybrano tak, aby ten wieczór spędzić rodzinie. Zapewniono również poczęstunek popcornem.
- Wakacje z GOKiem dla grupy 30 dzieci.
- Piknik edukacyjny na placu za Gokiem w Miastkowie dla 3 grup dzieci. W programie przewidziano warsztaty budowania z klocków, zabawy z animatorami, oraz quizy z nagrodami.
- Wieczorek ludowo-biesiadny przy muzyce na żywo, herbatce i słodkim poczęstunku.
- Dożynki Gminne.
- Spektakl dla miłośników teatru. Reżyseria, obsada: Michał Felczak. Czas trwania: ok. 50 minut. Jedna chwila, która zmienia na zawsze twoje życie. Jeden skok, po którym nic już nie będzie takie samo. Monodram „Stopklatka” opowiada historię młodego chłopaka, Wojtka, który doświadczył tragicznego wypadku, przekreślającego jego dotychczasowe życie, plany, miłość i marzenia...
- Szkolenia chemizacyjne dla rolników.
- Warsztaty artystyczne renowacji mebli.
- Nauka języka angielskiego. Zajęcia na różnych poziomach, w małych grupach. Dwa razy w tygodniu po 45 minut. Zostało utworzone 4 grupy.
- Utworzenie grupy AKTYWNY SENIOR. Cykl zajęć z fizjoterapeutą z gimnastyki usprawniającej z ukierunkowaniem na zdrowy kręgosłup.
- Fabryka piernika – świąteczne warsztaty dekorowania i wypieku pierników.
- Cykl spotkań z kulturą krajów anglojęzycznych.

- Spotkanie bożonarodzeniowe dla mieszkańców a w programie: spektakl teatralny pt. "Świąteczny list", spotkanie z Mikołajem, występy koła muzycznego, a także wspólne śpiewanie kolęd. Było można spróbować wigilijnych potraw przygotowanych przez pracowników GOKu, Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Miastkowie, Koła Gospodyń Wiejskich w Tarnowie, Koła Gospodyń Wiejskich w Drogoszewie i Koła Gospodyń Wiejskich w Zaruziu.
- Rozpoczęcie remontu pomieszczenia w piwnicy przeznaczonego na łazienkę.

Zgodnie ze „Sprawozdanie z Działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Miastkowie za rok 2023” w tymże roku na terenie gminy ośrodek przeprowadził następujące działania:

- Zajęcia zumby dla dzieci, zumby dla dorosłych oraz ćwiczeń usprawniających dla seniorów.
- Zakończenie remontu pomieszczenia w piwnicy przeznaczonego na łazienkę.
- Modernizacja instalacji elektrycznej na poziomie piwnicy budynku wraz z jej dostosowaniem do obowiązujących przepisów (montażem oświetlenia awaryjnego).
- Kolejna edycja Ferii z GOKiem w dniach 30.01.23-03.02.2023 w godzinach 10.00-14.00. W programie m.in. gry i zabawy ruchowe, warsztaty rękodzieła artystycznego, spotkania z kulturą, spektakle teatralne, warsztaty wykonywania lalek teatralnych i wiele innych atrakcji.
- Dzień kobiet w GOKu - spektakl teatralny pt. "Spóźniona miłość starego belfra" oraz muzyczną podróż tematycznie związaną z Dniem Kobiet. Dla wszystkich gości przygotowano gorące napoje, oraz poczęstunek w formie szwedzkiego stołu.
- Warsztaty wykonywania wielkanocnych ozdób.
- Przygotowania naszych reprezentantek z koła muzycznego do występu w Regionalnym Przeglądzie Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych 2023 w Dobrym Lesie.
- II Festiwal Piosenki Dziecięcej współorganizowany ze Szkołą Podstawową w Miastkowie.
- Występ reprezentantek w Regionalnym Przeglądzie Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych 2023 w Dobrym Lesie. Pani Daniela Dąbrowska w kategorii solistów zajęła 2 miejsce, a zespół Śpiewające Panie z Miastkowa w składzie: Pani Daniela Dąbrowska, Pani Elżbieta Zysk i Pani Krystyna Roguła w kategorii Dorośli Śpiewacy Ludowi zajęli 3 miejsce. Zdobywcy 1 i 2 miejsc biorą udział w Ogólnopolskim Przeglądzie Zespołów Kurpiowskich.
- Wieczór muzyczny z okazji Dnia Matki. 26 maja 2023 r. o godz.18:00 w Gminnym Ośrodku Kultury w Miastkowie odbył się specjalny i niepowtarzalny KONCERT

OPERETKOWY zatytułowany „Dla Ciebie Mamo”. Na scenie wystąpili znani polscy soliści: Monika Litwin-Dyngosz, Wojciech Dyngosz, Adriana Wdziękońska. Na wieczór przygotowano także kawę i słodki poczęstunek.

- Bieżąca dezynfekcja pomieszczeń GOK oraz części wspólnych budynku.
- Cotygodniowe zajęcia dla dzieci i młodzieży Zumba Kids.
- Cotygodniowe zajęcia Zumby dla dorosłych.
- Cotygodniowe zajęcia usprawniające dla dorosłych.
- Indywidualne zajęcia gry na gitarze.
- Indywidualne zajęcia gry na skrzypcach.
- Indywidualne zajęcia gry na keyboardzie.
- Tworzenie unikatowej biżuterii pod okiem Pani Danieli Dąbrowskiej na warsztatach dla młodzieży.
- Cotygodniowe spotkania z animatorem w ramach zajęć kącika kreatywności.
- Cotygodniowe spotkania i próby koła muzycznego dla dorosłych.
- W ramach poznawania kultury i sztuki kulinarnej innych państw zaproszono (tym razem osoby dorosłe) na kulinarną podróż do Kraju Kwitnącej Wiśni, czyli WARSZTATY ROBIENIA SUSHI, podczas których poznały one tajniki najmodniejszego japońskiego menu w niezwyklej atmosferze i wspólnym poczęstunku.
- Gminny Ośrodek Kultury w Miastkowie we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Miastkowie zorganizował Wakacje z GOKiem dla dzieci w wieku szkolnym. Były to zajęcia o charakterze sportowo-rekreacyjnym propagujące zdrowy styl życia według ustalonego harmonogramu , w godzinach 8.00-16.00.
- Udział w Ogólnopolskim Przeglądzie Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych, gdzie reprezentantka Gminnego Ośrodka Kultury w Miastkowie zdobyła wyróżnienie w kategorii dorosłych śpiewaków ludowych.
- Warsztaty budowania z klocków lego.
- Spektakl teatralny z okazji zakończenia wakacji. W sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury zobaczyliśmy opowieść o przyjaźni i o tym, że nie należy nikogo oceniać zbyt pochopnie. Młodzi widzowie mieli też okazję nauczenia się kolorów.
- Udziału 25 osób w październikowym pokazie Kina Kobiet w kinie Helios w Łomży - film "Święto ognia" .
- Udziału 47 osób w listopadowym pokazie Kina Kobiet w kinie Helios w Łomży - film "Uwierz w Mikołaja".
- Kolejne edycję zajęć ruchowych: Aktywny senior i Zumba dla dorosłych.

- Udział w Mikołajkowych Targach Twórczości Artystycznej organizowanych przez Regionalny Ośrodek Kultury w Łomży.
- Fabryka Piernika – warsztaty wypiekania pierników dla najmłodszych.
- Świąteczne warsztaty dekorowania pierniczków dla dzieci z przedszkola w Miastkowie.
- Świąteczne warsztaty dekorowania pierniczków dla uczestników kącika kreatywności.
- Warsztaty charakterystyki scenicznej.
- Udział w Charytatywnym Jarmarku Bożonarodzeniowym w Szkole Podstawowej w Miastkowie.
- Świąteczne spotkanie dla mieszkańców gminy w dniu 15 grudnia o godz. 18.30 w sali widowiskowej GOK w Miastkowie. W programie : spektakl teatralny pt. "Świąteczna gorączka", spotkanie z Mikołajem, występy koła muzycznego, a także wspólne śpiewanie kolęd. Można było spróbować wigilijnych potraw przygotowanych przez pracowników GOKu, Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Tarnowie, Koła Gospodyń Wiejskich w Drogoszewie, Koła Gospodyń Wiejskich w Zaruziu i Koła Gospodyń Wiejskich w Miastkowie. Poza tym dla wszystkich gości dostępna była fotobudka 360°.
- Szkolenia chemizacyjne dla rolników.
- Nauka języka angielskiego. Zajęcia na różnych poziomach, w małych grupach. Dwa razy w tygodniu po 45 minut. Zostało utworzone 4 grupy.
- Cykl spotkań z kulturą krajów anglojęzycznych.

Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo. jest ona samorządową instytucją kultury. Organizatorem Biblioteki jest Gmina Miastkowo, która zapewnia środki niezbędne do prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania obiektów. Wypełniając działalność statutową oraz podejmując działania niestandardowe Biblioteka służy mieszkańcom gminy upowszechniając i promując przede wszystkim czytelnictwo. Sieć biblioteczną tworzy Biblioteka w Miastkowie i Filia Biblioteczna w Drogoszewie.

Do zadań biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych;
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych (obsługa czytelników);
- popularyzacja książki i czytelnictwa;
- prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej.

Czytelnicy aktywnie wypożyczający w 2023 r.:

- Biblioteka Miastkowo - 270 osób,
- Miastkowo - 154 osoby,
- Zaruzie - 21 osób,

- Rybaki - 16 osób,
 - Tarnowo - 13 osób,
 - Drogoszewo - 10 osób,
 - Czartoria - 7 osób,
 - Kraska - 6 osób,
 - Gałkówka - 6 osób,
 - Rydzewo Gozdy - 6 osób,
 - Rydzewo - 5 osób,
 - Leopoldowo - 5 osób,
 - Sosnowiec - 5 osób,
 - Sulki - 3 osoby,
 - Łuby Kiertany - 3 osoby,
 - Korytki - 3 osoby,
 - Kuleszka - 3 osoby,
 - Nowosiedliny - 2 osoby,
 - Podosie - 1 osoba,
 - Łuby Kurki - 1 osoba.
- 2. Filia w Drogoszewie, aktywnie wypożyczający - 34 osoby,
- Drogoszewo - 30 osób,
 - Miastkowo - 4 osoby.

W 2022 r., zgodnie z danymi GUS (część danych za 2023 r. były jeszcze niedostępne), na terenie Gminy Miastkowo było 5,0 bibliotek publicznych na 10 tys. ludności (był to najwyższy odsetek w analizowanych latach, czyli w latach 2017 – 2022).

Najmniejsza ilość osób na 1 placówkę biblioteczną w analizowanych latach wystąpiła w 2022 r. Największa ilość woluminów w księgozbiorze wystąpiła w 2020 r. (ilość – 21 724).

Tabela 49. Biblioteki publiczne

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Biblioteki publiczne								
biblioteki i filie	ob.	2	2	2	2	2	2	2
pracownicy bibliotek (działalności podstawowej)	osoba	4	4	5	4	4	3	3
księgozbiór	wol.	21 004	21 268	21 238	21 724	20 669	20 545	18 554
czytelnicy w ciągu roku	osoba	390	361	378	300	318	299	304

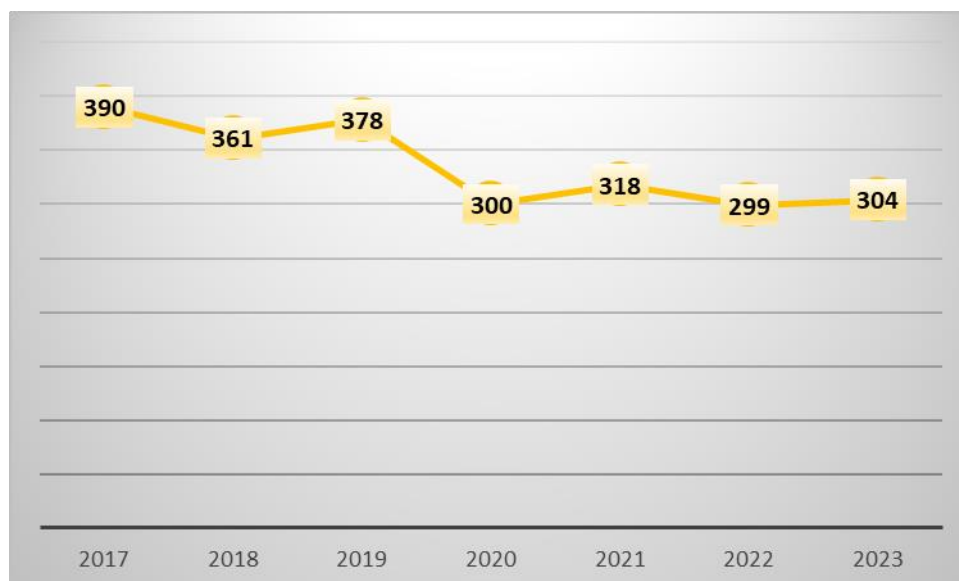
	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	11 319	9 584	5 232	4 134	4 467	4 568	5 157
obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	1	1	1	-	-	-	-
zbiory specjalne	szt.	-	-	12	12	12	12	12
odsetek zbiorów specjalnych	%	-	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
obiekt przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych	ob.	-	-	-	1	1	1	1
obiekty przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych: wejście do budynku	ob.	-	-	-	1	1	1	1
Biblioteki publiczne - wskaźniki								
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	ob.	4,7	4,7	4,7	4,9	4,9	5,0	-
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	2 129	2 115	2 109	2 048	2 027	2 017	-
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	4 934,0	5 027,9	5 035,1	5 303,7	5 098,4	5 093,0	-
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	91	85	89	73	78	74	-
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	29,0	26,5	13,8	13,8	14,0	15,3	-

Źródło: Dane GUS

Zgodnie ze wskaźnikami dotyczącymi bibliotek publicznych na terenie Gminy Miastkowo w 2022 r. wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach osiągnęły poziom 15,3 woluminów (najwyższy wynik w analizowanych latach wystąpił w 2017 r.).

Na Wykresie 41 zaprezentowano liczbę czytelników na terenie Gminy Miastkowo, zgodnie z danymi GUS, w latach 2017 – 2022. Ich liczba największa wystąpiła w 2019 r.

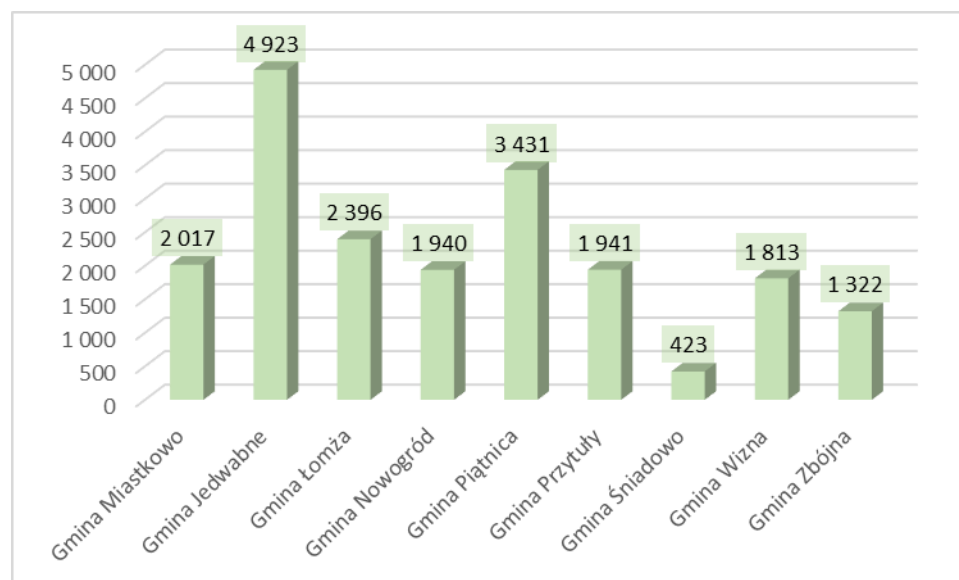
Wykres 41. Liczba czytelników w ciągu roku (2017 – 2023)

Źródło: Dane GUS

Porównując liczbę osób przypadających na 1 placówkę biblioteczną wśród gmin powiatu łomżyńskiego w 2022 r. zauważyć można, że Gmina Miastkowo zajmuje wśród nich szóste miejsce. Najlepsza sytuacja (czyli mniejsza ilość osób na 1 placówkę biblioteczną) wystąpiła jedynie w Gminie Śniadowo.

Wykres 42. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w poszczególnych gminach powiatu łomżyńskiego, 2022 r.

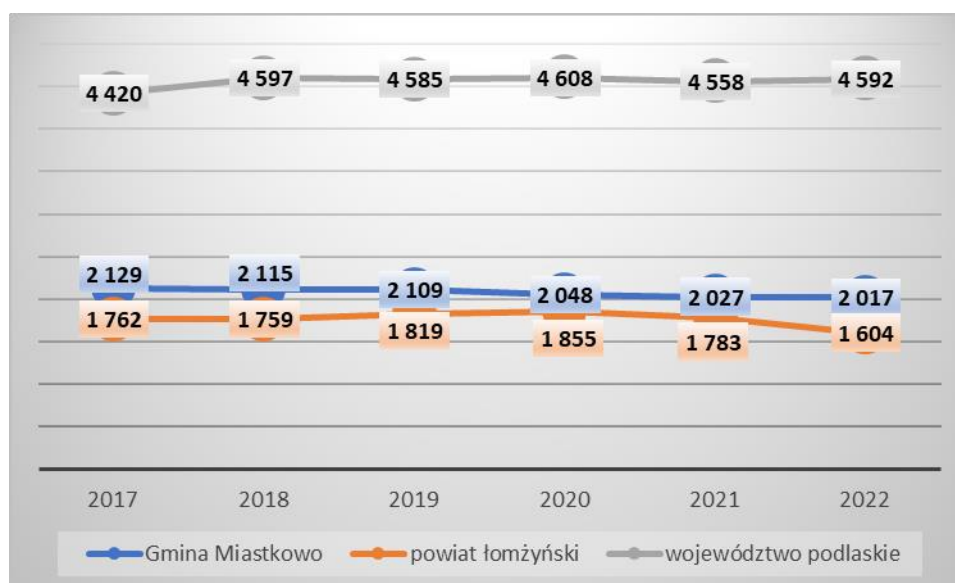

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

W porównaniu do wielkości wskaźnika w powiecie i województwie sytuacja gminy również wygląda zadawalająco. Jest wprawdzie gorsza niż w powiecie jednak różnica nie jest znacząca i lepsza niż w województwie.

W przypadku gdyby jednak liczba ludności wzrosła (co byłoby samo w sobie zjawiskiem pozytywnym) dobry dostęp do biblioteki i jej zasobów w przypadku braku dalszych inwestycji mógłby ulec jeszcze pogorszeniu. Warto powiększać i aktualizować ofertę bibliotek.

Wykres 43. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim (2017 – 2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

W zakresie opieki szpitalnej oraz specjalistycznej mieszkańcy korzystają z usług placówek zlokalizowanych m.in. na terenie Miasta Łomża. Korzystają także z oferty medycznej Miasta Ostrołęka.

Zgodnie z danymi GUS w 2022 r. na terenie gminy funkcjonowały 2 przychodnie. Zarazem w 2022 jak i w 2023 r. na jej terenie działał 1 punkt apteczny.

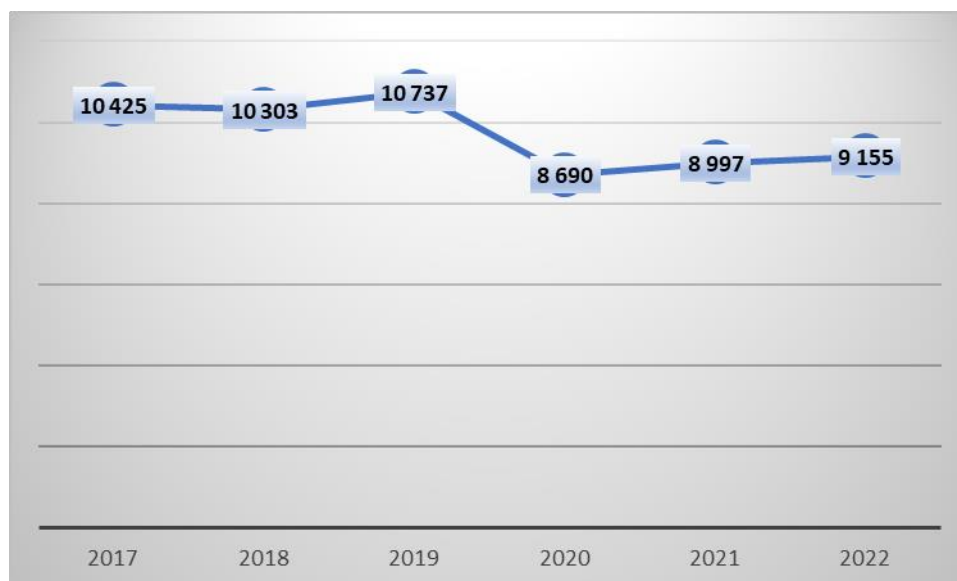
Tabela 50. Opieka zdrowotna i punkty apteczne

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie								
porady lekarskie ogółem	-	10 425	10 303	10 737	8 690	8 997	9 155	-
Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)								
przychodnie ogółem	ob.	3	3	2	2	2	2	-
praktyki lekarskie na wsi	-	0	0	1	1	1	1	-
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	7	7	5	5	5	5	-
Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie								
porady ogółem	-	10 425	10 303	10 737	8 690	8 997	9 155	-
porady ogółem - przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	-	4 842	4 887	5 028	3 630	3 727	3 963	-
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu (stan w dniu 31 XII)								
przychodnie ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1	-
Punkty apteczne								
punkty apteczne	ob.	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: dane GUS

Jednym z głównych aspektów w kwestii infrastruktury społecznej i jakości opieki zdrowotnej, który uwzględniono w analizie, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny, zwłaszcza w kontekście najstarszych mieszkańców gmin. Zgodnie z informacjami zaprezentowanymi na Wykresie 44 w latach 2017 – 2022 brak jednolitej tendencji w liczbie udzielonych porad. Najmniejsza ich liczba wystąpiła w 2020 r. (może mieć to związek z wystąpieniem pandemii Covid-19). W kolejnych latach liczba porad wzrastała.

Wykres 44. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie gminy

Źródło: Dane GUS

Wiodącą instytucją przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na terenie Gminy Miastkowo jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Jego zadaniem jest organizowanie i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, w szczególności poprzez doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia potrzebujących osób i rodzin oraz zintegrowanie ich ze środowiskiem. Do zadań pomocy społecznej należy przyznawanie i wypłacanie świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, rozwój i prowadzenie niezbędnej infrastruktury socjalnej czy rozwijanie nowych form pomocy.

Zgodnie z danymi gminy, według stanu na 31.12.2023 r. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem wynosiła 156 osób. Powody korzystania z pomocy społecznej w raz z liczbą osób:

- liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu alkoholizmu – 0,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 2,
- bezrobocia – 32,
- niepełnosprawności – 25,
- z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa – 13,
- przemocy – 0,
- ubóstwa – 49,
- wielodzietności – 2,

Liczba osób objętych niebieską kartą wynosiła 17.

W latach 2017 – 2022 brak jednolitej tendencji (wzrost, spadek) w liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności na terenie gminy. Najmniejsza ich liczba wystąpiła w 2022 r. Największa zaś w 2018 r.

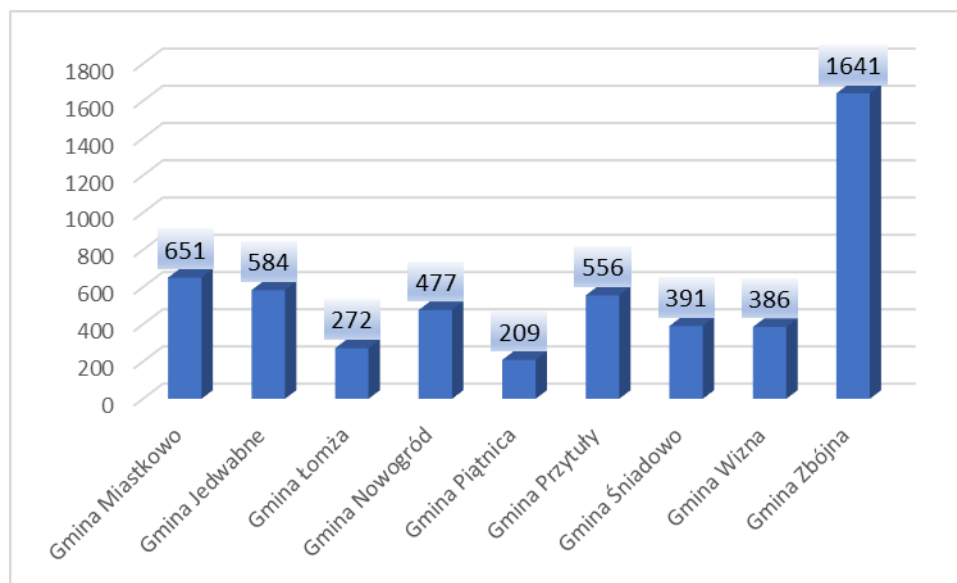
Analizując zaś dane na temat liczby osób oraz gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, szczegółły zaprezentowane zostały w tabeli 51, można zauważyć, że w 2022 r. było najmniej gospodarstw i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (analizując lata 2017 – 2022). Jest to zjawiskiem pozytywnym wskazującym, że występowanie problemów społecznych zmniejszyło się na terenie gminy w porównaniu do 2017 r.

Tabela 51. Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej - wskaźniki							
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	osoba	1 337	1 524	1 465	880	958	651
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego							
ogółem	gosp.	200	195	190	109	128	89
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	179	171	160	85	102	75
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	21	24	30	24	26	14
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku							
ogółem	osoba	573	646	619	360	392	263
poniżej kryterium dochodowego	osoba	523	583	541	272	296	210
powyżej kryterium dochodowego	osoba	49	64	79	88	95	53
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku							
ogółem	%	13,4	15,2	14,7	8,8	9,6	6,5
poniżej kryterium dochodowego	%	12,2	13,8	12,8	6,7	7,2	5,2
powyżej kryterium dochodowego	%	1,1	1,5	1,9	2,2	2,3	1,3

Źródło: Dane GUS

Wykres 45. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminach leżących na terenie powiatu łomżyńskiego

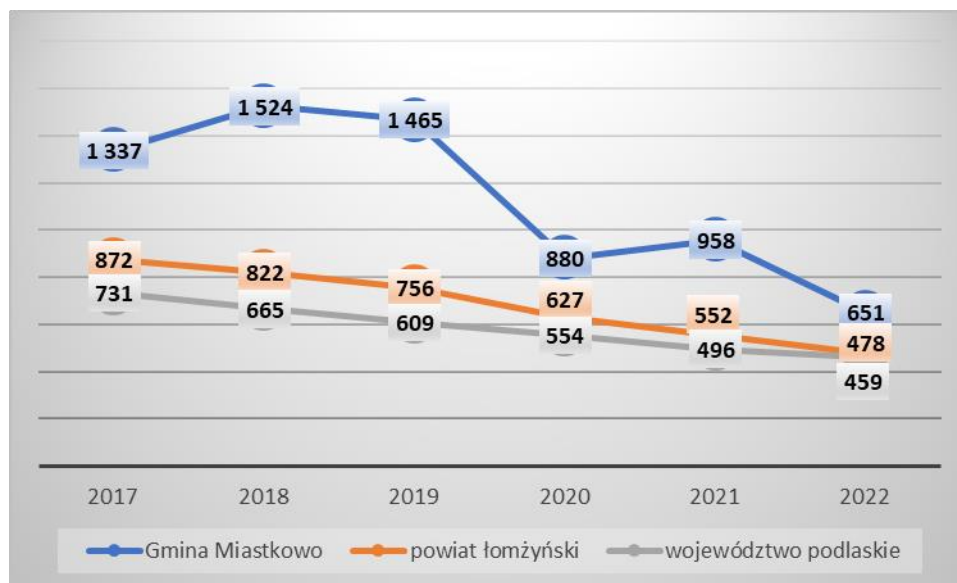

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Biorąc pod uwagę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie patrząc na sytuację Gminy Miastkowo i innych gmin położonych na terenie powiatu łomżyńskiego to omawiana jednostka samorządu terytorialnego zajmuje 2 od końca miejsce z jedną z najwyższych ilością beneficjentów. Najgorzej sytuacja wygląda na terenie Gminy Zbójna, najlepiej na terenie Gminy Piątnica.

Porównując liczbę osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Miastkowo z adekwatnymi wskaźnikami na poziomie powiatu łomżyńskiego i województwa podlaskiego w latach 2017 – 2022 widać, że sytuacja ta była najlepsza na terenie województwa – ich liczba jest najmniejsza.

Wykres 46. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Miastkowo, powiecie łomżyńskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.5. INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komenda Miejska Policji w Łomży. Na terenie Gminy Miastkowo działa Punkt Przyjęć Interesantów w Miastkowie (ul. Łomżyńska 32 - Urząd Gminy). W Śniadowie (Gmina Śniadowo) znajduje się posterunek policji, obszar działania jednego z dzielnicowych obejmuje teren Gminy Miastkowo.

Ochroną przed żywiołami zajmuje się Ochotnicza Straż Pożarna oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Łomży. Jednostki OSP położone na terenie gminy:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Drogoszewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łubach Kurkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zaruziu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Miastkowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czartorii,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnach-Naruszczkach.

7. FINANSE SAMORZĄDOWE

W tabeli 52 zaprezentowano dochody i wydatki Gminy Miastkowo w latach 2017-2022, zgodnie z danymi GUS. Wynika z nich, że w latach 2017 – 2020 gmina odnotowała deficyt budżetowy. W pozostałych latach dochody przewyższały wydatki, co pozwala na założenie, że w kolejnych latach gmina będzie dysponowała środkami niezbędnymi do realizacji inwestycji poprawiających stan życia mieszkańców.

W analizowanych latach dochody gminy wzrastały. W przypadku wydatków brak jednolitej tendencji, do 2020 r. wzrastały by w 2021 r. spaść i w 2022 r. ponownie wzrosnąć. Szczegółowy podział dochodów i wydatków według działów Klasyfikacji Budżetowej prezentuje tabela 53.

Suma dochodów do budżetu Gminy Miastkowo wyniosła w 2022 roku (dane z portalu polska w liczbach) 30,4 mln złotych, co daje 7,5 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 5.2% w porównaniu do roku 2021. Suma wydatków z budżetu Gminy Miastkowo wyniosła w 2022 roku 30,3 mln złotych, co daje 7,5 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 20.5% w porównaniu do roku 2021.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Miastkowo na lata 2024 – 2027 (przyjęta Uchwałą Nr XLII/254/24 Rady Gminy Miastkowo z dnia 28 marca 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miastkowo na lata 2024 – 2027 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2024 - 2039) przewiduje się, że wyniki roczne budżetu (do 2039 r. włącznie) będą w większości dodatnie (jedynie w 2024 r. i 2025 r. przewidziano wynik ujemny).

Wskaźniki dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w Gminie Miastkowo (wskaźnik G na 2024 r.) wynosi 1 662,04 i jest niższa niż średnia dla województwa (wynosi ona 1872,20). W gminach położonych na terenie powiatu łomżyńskiego wyższy poziom wskaźnika występuje tylko w dwóch gminach. Wskazuje to, że sytuacja na terenie gminy choć mogłaby być lepsza jest na dobrym poziomie.

Tabela 52. Dochody i wydatki Gminy Miastkowo w latach 2017 – 2022 (zł)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dochody ogółem	20 140 739,66	21 456 339,13	24 424 658,44	26 984 656,47	29 308 741,24	30 442 914,91
Wydatki ogółem	20 530 532,00	22 456 992,49	25 207 068,02	27 709 631,24	25 446 649,43	30 264 996,67
Różnica	-389 792,34	-1 000 653,36	-782 409,58	-724 974,77	3 862 091,81	177 918,24

Źródło: Dane GUS

Tabela 53. Dochody i wydatki wg działów Klasyfikacji Budżetowej

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej							
ogółem	zł	20 140 739,66	21 456 339,13	24 424 658,44	26 984 656,47	29 308 741,24	30 442 914,91
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	396 750,23	413 388,81	553 294,28	580 594,95	572 184,51	655 023,79
Dział 020 - Leśnictwo	zł	1 684,38	1 685,08	1 786,44	1 855,60	1 858,76	2 335,99
Dział 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	551 495,35	606 623,65	582 423,16	535 211,54	579 574,12	787 139,98
Dział 600 - Transport i łączność	zł	14 859,79	8 549,40	1 232 469,78	1 131 552,90	614 772,94	20 538,98
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	666 214,08	598 626,73	623 011,80	792 358,77	1 029 036,84	871 742,72
Dział 720 - Informatyka	zł	7 995,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	51 062,92	138 281,91	163 455,90	257 462,83	161 580,73	833 982,22
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów	zł	864,00	56 982,06	43 580,00	36 976,00	861,00	861,00

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa							
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	4 000,00	48 077,00	0,00	40 000,00	25 000,00	201 592,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	3 881 031,21	4 037 328,80	4 396 599,00	4 904 875,53	5 115 266,07	8 071 445,72
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	6 443 319,96	7 320 661,36	7 954 140,47	9 421 080,28	11 893 669,64	8 555 442,47
Dział 801 – Oświata i wychowanie	zł	136 082,15	177 144,53	351 025,12	318 848,02	299 513,79	239 354,28
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	0,00	0,00	0,00	0,00	14 687,92	500 000,00
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	452 636,28	451 233,89	411 141,99	399 953,17	382 109,01	972 757,05
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 581 811,22
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	60 491,84	51 742,72	52 000,00	40 188,94	32 717,30	29 106,82
Dział 855 - Rodzina	zł	6 912 612,46	6 956 457,34	7 193 446,81	7 631 372,89	7 375 305,47	4 699 794,07
Dział 900 - Gospodarka	zł	559 640,01	588 495,89	668 121,12	821 543,55	1 038 108,68	1 419 986,60

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
komunalna i ochrona środowiska							
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	0,00	0,00	0,00	66 915,00	0,00	0,00
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	0,00	1 059,96	198 162,57	3 866,50	172 494,46	0,00
Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej							
ogółem	zł	20 530 532,00	22 456 992,49	25 207 068,02	27 709 631,24	25 446 649,43	30 264 996,67
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	412 757,97	484 176,84	583 773,31	653 430,90	1 685 311,06	2 332 022,83
Dział 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	432 029,41	466 286,04	549 849,36	449 481,55	367 474,92	217 429,72
Dział 600 - Transport i łączność	zł	1 509 930,93	1 638 157,50	3 371 131,75	3 606 433,35	1 318 137,05	1 994 726,22
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	9 023,00	11 266,14	7 546,22	213 846,75	5 223,30	103 301,13
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	43 381,25	17 324,29	7 581,00	10 522,00	14 164,00	9 223,00
Dział 720 - Informatyka	zł	31 613,14	738,00	3 854,40	5 141,40	5 608,80	5 608,80
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	1 854 809,70	1 892 621,54	2 151 056,02	2 462 290,49	2 603 346,31	3 015 923,04
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony	zł	864,00	56 982,06	43 580,00	36 976,00	861,00	861,00

	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021	2022
prawa oraz sądownictwa							
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	168 757,06	339 424,64	187 313,15	245 594,96	177 985,83	461 772,25
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	8 330,23	26 733,52	18 777,09	34 676,69	18 967,10	67 123,68
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	0,00	0,00	0,00	141 897,00	0,00	0,00
Dział 801 – Oświata i wychowanie	zł	5 829 810,24	6 429 418,03	6 898 029,01	7 468 831,16	8 416 844,14	9 674 184,30
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	55 365,71	52 135,09	46 720,89	58 310,78	60 655,76	61 752,65
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	971 065,90	1 000 525,54	918 850,49	895 121,22	980 955,59	1 722 917,04
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 540 101,04
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	232 315,15	156 022,91	152 412,01	161 088,90	151 666,24	47 133,52
Dział 855 - Rodzina	zł	6 942 851,95	6 992 637,79	7 241 313,56	7 729 214,11	7 461 491,70	4 786 554,45
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1 466 220,95	2 053 763,55	2 376 936,95	1 958 270,26	1 584 888,74	2 284 503,83
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	547 414,53	562 061,75	585 373,08	1 294 498,02	587 483,03	930 626,51
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	13 990,88	276 717,26	62 969,73	284 005,70	5 584,86	9 231,66

Źródło: Dane GUS

8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY

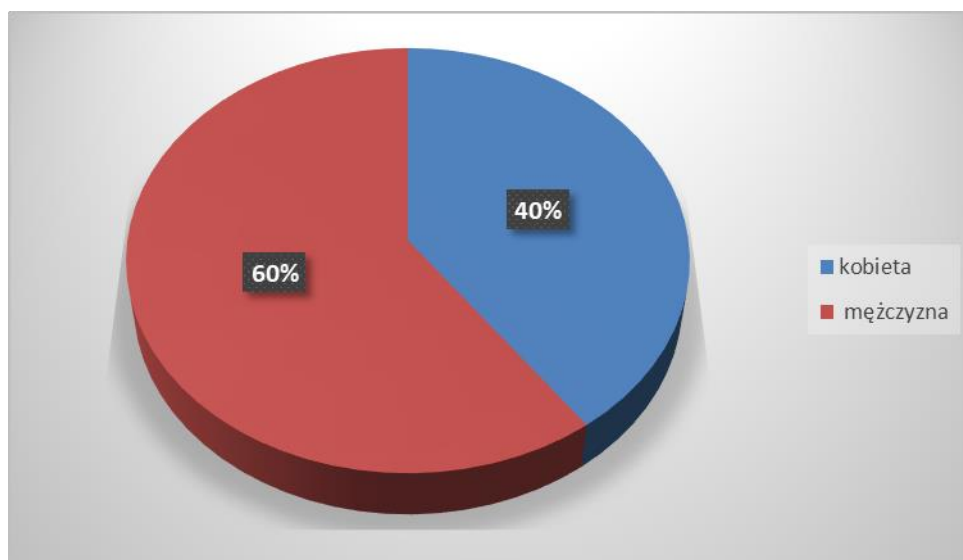
8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO

W ramach prac nad przygotowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miastkowo” oraz „Strategii Rozwoju Gminy Miastkowo na lata 2024 - 2030” wśród mieszkańców analizowanej jednostki samorządu terytorialnego zostało przeprowadzone badanie ankietowe. W sumie w badaniu wzięły udział 53 osoby zamieszkujące Gminę Miastkowo.

Struktura ankietowanych z uwzględnieniem ich płci, wieku i statusu zawodowego została zaprezentowana na wykresach 47 – 49. Wynika z nich, że wśród osób biorących udział w badaniu przeważali mężczyźni, którzy stanowili 60,00% ankietowanych. Biorąc pod uwagę wiek - przeważały osoby w przedziale wiekowym 26 - 45 lat (46,15%).

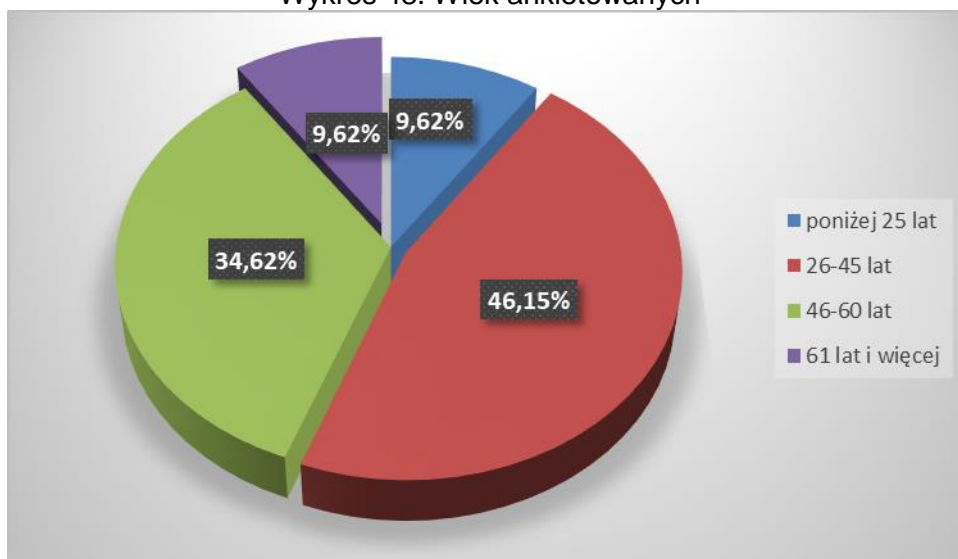
Analizując dane dotyczące statusu zawodowego należy stwierdzić, że największa ilość ankietowanych posiadała status pracownika – osoba pracująca (54,00%). Wśród ankietowanych osób określających swój status jako inny 50,00% osób wskazało, że posiada status emeryta.

Wykres 47. Płeć ankietowanych

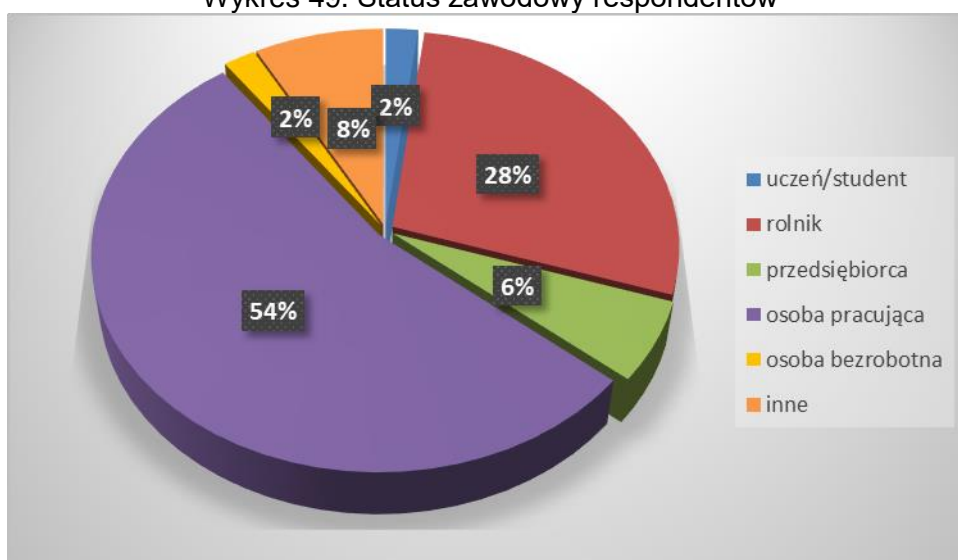
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 48. Wiek ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 49. Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Pytania sformułowane w ramach ankiety zostały podzielone na następujące obszary:

- społeczeństwo;
- gospodarka;
- środowisko i przestrzeń;
- infrastruktura techniczna;
- turystyka i rekreacja;
- kultura;
- edukacja.

W ramach poszczególnych obszarów respondentów poproszono o dokonanie oceny według 5-ciestopniowej skali, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 - najwyższą. Na podstawie zebranych odpowiedzi obliczoną średnią ocenę dla każdego obszaru.

Ankietowanych poproszono także o wskazanie mocnych i słabych stron Gminy Miastkowo, szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz najpilniejszych aspektów, które wymagają poprawy.

SPOŁECZEŃSTWO

Respondenci problem z alkoholizmem na terenie gminy ocenili na 3,00 pkt. Tym samym oceniając występowanie tego problemu jako średni. Bardziej dostrzegają go kobiety (średnia ocena 3,20 pkt) niż mężczyźni (średnia ocena 3,00 pkt).

Analizując pozostałe zagadnienia ankietowani najbardziej docenili jakość pomocy społecznej (3,04 pkt). Choć zagadnienie to uzyskało stosunkowo dobrą ocenę to wciąż istnieje spora przestrzeń do poprawy. Patrząc na płeć ankietowanych lepiej ocenili ją mężczyźni (3,10 pkt, kobiety 3,00 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najlepiej oceniły ją osoby w wieku 26-45 lat (średnia ocena 3,63 pkt). Najgorzej zaś osoby w wieku 46-60 lat (2,44 pkt). Ankietowani w wieku 61 lat i więcej oraz 26-45 lat nie dokonali ani jednego wskazania na ocenę 1. Ocen na 5 nie dokonano w grupie wiekowej 46-60 lat oraz 61 lat i więcej.

Resztę zagadnień oceniono poniżej 3,00 pkt.

Ankietowani nie są w pełni zadowoleni z poziomu dostępności do usług ochrony zdrowia w gminie (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog). Wśród respondentów pojawiły się krytyczne głosy dotyczące tego, że lekarz rodzinny przyjmuje tylko 4 godziny dziennie. Nie dziwi więc średnia ocena na poziomie 2,62 pkt. Patrząc na płeć ankietowanych bardziej krytycznie na to zagadnienie patrzą kobiety (średnia 2,45 pkt, wśród mężczyzn zaś 2,73 pkt). Patrząc na ich wiek to najbardziej krytycznie wypowiedziały się osoby w wieku 61 lat i więcej (1,80 pkt). Tylko w grupie wiekowej poniżej 25 lat średnia ocena była powyżej 3,00 pkt (3,40 pkt).

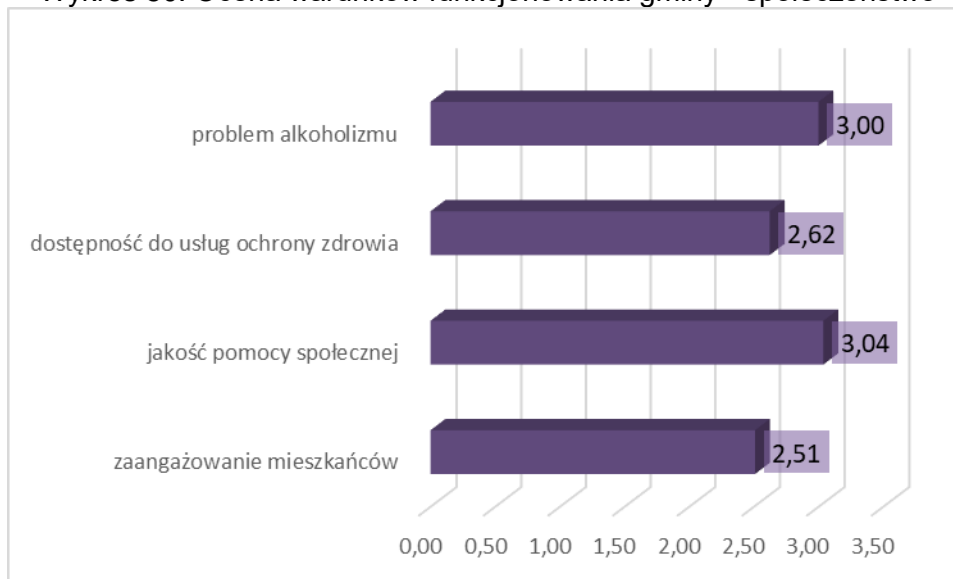
W tej grupie tematycznej najniżej oceniono poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej (średnia ocena wyniosła 2,51 pkt).

Porównując odpowiedzi kobiet i mężczyzn w tym zakresie zauważyć można, że mężczyźni ocenili to zaangażowanie lepiej (2,53 pkt) niż kobiety (2,45 pkt).

Patrząc na wiek ankietowanych najbardziej krytycznie w tej sprawie wypowiedzieli się mieszkańcy gminy w wieku 46-60 lat. Średnia ocena w tym przedziale wiekowym wyniosła 2,06 pkt (77,78% ich ocen było na poziomie 1 i 2, warto zauważyć, że dużo odpowiedzi na poziomie 1 i 2 wystąpiło także wśród ankietowanych w wieku poniżej 25 lat – 60,00%).

Najlepiej ocenili zaangażowanie mieszkańców ankietowani w wieku 26-45 lat – średnia 2,83 pkt. 25,00% ich odpowiedzi to wskazania na ocenę 4 i 5.

Wykres 50. Ocena warunków funkcjonowania gminy - społeczeństwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

GOSPODARKA

W sferze gospodarczej ankietowani najlepiej ocenili rolę działalności rolniczej na terenie gminy w dalszej perspektywie rozwoju całości gminy (3,25 pkt). Uznając i podkreślając tym samym jej nie jest ona całkiem obojętna dla rozwoju gminy a zdecydowanie nie jest to mało istotny element. Średnia ocena wśród kobiet wyniosła 3,25 pkt, średnia ocena wśród mężczyzn - 3,23 pkt. Patrząc na wiek ankietowanych najwyżej oceniły ten aspekt osoby w wieku 26 – 45 lat (średnia ocena – 3,46 pkt), najniżej zaś osoby w wieku 61 lat i więcej (średnia ocena – 2,40 pkt).

Respondenci najniżej ocenili natomiast działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie inwestorów/przedsiębiorców tworzących miejsca pracy – średnia ocena 2,47 pkt (kobiety – 2,26 pkt, mężczyźni – 2,59 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najniżej ocenili te działania respondenci w wieku 46-60 lat (2,33 pkt). Zauważają tym samym potrzebę poprawy w tym zakresie.

Ankietowali trochę lepiej ocenili możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (2,52 pkt). Patrząc na płeć ankietowanych gorzej oceniły ją kobiety (2,37 pkt, mężczyźni – 2,63 pkt). Patrząc zaś na wiek ankietowanych najgorzej oceniły ją osoby w wieku 61 lat i więcej (średnia ocena 2,25 pkt).

Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz) oceniono na 2,77 pkt (kobiety – 2,80 pkt, mężczyźni – 2,77 pkt). Nisko ocenili ją mieszkańcy w wieku 46-60 lat (średnia ocena: 2,50 pkt). Najlepiej ocenili ją respondenci w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena: 3,40 pkt).

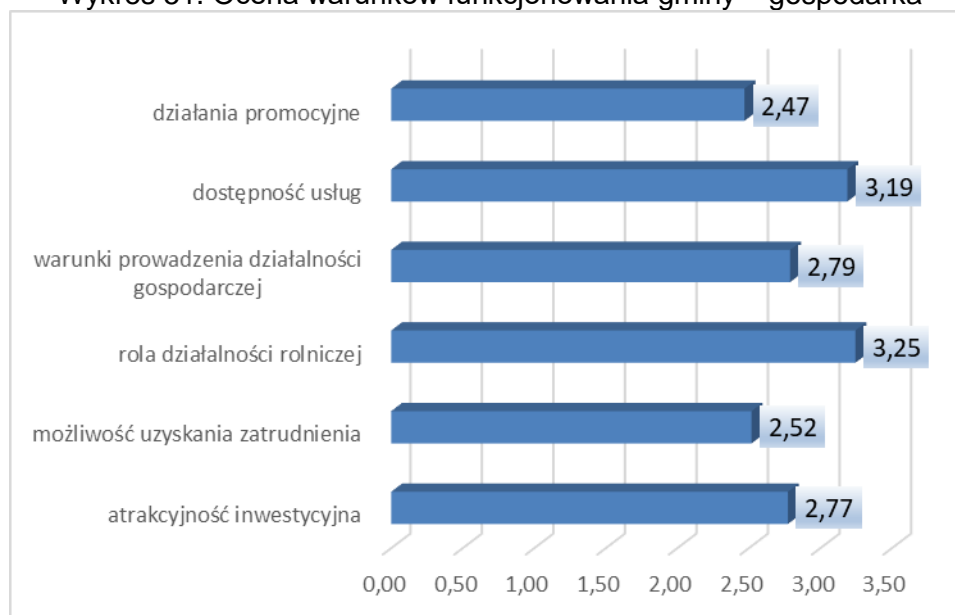
Respondenci zauważyli również pewne braki w przypadku warunków prowadzenia działalności gospodarczej – średnia ocena 2,79 pkt (kobiety – 2,50 pkt, mężczyźni – 2,93 pkt). Najniżej ocenili je ankietowani w wieku 61 lat i więcej (średnia ocena 2,40 pkt). Najbardziej pozytywnie ocenili ją respondenci w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena 3,20 pkt, tylko w tej grupie wiekowej średnia ocena była powyżej 3,00 pkt). Ankietowani w wieku poniżej 25 lat oraz 46-60 lat dokonali wskazań na ocenę 5 (odpowiednio 20,00% i 5,88% ich odpowiedzi). Najwięcej wskazań na ocenę 1 i 2 dokonali respondenci w wieku 61 lat i więcej (40,00% ich wskazań).

Ocena poniżej 3,00 pkt zarówno w przypadku możliwości uzyskania zatrudnienia i warunków prowadzenia działalności gospodarczej ukazuje potrzebę podjęcia działań służących poprawie tej sytuacji na terenie gminy. Mieszkańcy zauważają w tym zakresie pewne braki. Może to być szczególnie niepokojące biorąc pod uwagę także stosunkowo niską ocenę atrakcyjności inwestycyjnej tego obszaru.

Średnią ocenę powyżej 3,00 pkt oprócz roli działalności rolniczej na terenie gminy uzyskało tylko zagadnienie dotyczące dostępności do usług.

Dostępność usług na terenie gminy (handel, punkty usługowe) oceniono na 3,19 pkt (kobiety – 3,35 pkt, mężczyźni – 3,13 pkt). Najniżej ocenili ją osoby w wieku 61 lat i więcej (średnia ocena: 2,40 pkt). Najlepiej zaś ankietowani w grupie wiekowej 26 – 45 lat (średnia ocena: 3,50 pkt).

Wykres 51. Ocena warunków funkcjonowania gminy – gospodarka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Ankietowani najlepiej ocenili estetykę obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd, świetlice, boiska, place zabaw itp.) – średnia ocena: 3,38 pkt, kobiety – 3,10 pkt, mężczyźni – 3,57 pkt. Najbardziej z niej zadowoleni są mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (4,00 pkt).

Trochę gorzej oceniono czystość środowiska naturalnego na terenie gminy (średnia ocena: 3,28 pkt, kobiety – 3,25 pkt, mężczyźni – 3,33 pkt). Szczególnie zadowoleni są z niego mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena wśród ankietowanych wyniosła 3,80 pkt).

Funkcjonalność obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd, świetlice, boiska, place zabaw itp.) oceniono na 3,25 pkt (kobiety – 3,00 pkt, mężczyźni – 3,43 pkt). Najbardziej krytyczni w tym aspekcie byli respondenci w wieku 61 lat i więcej (3,00 pkt).

Średnią ocenę powyżej 3,00 pkt uzyskało jeszcze zagadnienie dotyczące estetyki miejscowości – średnia ocena 3,06 pkt (kobiety – 3,05 pkt, mężczyźni – 3,13 pkt). Szczególnie zadowoleni byli z niej respondenci w grupie wiekowej poniżej 25 lat (średnia ocena 3,50 pkt). Największą przestrzeń do poprawy widzą zaś osoby w wieku 46-60 lat (2,94 pkt). Mieszkańcy szczególnie zwrócili uwagę, że estetykę psuje wyciągany na drogi obornik i błoto. Co wskazuje, że choć grożą kary za pozostawienie za sobą warstwy obornika i błota po pracach na polach

to wciąż problem ten występuje i wymaga obserwacji i być może przeprowadzenia akcji informacyjno-edukacyjnych w tym zakresie.

Na średnią ocenę poniżej 3,00 pkt oceniono zaś wpływ działalności zakładów przemysłowych i wytwórczych działających na terenie gminy na jakość środowiska naturalnego oraz efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie).

Średnia ocena wpływu działalności zakładów przemysłowych i wytwórczych na jakość środowiska naturalnego (która wynosi 2,92 pkt) wskazuje na lekko niekorzystny ich wpływ na środowisko (kobiety – 2,70 pkt, mężczyźni – 3,03 pkt). Najgorzej ocenili go respondenci w wieku poniżej 25 lat (2,80 pkt).

Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie oceniono na 2,87 pkt (kobiety – 2,75 pkt, mężczyźni – 2,97 pkt). Najbardziej krytycznie ocenili ją ankietowani w wieku 46-60 lat – 2,67 pkt. Najlepiej zaś respondenci w grupie wiekowej poniżej 25 lat – 3,20 pkt. Ankietowani nie są więc w pełni zadowoleni ze sposobu zagospodarowania przestrzeni. Uważają, że nie jest ono w pełni efektywne.

Wykres 52. Ocena warunków funkcjonowania gminy – środowisko i przestrzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W obszarze: Infrastruktura techniczna ankietowani najlepiej ocenili system odbioru odpadów (3,42 pkt, kobiety – 3,42 pkt, mężczyźni – 3,47 pkt). Resztę zagadnień oceniono poniżej 3,00 pkt.

Infrastrukturę sportowo – rekreacyjną w miejscu zamieszkania (boiska, place zabaw, sale gimnastyczne, itp.) oceniono na 2,98 pkt (kobiety – 3,05 pkt, mężczyźni – 2,90 pkt). Docenili ją mieszkańcy w wieku 61 lat i więcej, wśród których średnia ocena wyniosła 3,40 pkt.

Mieszkańcy nie są w pełni zadowoleni ze stanu dróg w gminie (2,85 pkt, kobiety – 2,75 pkt, mężczyźni – 2,93 pkt). Stan dróg najlepiej ocenili ankietowani w wieku poniżej 25 lat (3,20 pkt). Najgorzej zaś respondenci w wieku 26-45 lat (2,58 pkt).

Trochę gorzej oceniono poziom rozwoju sieci wodociągowej (2,81 pkt). Mieszkańcy dostrzegają więc w tym temacie przestrzeń do poprawy. Kobiety oceniły rozwój tej sieci na 2,45 pkt, a mężczyźni na 3,03 pkt. Najbardziej krytyczni w tym temacie byli respondenci w wieku 46-60 lat (średnia ocena 2,44 pkt).

Gorzej oceniono dostęp do Internetu (2,73 pkt, kobiety – 2,37 pkt, mężczyźni – 2,97 pkt). Najbardziej krytyczne były osoby w wieku 46-60 lat (średnia ocena – 2,39 pkt).

Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.) oceniono na 2,57 pkt (kobiety – 2,60 pkt, mężczyźni – 2,50 pkt). Najbardziej niezadowolone z niej są osoby w wieku 26-45 lat (średnia ocena – 2,21 pkt). To oni najbardziej dostrzegają potrzebę przeprowadzenia prac w tym zakresie i poprawy stanu rowów, sieci drenarskich itp.

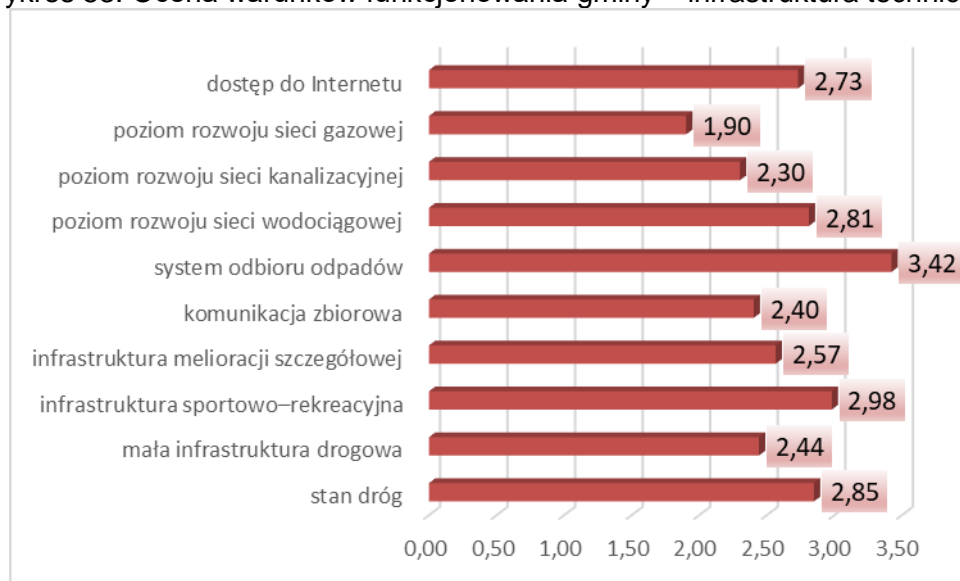
Ankietowani dostrzegają poważne braki w małej infrastrukturze drogowej w gminie (chodniki i ścieżki rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.) (średnia ocena – 2,44 pkt, kobiety – 2,25 pkt, mężczyźni – 2,59 pkt). Wśród osób w przedziale wiekowym 26-45 lat zagadnienie to uzyskało jedynie ocenę 2,30 pkt, najniższą w porównaniu do pozostałych analizowanych grup wiekowych.

Respondenci widzą duże braki w komunikacji zbiorowej w gminie (linie autobusowe itp.), którą ocenili na 2,40 pkt (kobiety – 2,11 pkt, mężczyźni – 2,53 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najniższą ocenę wystawiły osoby w wieku 61 lat i więcej – 2,20 pkt. Nie dużo wyżej oceniły to zagadnienie osoby w wieku 26-45 lat, gdzie średnia ocena wyniosła 2,22 pkt.

Nisko został też oceniony poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej. Średnia ocena to jedynie 2,30 pkt, kobiety – 2,25 pkt, mężczyźni – 2,40 pkt). Osoby w wieku 26-45 lat oceniły to zagadnienie na jedynie 2,00 pkt.

Ankietowani najgorzej ocenili (poniżej 2,00 pkt) poziom rozwoju sieci gazowej, którą ocenili na 1,90 pkt (kobiety – 1,53 pkt, mężczyźni – 2,10 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najbardziej krytycznie podeszli do tego zagadnienia respondenci w wieku 26 – 45 lat, wśród tych osób średnia ocena wyniosła jedynie 1,43 pkt.

Wykres 53. Ocena warunków funkcjonowania gminy – infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

TURYSTYKA I REKREACJA

Mieszkańcy Gminy Miastkowo zauważają potrzebę inwestowania w rozwój turystyki (3,53 pkt, kobiety – 3,50 pkt, mężczyźni – 3,63 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najbardziej tę potrzebę dostrzegają mieszkańcy w wieku 26-45 lat (3,75 pkt).

Podjęcie takich kroków – inwestowanie w rozwój turystyki może przyczynić się także do wzrostu dochodów mieszkańców, którzy dzięki rozwojowi tej gałęzi gospodarki będą mogli znaleźć zatrudnienie na terenie gminy.

Resztę zagadnień oceniono poniżej 3,00 pkt. Co wskazuje, że mieszkańcy widzą w tych zagadnieniach przestrzeń do poprawy.

Mieszkańcy najniżej ocenili działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów. Średnia ocena wyniosła 2,21 pkt (kobiety – 2,05 pkt, mężczyźni – 2,23 pkt). Szczególnie krytycznie wypowiedziały się w tym temacie osoby w wieku 26-45 lat (średnia ocena – 2,08 pkt).

Najwyższa średnia ocena u ankietowanych kobiet dotyczyła ważności inwestowania w rozwój turystyki. Najniższa dotyczyła działań promocyjnych. Wśród ankietowanych mężczyzn zagadnienia te się pokrywały zarówno w przypadku najwyższej i najniższej średniej oceny.

Najstarsi ankietowani (61 lat i więcej) najwyżej ocenili ważności inwestowania w rozwój turystyki, średnia ocena 2,25 pkt. Najniżej zaś ocenili ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci (średnia ocena 1,80 pkt).

Respondenci w wieku poniżej 25 lat również najwyżej ocenili ważność inwestowania w rozwój turystyki (średnia ocena 3,60 pkt), najniżej zaś ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży (2,60 pkt).

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży oceniono na 2,38 pkt, trochę lepiej oceniono ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych (średnia ocena – 2,43 pkt). Nisko oceniono też ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów (średnia ocena – 2,48 pkt). Ankietowani widzą braki w ofercie spędzania wolnego czasu na terenie gminy i to właściwie dla wszystkich grup wiekowych. Jeszcze najlepiej oceniono ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci, tu średnia ocena wyniosła 2,57 pkt (kobiety – 2,55 pkt, mężczyźni – 2,60 pkt). Najbardziej krytyczne w tym temacie były osoby w wieku 61 lat i więcej, najlepiej zaś oceniły ją osoby w wieku poniżej 25 lat (3,20 pkt).

Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej został oceniony na 2,79 pkt (kobiety – 2,70 pkt, mężczyźni 2,87 pkt). Najbardziej pozytywnie ocenili ją mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (3,00 pkt). Najgorzej zaś mieszkańcy w wieku 61 lat i więcej (2,00 pkt).

Ankietowani dostrzegają też pewien potencjał związany z atrakcyjnością turystyczną gminy (2,67 pkt), który mógłby być wykorzystany. Choć według nich nie jest on zbyt wysoki.

Widzą oni też pewne braki w bazie turystyczno-wypoczynkowej (średnia ocena 2,51 pkt). Najgorzej ocenili ją mieszkańcy w wieku 61 lat i więcej (2,00 pkt). Najlepiej zaś mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (3,00 pkt).

Wykres 54. Ocena warunków funkcjonowania gminy – turystyka i rekreacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

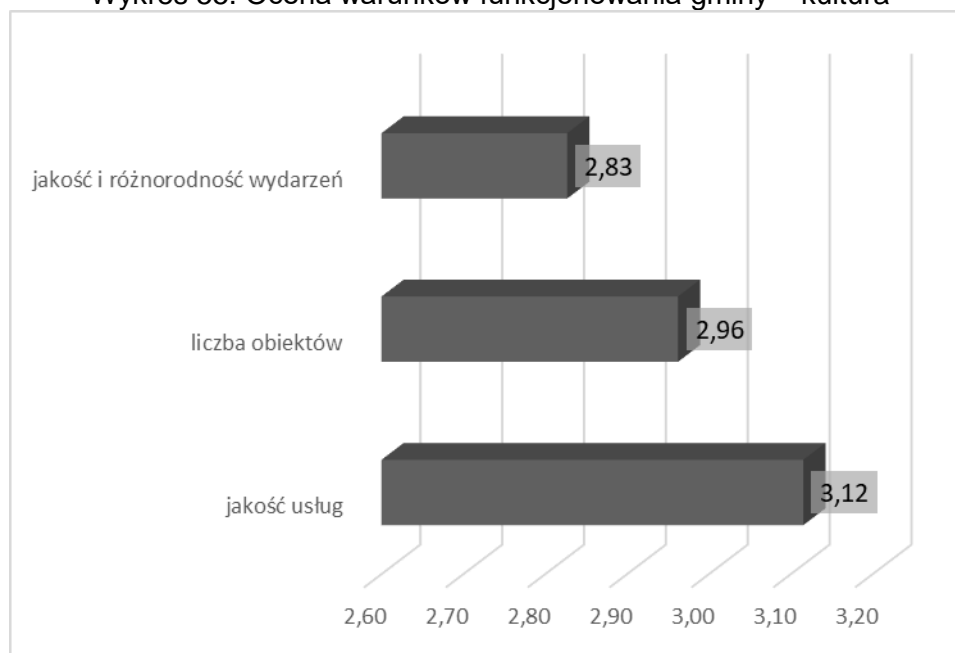
KULTURA

Mieszkańcy Gminy Miastkowo zauważają spore braki dotyczące jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie gminy – średnia ocena: 2,83 pkt. Kobiety oceniły to zagadnienie na 3,00 pkt, a mężczyźni na 2,73 pkt. Najwyżej to zagadnienie oceniły osoby w wieku poniżej 25 lat (3,40 pkt), najniżej zaś ankietowani w wieku 61 lat i więcej (2,25 pkt). Ocenę na 1 dokonali ankietowani w grupach wiekowych: 26-45 lat oraz 46-60 lat. Brak wskazań na ocenę 5. 75,00% wskazań wśród osób z grupy wiekowej 61 lat i więcej dokonało wskazań na ocenę 2 (sumując wskazania na 1 i 2, to właśnie w tej grupie wiekowej było najwięcej wskazań na te oceny razem).

Trochę lepiej oceniono liczbę obiektów kulturalnych położonych na terenie gminy (świątlice, biblioteki, domy kultury, itp.) – średnia ocena 2,96 pkt. Kobiety oceniły to zagadnienie na 2,90 pkt, a mężczyźni na 3,03 pkt. Patrząc na wiek ankietowanych najlepiej liczbę obiektów oceniły osoby w wieku 26-45 lat – średnia ocena 3,17 pkt a najgorzej osoby w wieku 61 lat i więcej – średnia ocena 2,60 pkt.

Najwyżej (ponad 3,00 pkt) oceniono jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy. Tu średnia ocena wyniosła 3,12 pkt. Wśród kobiet średnia ocena wyniosła 3,05 pkt, a wśród mężczyzn 3,17 pkt. Najlepiej oceniły ją osoby w wieku poniżej 25 lat (3,40 pkt), najgorzej zaś respondenci w wieku 61 lat i więcej (2,60 pkt). Warto podkreślić, że w żadnej grupie wiekowej nie dokonano wskazań na ocenę 1, a na ocenę 5 dokonano wskazań tylko w grupie wiekowej 46-60 lat (5,88% ich wskazań).

Wykres 55. Ocena warunków funkcjonowania gminy – kultura

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

EDUKACJA

W zakresie działań edukacyjnych na terenie Gminy Miastkowo ankietowani najlepiej ocenili jakość edukacji przedszkolnej (3,28 pkt). Trochę gorzej ocenili jakość edukacji w szkołach podstawowych (3,17 pkt).

Część ankiet posiadało jeszcze pytanie dotyczące jakości edukacji w gimnazjum (wśród nich tylko dwie osoby udzieliły odpowiedzi na to pytanie dając średnią ocenę 4,50 pkt). Obecnie gimnazja nie funkcjonują – przestały istnieć w 2019 r.

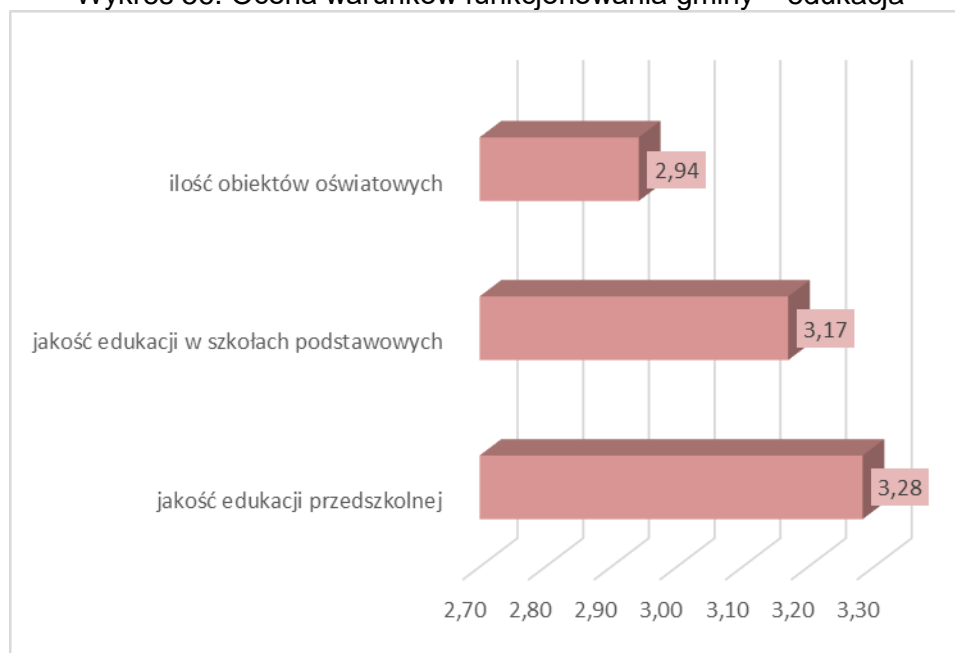
Najgorzej oceniono ilość obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły) – średnia ocena 2,94 pkt. Tym samym wynik ten był na poziomie poniżej 3,00 pkt. Ankietowani w tym zagadnieniu widzą największą przestrzeń do poprawy.

Lepiej tę ilość oceniły kobiety – 3,05 pkt niż mężczyźni – 2,93 pkt. Patrząc na wiek ankietowanych najwyżej ex aequo ocenili ją osoby w wieku poniżej 25 lat oraz 26-45 lat – 3,00 pkt, najniżej zaś osoby w wieku 61 lat i więcej – 2,60 pkt.

Brak wskazań na ocenę 1. Na ocenę 2 najczęściej wskazań było wśród osób w wieku 46-60 lat (33,33%).

Na ocenę 5 najczęściej wskazań dokonano w grupie wiekowej 46-60 lat (11,11%). Na ocenę 5 dokonano wskazań jeszcze tylko w jednej grupie wiekowej, a mianowicie wśród respondentów w wieku 26-45 lat (4,17%).

Wykres 56. Ocena warunków funkcjonowania gminy – edukacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ASPEKTY WYMAGAJĄCE POPRAWY

W ramach ankiety mieszkańcy gminy wskazali także sfery, które wymagają najpilniejszej poprawy. Jako najbardziej istotne wskazano:

- poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg) – 21,08% wskazań;
- poprawę jakości obsługi medycznej – 10,24% wskazań;
- budowę kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – 7,83% wskazań;
- budowę i modernizację sieci wodociągowej – 7,23% wskazań.

MOCNE I SŁABE STRONY GMINY, SZANSE I ZAGROŻENIA DLA JEJ ROZWOJU

Według respondentów mocne strony gminy to przede wszystkim:

- korzystne położenie;
- wysokie walory środowiska naturalnego;
- czyste środowisko naturalne;
- wystarczająca ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych;
- wystarczająca ilość bibliotek i świetlic wiejskich.

Z kolei słabymi stronami Gminy Miastkowo są:

- zły stan dróg;
- niska inicjatywa społeczna;
- słaby dostęp do opieki medycznej;

- niewystarczająca infrastruktura komunalna (wodociągi, kanalizacja);
- brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie;
- brak dogodnych międzymiastowych połączeń komunikacyjnych (linie autobusowe).

Jako największe zagrożenia dla rozwoju gminy respondenci wskazali:

- niski przyrost naturalny;
- ograniczony dostęp do środków finansowych z Unii Europejskiej;
- ucieczkę ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast;
- malejąca inicjatywa społeczna;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy.

Szanse dla zwiększenia potencjału Gminy Miastkowo to – według mieszkańców:

- dostęp do środków finansowych z Unii Europejskiej;
- osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców;
- agroturystyka i ekoturystyka;
- rozwój tzw. czystego przemysłu (przemysł wysokiej technologii) nie wpływającego negatywnie na stan środowiska naturalnego;
- rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi).

PODSUMOWANIE

Przedstawiony materiał badawczy zawiera informacje odnośnie opinii mieszkańców Gminy Miastkowo w wielu ważnych dla niej kwestiach. Głównym celem badania było zweryfikowanie poglądów mieszkańców na temat funkcjonowania kluczowych obszarów gminy oraz poznanie oczekiwań co do jej przyszłości. Badanie dostarcza materiałów diagnostycznych, jak również inspiracji w kontekście definiowania kierunków rozwoju gminy, które zostaną wykorzystane w ramach dalszych prac nad konstruowaniem Strategii Rozwoju Gminy Miastkowo na lata 2024 – 2030.

Zauważają oni ważność środków finansowych z Unii Europejskiej dla rozwoju i funkcjonowania gminy (wskazane zostały one jako jedno z głównych szans rozwojowych a ograniczenie do nich dostępu zostało wskazane jako jedno z głównych zagrożeń). Podkreślono istotność walorów przyrodniczych terenu i doceniono stosunkowo czyste środowisko. Wskazano również że położenie gminy można uznać za jej walor. Stosunkowo pozytywnie mieszkańcy ocenili estetykę i funkcjonalność obiektów użyteczności publicznej. Widzą jednak przestrzeń

do poprawy w efektywności zagospodarowania uznając, że nie wszystkie tereny są wykorzystane optymalnie.

Wpływ działalności zakładów przemysłowych i wytwórczych na jakość środowiska naturalnego uznano za lekko niekorzystny. Dla rozwoju gminy mieszkańcy widzą zaś szanse w powiększeniu udziału w rynku tzw. czystego przemysłu (przemysł wysokiej technologii) nie wpływającego negatywnie na stan środowiska naturalnego. Ma to szczególnie duże znaczenie przy uznaniu czystości środowiska za mocną stronę gminy i zauważanie przez mieszkańców, że gmina nie ma dużej liczby atutów, która świadczyłaby o atrakcyjności turystycznej tego terenu.

Respondenci zauważają potrzebę rozwoju turystyki co wraz z ważnością w ich oczach działalności rolniczej na terenie gminy ukazuje ważność promocji w celu przyciągnięcia potencjalnych turystów, warto również promować rozwój agroturystyki i ekoturystyki.

Ankietowani nie są w pełni zadowoleni z poziomu rozwoju sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej. Wśród głównych aspektów do poprawy wymieniono zarówno budowę i modernizację sieci wodociągowej jak również budowę kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Widać, że istnieje potrzeba rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno – ściekowej na terenie gminy.

Stan niektórych dróg wymaga poprawy jak również warto przeprowadzić akcje informacyjno – edukacyjne dotyczące „sprzątania na drogach”, czyli usuwania „wyciągniętego” błota czy obornika z pól, które znalazły się na drogach publicznych po zakończeniu prac.

Ankietowani zauważają też potrzebę poprawy komunikacji zbiorowej.

Mieszkańcy są zadowoleni z liczby bibliotek i świetlic wiejskich oraz z ilości miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych. Stosunkowo dobrze oceniają też jakość edukacji przedszkolnej. Gorzej oceniają jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie gminy. Nie są też w pełni zadowoleni z oferty spędzania wolnego czasu właściwie dla każdej grupy wiekowej.

Poziom edukacji i zagospodarowania czasu wolnego może w dłuższej perspektywie mieć wpływ nie tylko na poziom aktywności mieszkańców oraz inicjatywę społeczną (obecnie jest ona jedną z głównych słabych stron obszaru), ale również na ich sytuację na rynku pracy oraz być jednym z czynników wpływających na przyciągnięcie nowych mieszkańców. Co przy zauważanym przez respondentów niskim przyroście naturalnym i ucieczką ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast może mieć ogromne znaczenie dla przyszłości omawianej jednostki samorządu terytorialnego i stojących przed nią wyzwań.

Mieszkańcy stosunkowo pozytywnie ocenili jakość pomocy społecznej, choć wciąż jej ocena mogłaby być wyższa. Dostrzegają pewne braki w dostępie do usług ochrony zdrowia.

W rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi) mieszkańcy widzą szansę na rozwój gminy (tuż obok m.in. agroturystyki i ekoturystyki). Widzą przestrzeń do poprawy w warunkach prowadzenia działalności gospodarczej i możliwości uzyskania zatrudnienia.

Obraz gminy oczami jej mieszkańców dopełnia szansa jaką widzą w osiedlaniu się na terenie gminy nowych mieszkańców.

8.2. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGHTS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

Analiza SWOT została przeprowadzona w oparciu o przedstawioną diagnozę sytuacji gminy oraz z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych badań ankietowych. Zgodnie z zakresem przeprowadzonej diagnozy oraz w oparciu o sfery najbardziej istotne dla rozwoju gminy, analizę SWOT przeprowadzono w pięciu obszarach:

- sfera przestrzenno-środowiskowa;
- sfera społeczna;

- sfera gospodarcza;
- infrastruktura techniczna;
- infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców.

Sfera przestrzenno-środowiskowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – korzystne położenie; – tradycje kultywowane podtrzymywane przez mieszkańców; – funkcjonujące koła gospodyń wiejskich; – cenne zabytki architektoniczne; – świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – walory kulturowe; – zadawalający stan części dróg; – obowiązywanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określającego zasady zagospodarowania terenu całej gminy; – wysokie walory środowiska naturalnego; – występowanie terenów cennych pod kątem turystycznym 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający stan techniczny części dróg; – brak sieci kanalizacyjnej i niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – nie w pełni zadawalający stan sieci wodociągowej; – niewystarczający poziom izolacyjności części budynków; – wciąż niezadawalający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych i użyteczności publicznej; – występowanie nieefektywnego oświetlenia ulicznego; – zanieczyszczenie wód powierzchniowych; – występowanie terenów zagrożonych suszą i wstępnym ryzykiem powodziowym
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna; – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji; – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okoturystycznego; – tworzenie i rozbudowa istniejących tras turystycznych; – poprawa oznakowania poziomego i pionowego; – zadbanie o utrzymanie czystości środowiska naturalnego; – zwiększenie efektywności energetycznej budynków wraz ze zwiększeniem wykorzystywania odnawialnych źródeł energii; – remont, modernizacja i budowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej; – polepszenie oświetlenia ulicznego; – budowa ścieżek edukacyjnych; – budowa oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji; – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego; – zwiększenie kosztów montażu alternatywnych źródeł energii; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych mająca wpływ na zachowania i wybory mieszkańców

Sfera społeczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wzrastający poziom wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje; – świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; – stosunkowo nieduży udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne zmiany demograficzne w tym starzenie się społeczeństwa (ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym); – występowanie zauważalnych przez mieszkańców problemów społecznych – np. alkoholizm; – zauważalny przez mieszkańców problem z dostępem do opieki medycznej; – niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych, a także seniorów; – zauważalny przez mieszkańców niedobór udogodnień dotyczących zakładania nowych firm – trudne warunki dla prowadzenia własnej działalności gospodarczej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – lokalizacja gminy; – rozwój rolnictwa ekologicznego; – rozwój agroturystyki i ekoturystyki; – zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych; – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okoturystycznego zapewniających dodatkowe dochody dla mieszkańców gminy; – krzewienie kultury regionalnej, tworzenie i promowanie produktów regionalnych; – osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców; – rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej; – przeprowadzanie działań służących integracji mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne ogólnopolskie zmiany demograficzne; – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – brak rozwoju małej przedsiębiorczości; – rosnące koszty pracy; – ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast; – rosnące koszty życia; – wzrost trudności ze znalezieniem atrakcyjnego zatrudnienia

Sfera gospodarcza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – potencjał do rozwoju turystyki dzięki korzystnemu położeniu i wysokim walorom środowiska; – stosunkowo nieduży udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> – zauważalny przez mieszkańców niedobór udogodnień dla pokonywania barier w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej; – niewielki rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych, – transfer nowych technologii do rolnictwa zmierzających do modernizacji zaplecza technicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> – brak jednolitej oferty turystycznej na terenie powiatu; – niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej; – wzrastające koszty prowadzenia działalności gospodarczej

<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okolicy turystycznego; – zwiększenie poziomu inwestowania na terenie gminy; – rozwój agroturystyki i ekoturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> – zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; – rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej; – ograniczenie dostępu do środków zewnętrznych – dofinansowań; – brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi)
---	---

Infrastruktura techniczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – efektywny system gospodarki odpadami; – prowadzenie prac polepszających stan dróg na terenie gminy; – rozwój sieci wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> – brak sieci kanalizacyjnej oraz niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności części budynków użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych; – niedostateczny stan części dróg oraz infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna, tworzenie planów miejscowych na terenach rozwojowych, – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji, – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – rozwój infrastruktury wodno – ściekowej; – stworzenie korzystnych warunków do tworzenia farm wiatrowych i innej przyjaznej dla środowiska infrastruktury wytwarzającej energię; – dalsze prowadzenie prac rozbudowujących i modernizujących sieć wodociągową 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji, – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego, – wzrost kosztów budowy alternatywnych źródeł energii, – zmiany prawa powodujące zmniejszenie opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – wzrost kosztów przeprowadzania inwestycji w infrastrukturę w wyniku wzrastających cen

Infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie placówek wychowania przedszkolnego; – funkcjonowanie szkół podstawowych; – funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej zapewniającej bezpieczeństwo mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający system aktywizacji osób starszych, dorosłych oraz młodzieży i dzieci; – niesatysfakcjonujący poziom opieki medycznej; – trudności z dostępem do specjalisty

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych; – zwiększenie współpracy Gminy Miastkowo z organizacjami pozarządowymi; – przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na dofinansowanie inicjatyw organizacji pozarządowych; – poprawa bezpieczeństwa poprzez m.in. poprawę oznakowania poziomego i pionowego oraz stanu dróg i oświetlenia; – krzewienie kultury regionalnej, tworzenie i promowanie produktów regionalnych; – poprawa jakości edukacji; – poprawa oferty kulturalnej; – rozwój oferty medycznej; – wyposażenie jednostek OSP 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiany przepisów prawnych dotyczących polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego; – trudności w pozyskaniu zewnętrznych funduszy; – wzrost kosztów funkcjonowania instytucji kultury i edukacji

9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

TABELA 1. SZCZEGÓŁOWY PODZIAŁ SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY	6
TABELA 2. LICZBA MIESZKAŃCÓW I POWIERZCHNIA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY	7
TABELA 3. ZESTAWIENIE ZASOBNOŚCI GLEB NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W LATACH 2011-2014	11
TABELA 4. ZŁOŻA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH NA TERENIE	15
TABELA 5. WYKAZ DRÓG GMINNYCH	17
TABELA 6. WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY	23
TABELA 7. DZIAŁAŃ OCHRONNE DOTYCZĄCE OCHRONY CZYNNEJ SIEDLISK PRZYRODNICZYCH, GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT ORAZ ICH SIEDLISK ORAZ ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM LUB MODYFIKACJĄ METOD GOSPODAROWANIA.....	29
TABELA 8. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA NARWIAŃSKA ...	33
TABELA 9. TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA NARWIAŃSKA PLH200024 POZA GRANICAMI ŁOMŻYŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO DOLINY NARWI .	35
TABELA 10. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ZWIĄZANE Z TERENEM GMINY.....	47
TABELA 11. STAN RZEK NA TERENIE GMINY MIASTKOWO (LATA 2016 – 2021), CZ. 1	49
TABELA 12. STAN RZEK NA TERENIE GMINY MIASTKOWO (LATA 2016 – 2021), CZ. 2	50
TABELA 13. STAN WÓD DO 2022 R. I CELE ŚRODOWISKOWE.....	53
TABELA 14. OCENA STANU I CELE ŚRODOWISKOWE JCWPd	57
TABELA 15. ZMIANY WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH W REGIONIE PÓŁNOCNO-WSCHODNIM DO 2030 R.	65
TABELA 16. ZABYTKI WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH.....	72
TABELA 17. EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY MIASTKOWO WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH (NIERUCHOMYCH).....	77
TABELA 18. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY MIASTKOWO WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH.....	78
TABELA 19. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ZAREJESTROWANE NA TERENIE GMINY.....	79
TABELA 20. PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	81
TABELA 21. STAN LUDNOŚCI W LATACH 2017 – 2022	84
TABELA 22. LUDNOŚĆ NA TERENIE GMINY MIASTKOWO W LATACH 2017 – 2022	86
TABELA 23. RUCH NATURALNY NA TERENIE GMINY MIASTKOWO W LATACH 2017 – 2022.....	86
TABELA 24. MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE W LATACH 2017 – 2022.....	90
TABELA 25. GRUPY WIEKOWE LUDNOŚCI W LATACH 2017 – 2022.....	94

TABELA 26. ZASOBY MIESZKANIOWE NA TERENIE GMINY W LATACH 2017 – 2022	99
TABELA 27. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W LATACH 2017 – 2022	100
TABELA 28. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W LATACH 2017 – 2023.....	104
TABELA 29. LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH.....	106
TABELA 30. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW WYBRANYCH UPRAW	106
TABELA 31. POGŁÓWIE ZWIERZĄT NA TERENIE GMINY	107
TABELA 32. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W LATACH 2017 – 2023	109
TABELA 33. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007	110
TABELA 34. PODMIOTY WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI.....	111
TABELA 35. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ NA TERENIE GMINY	114
TABELA 36. NIECZYSTOŚCI CIEKŁE I OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	117
TABELA 37. ODPADY KOMUNALNE Z TERENU GMINY MIASTKOWO.....	120
TABELA 38. LICZBA UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH LATACH	126
TABELA 39. WYNIKI EGZAMINU, 2022 R.....	126
TABELA 40. WYNIKI EGZAMINU, 2023 R.....	127
TABELA 41. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY WG GMIN, 2024 R.	127
TABELA 42. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY, JĘZYK POLSKI, 2024 R.	128
TABELA 43. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY, MATEMATYKA, 2024 R.....	129
TABELA 44. WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTY, JĘZYK ANGIELSKI, 2024 R.	129
TABELA 45. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE.....	132
TABELA 46. BOISKA NA TERENIE GMINY	134
TABELA 47. WYKAZ PLACÓW ZABAW.....	134
TABELA 48. WYKAZ SIŁOWNI PLENEROWYCH.....	134
TABELA 49. BIBLIOTEKI PUBLICZNE.....	141
TABELA 50. OPIEKA ZDROWOTNA I PUNKTY APTECZNE.....	145
TABELA 51. LICZBA OSÓB I GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY	147
TABELA 52. DOCHODY I WYDATKI GMINY MIASTKOWO W LATACH 2017 – 2022 (zł).....	151
TABELA 53. DOCHODY I WYDATKI WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	151
 RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY MIASTKOWO NA TLE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	4
RYSUNEK 2. LOKALIZACJA GMINY W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	5
RYSUNEK 3. POŁOŻENIE GMINY MIASTKOWO NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH, CZ. 1	9

RYSUNEK 4. POŁOŻENIE GMINY MIASTKOWO NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH, CZ. 2	10
RYSUNEK 5. GRANICE ŹŁÓŻ	16
RYSUNEK 6. SZLAKI KOMUNIKACYJNE, CZ. 1	19
RYSUNEK 7. SZLAKI KOMUNIKACYJNE, CZ. 2	20
RYSUNEK 8. PRZEBIEG EURO VELO R 11	21
RYSUNEK 9. OBSZARY CHRONIONE	22
RYSUNEK 10. POŁOŻENIE OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE GMINY MIASTKOWO	26
RYSUNEK 11. POŁOŻENIE UŻYTKU EKOLOGICZNEGO NA TERENIE GMINY MIASTKOWO	27
RYSUNEK 12. POŁOŻENIE OBSZARU NATURA 2000 „DOLINA DOLNEJ NARWI”	31
RYSUNEK 13. POŁOŻENIE OBSZARU NATURA 2000 „OSTOJA NARWIAŃSKA”	46
RYSUNEK 14. MAPA ZASOBÓW DYSPOZYCYJNYCH WÓD PODZIEMNYCH W OBSZARACH BILANSOWYCH (STAN NA 31.12.2023 R.)	59
RYSUNEK 15. MAPA ZASIĘGU OBSZARÓW NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI	60
RYSUNEK 16. PRZEGLĄDOWA MAPA OSUWISK I OBSZARÓW PREDYSPONOWANYCH DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM (ŁO)	61
RYSUNEK 17. USŁONECZNIE	63
RYSUNEK 18. SUMA OPADÓW	64
RYSUNEK 19. ZAGROŻENIE SUSZĄ ATMOSFERYCZNĄ	67
RYSUNEK 20. ZAGROŻENIE SUSZĄ ROLNICZĄ	68
RYSUNEK 21. ZAGROŻENIE SUSZĄ HYDROLOGICZNĄ	69
RYSUNEK 22. ZAGROŻENIE SUSZĄ HYDROGEOLOGICZNĄ	70
RYSUNEK 23. ŁĄCZNE ZAGROŻENIE SUSZĄ TERENU GMINY MIASTKOWO	71
RYSUNEK 24. ZABYTKI WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WRAZ Z SEKCJAMI ARCHEOLOGICZNEGO ZDJĘCIA POLSKI	74
RYSUNEK 25. ZABYTKI WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTKÓW	76
RYSUNEK 26. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	124
WYKRES 1. POWIERZCHNIA GMIN W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM	8
WYKRES 2. SOŁECTWA I MIEJSCOWOŚCI W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	8
WYKRES 3. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH W WOJEWÓDZTWACH, 2022	58
WYKRES 4. TEMPERATURY POWIETRZA I OPADY ATMOSFERYCZNE W STACJI METEOROLOGICZNEJ W BIAŁYSTOK, 2022 R.	63
WYKRES 5. LUDNOŚĆ ZAMIESZKUJĄCA TEREN GMINY WEDŁUG PŁCI, STAN NA 31.XII.	84
WYKRES 6. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	85

WYKRES 7. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	85
WYKRES 8. PRZYROST NATURALNY WEDŁUG PŁCI W LATACH 2017 – 2023	87
WYKRES 9. URODZENIA ŻYWE NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	88
WYKRES 10. ZGONY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	88
WYKRES 11. PRZYROST NATURALNY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	89
WYKRES 12. WSKAŹNIKI URODZEŃ ŻYWYCH, ZGONÓW ORAZ PRZYROSTU NATURALNEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2022 R.	90
WYKRES 13. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	92
WYKRES 14. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2022 R.	92
WYKRES 15. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM (%)	95
WYKRES 16. STRUKTURA LUDNOŚCI W PODZIALE NA GŁÓWNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE MIASTKOWO, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (%), 2022 R.	96
WYKRES 17. LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (%), 2022 R.	96
WYKRES 18. LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (%), 2022 R.	97
WYKRES 19. LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (%), 2022 R.	97
WYKRES 20. LICZBA MIESZKAŃ OGÓŁEM NA TERENIE GMINY W LATACH 2017 – 2023.....	99
WYKRES 21. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE (%), 2022 R..	100
WYKRES 22. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO – WODOCIĄG I USTĘP SPŁUKIWANY.....	101
WYKRES 23. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ W GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO – CENTRALNE OGRZEWANIA, ŁAZIENKA I GAZ SIECIOWY.....	101
WYKRES 24. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	102
WYKRES 25. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (OBSZAR WIEJSKI) ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO (OBSZAR WIEJSKI)	103

WYKRES 26. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY MIASTKOWO W LATACH 2017 – 2023	104
WYKRES 27. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM WEDŁUG PŁCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (%), 2022 R.	105
WYKRES 28. STRUKTURA GOSPODARSTW W GMINIE MIASTKOWO, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	108
WYKRES 29. PODMIOTY WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007 W LATACH 2017 – 2023	110
WYKRES 30. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	111
WYKRES 31. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2022 R.	112
WYKRES 32. ODSETEK OGÓŁU LUDNOŚCI GMINY KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I GAZOWEJ W LATACH 2017 – 2022 (%)	115
WYKRES 33. KORZYSTAJĄCY Z WODOCIĄGU W % OGÓŁU LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (%)	116
WYKRES 34. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (OGÓŁEM) I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO (OGÓŁEM)	116
WYKRES 35. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (OBSZAR WIEJSKI) I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO (OBSZAR WIEJSKI), 2022 R. (%)	117
WYKRES 36. KORZYSTAJĄCY Z KANALIZACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (%)	118
WYKRES 37. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI GAZOWEJ NA TERENIE GMINY MIASTKOWO, POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO (OBSZAR WIEJSKI) I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO (OBSZAR WIEJSKI) (%)	119
WYKRES 38. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO (SZKOŁY PODSTAWOWE) NA TERENIE GMINY	131
WYKRES 39. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO W GMINIE MIASTKOWO, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ W WOJ. PODLASKIM (SZKOŁY PODSTAWOWE)	132
WYKRES 40. DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W GMINIE MIASTKOWO, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	133
WYKRES 41. LICZBA CZYTELNIKÓW W CIĄGU ROKU (2017 – 2023)	143

WYKRES 42. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO, 2022 R.	143
WYKRES 43. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W GMINIE MIASTKOWO, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (2017 – 2022).....	144
WYKRES 44. LICZBA PORAD ZDROWOTNYCH UDZIELONYCH NA TERENIE GMINY	146
WYKRES 45. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO	148
WYKRES 46. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINIE MIASTKOWO, POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	149
WYKRES 47. PŁEĆ ANKIETOWANYCH	155
WYKRES 48. WIEK ANKIETOWANYCH	156
WYKRES 49. STATUS ZAWODOWY RESPONDENTÓW	156
WYKRES 50. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY - SPOŁECZEŃSTWO.....	158
WYKRES 51. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY – GOSPODARKA	160
WYKRES 52. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY – ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	161
WYKRES 53. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA ..	163
WYKRES 54. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY – TURYSTYKA I REKREACJA.....	165
WYKRES 55. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY – KULTURA	166
WYKRES 56. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY – EDUKACJA	167